

Programma

BEGROTING 2023

**Gemeente Boekel
St. Agathaplein 2
5427 AB Boekel**

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	2
1.1	Leeswijzer	2
1.2	Budgetcyclus	2
1.3	Functies van de begroting en jaarstukken	3
1.4	Bestuurlijke procedure	4
Hoofdstuk 2	Van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Financieel totaaloverzicht	6
2.3	P.M. posten	10
2.4	Overzicht investeringen	11
2.5	Reserves en voorzieningen	14
2.6	Baten en lasten programma's / taakvelden	15
Hoofdstuk 3	Programmaplan	16
3.1	Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	16
3.2	Programma B - Verkeer en vervoer	19
3.3	Programma C - Economie & VHROSV	21
3.4	Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	23
3.5	Programma E - Sociaal domein	25
3.6	Programma F - Volksgezondheid en milieu	27
3.7	Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2023 - 2026	29
Hoofdstuk 4	Paragrafen	30
4.1	Organisatieschema	30
4.1.1	Organisatiestructuur	30
4.2	Bedrijfsvoering	31
4.2.1	Algemeen	31
4.2.2	Personeelsbeleid	32
4.2.3	Samenwerking	32
4.2.4	Digitalisering en Informatiebeveiliging	33
4.2.5	Openbaarheidsparagraaf	33
4.3	Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	34
4.3.1	Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen	35
4.3.2	Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf	36
4.3.3	Financiële risico's Grondbedrijf	40
4.3.4	Niet gekwantificeerde en overige risico's	41
4.3.5	Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen	44
4.3.6	Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief	45
4.3.7	Weerstandsvermogen/ capaciteit – conclusies	46
4.3.8	Kengetallen	48
4.3.8.1	Netto Schuldquote	49
4.3.8.2	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49
4.3.8.3	Solvabiliteit	50
4.3.8.4	Grondexploitatie	51
4.3.8.5	Structurele exploitatieruimte	52
4.3.8.6	Belastingcapaciteit	53

4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	54
4.4.1	Wegen	54
4.4.2	Riolering / Water	54
4.4.3	Groen	55
4.4.4	Gebouwen	55
4.5	Financiering	56
4.5.1	Renterisiconorm	57
4.5.2	Kasgeldlimiet	58
4.5.3	Renteschema	59
4.6	Lokale heffingen	60
4.6.1	Onroerende zaakbelastingen	60
4.6.2	Afvalstoffenheffing	62
4.6.3	Rioolheffing	63
4.6.4	Toeristenbelasting	64
4.6.5	Grafrechten, begrafenisrechten	64
4.6.6	Bouwleges en overige vergoedingen	65
4.6.7	Kwijtscheldingsbeleid	65
4.6.8	Lastenontwikkeling	66
4.6.9	Totaaloverzicht kostendekkendheid leges	67
4.7	Verbonden partijen	68
4.8	Grondbeleid	76
4.8.1	Visie	76
4.8.2	Beleid inzake reserves en risico	77

Bijlagen:

A.	Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder
B.	Overzicht van reserves & voorzieningen
C.	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D.	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E.	Overzicht incidentele lasten en baten
F.	Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen
G.	Begrotingsgegevens EMU 2023
H.	Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2023 - 2026
I.	Staat van opgenomen geldleningen
J.	Beleidsindicatoren

Geacht raadslid,

Voor u ligt de Begroting 2023, met alle begrote inkomsten en uitgaven van de gemeente voor het komende jaar. De eerste begroting van het nieuwe college in de vierjarige bestuurscyclus 2022-2026. De start met een nieuwe raad en college met ambities die opnieuw bijdragen aan onze levendige, duurzame en zelfstandige gemeenschap. Een gemeenschap waarbij iedereen mee telt en vooral ook mee doet. Participatie is daarbij een mooi middel om inwoners te betrekken bij het vormen van beleid en de besluitvorming daaromtrent.

Alle ambities van de nieuwe coalitie zijn verwoord in het coalitieprogramma "Iedereen doet en telt mee!". Dit is op 23 juni door de raad vastgesteld en het college is voortvarend aan de slag gegaan met de vertaling naar een collegeprogramma 2022-2026.

Ook is op 23 juni de voorjaarsnota 2022 vastgesteld die de basis vormt voor de begroting 2023. Op dat moment was het meerjarig beeld niet positief en konden de effecten van de meicirculaire 2022, inclusief herverdeeleeffecten, nog niet meegenomen worden. Inmiddels zijn deze wel bekend en verwerkt in de programmabegroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026. Alle jaarschijven, behoudens "het ravijnjaar 2026", kunnen reëel sluitend worden aangeboden.

In de voorliggende begroting 2023 zijn alle voorzienbare lasten van de toekomstige grootschalige investeringen, op basis van bestaand beleid en genomen besluiten, verwerkt. De invulling en vertaling van het nieuwe coalitieakkoord is gedeeltelijk opgenomen. De financiële effecten van het coalitieakkoord en het collegeprogramma zijn daar waar bekend verwerkt. Voor een deel zal eerst nader onderzoek en/of afzonderlijke besluitvorming plaatsvinden.

Ook de risico's zijn opnieuw geactualiseerd en afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Geconcludeerd kan worden dat de weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om deze risico's op te kunnen vangen.

Het Coronavirus heeft op zowel sociaal, maatschappelijk als economisch vlak een flinke impact gehad. Kort daarna diende zich een nieuwe crisis aan: de oorlog in Oekraïne. Een verschrikkelijke situatie met veel leed en ellende. Ik ben trots op onze gemeenschap die de veerkracht en pro activiteit toonde om hulp te bieden aan slachtoffers in deze onmenselijke situatie. Een topprestatie van zowel de ambtelijke organisatie als de vele betrokken vrijwilligers. En ook deze crisis zal financieel merkbaar zijn, hogere energielasten, toename armoede, hoge inflatie, kortom iedereen zal dit gaan voelen.

In de voorliggende begroting vindt u per programma wat we willen bereiken, welke activiteiten we daarvoor gaan ondernemen en wat het gaat kosten. Nogmaals de uitwerking van het coalitieakkoord en het collegeprogramma zijn voor een deel verwerkt, maar nog niet volledig opgenomen. De begrotingsstukken bieden u een inzicht in de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen en dragen bij aan de invulling van onze strategische visie Boekel, gastvrij en actief naar 2030. Deze strategische visie zal in 2023 worden geactualiseerd, aansluitend bij de ambities van de nieuwe raad en college. Dit in het belang van de gemeenschap Boekel. Want daar doen we het voor.

Ik wens u een vruchtbare begrotingsbehandeling toe.

De burgemeester,
C.J.M. van den Elsen

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In het onderhavige hoofdstuk worden enkele algemene onderwerpen zoals 'de budgetcyclus', 'de functie van de begroting en de jaarrekening' en het 'bestuurlijke proces' uiteengezet en toegelicht.

Hoofdstuk twee betreft de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2022 naar de begroting 2023 en geeft de aansluiting van de begroting met de voorjaarsnota weer.

Hoofdstuk drie behandelt het programmaplan. Dit plan is een overzicht van de beleidsitems zoals de raad die behandelt. De programma's bestaan uit verzamelingen van gemeentelijke producten / taalvelden.

In hoofdstuk vier worden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven paragrafen behandeld. De onderwerpen van de paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het doel van de paragrafen is dan ook om de onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, in een kort overzicht gebundeld weer te geven. De paragrafen geven, gezien het groot financieel en politiek belang, informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Boekel op korte en (middel) langere termijn.

1.2 Budgetcyclus

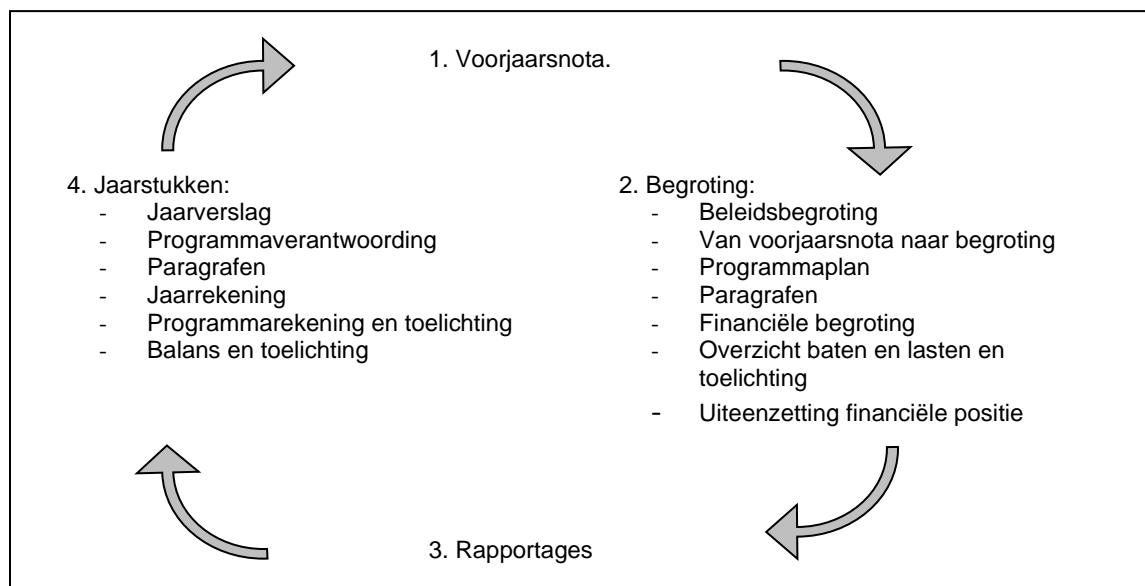
Het BBV onderscheidt een beleids- en een financiële begroting. De begroting van de grondexploitatie is ingepast in alle begrotingsdocumenten, maar kent, exploitatietechnisch, een budgettair neutraal karakter. Daar de mutaties hiervan tot uitdrukking komen in de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden op de balans.

1. Voorjaarsnota

De budgetcyclus start met de voorjaarsnota in de periode april / mei / juni. De voorjaarsnota is als het ware de fundering voor de begroting, die na de algemene beschouwingen in november wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Begroting

Zoals de budgetcyclus aangeeft, is de begroting onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting.

Budgetcyclus Besluit Begroting en Verantwoording

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting gaat vooral in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De begroting is onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Van voorjaarsnota naar begroting:
hier is de opbouw van het saldo van de voorjaarsnota naar het saldo van de begroting terug te vinden.
- Het programmaplan:
dit plan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat.
- De paragrafen:
dit begrotingsonderdeel legt de beleidslijnen vast voor wat betreft relevante beheersmatige aspecten en het lokale heffingenbeleid.

Financiële begroting

De financiële positie en de geraamde inkomsten en uitgaven voor de komende jaren van de gemeente worden in dit onderdeel inzichtelijk gemaakt. De financiële begroting bestaat minimaal uit:

- Het overzicht van de baten en lasten;
- De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting: de uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

3. Rapportages

Het periodiek rapporteren is een onlosmakelijk onderdeel van de P&C-cyclus. De actuele stand van zaken en de meest recente toekomstverwachtingen worden hierin uiteengezet en nader toegelicht. Daar waar nodig en/of gewenst wordt op verschillende momenten gerapporteerd.

4. Jaarstukken

Na afloop van het boekjaar presenteren wij u de beleidsmatige en financiële resultaten in de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In tegenstelling tot de begroting gaat het dan niet om ramingen, maar om financiële en beleidsmatige realisaties. Het jaarverslag is onderverdeeld in de programmaverantwoording en de paragrafen. In het jaarverslag staan de resultaten ten aanzien van het beleid centraal. De jaarrekening bevat de programmarekening met een toelichting en de balans met bijbehorende toelichting. De jaarrekening gaat merendeels in op de behaalde financiële resultaten.

1.3 Functies van de begroting en jaarstukken

De begroting en jaarstukken zijn om vier redenen belangrijk voor de raad. In de eerste plaats is dat vanwege het budgetrecht van de raad. Dit houdt in dat alleen de raad bevoegd is het college te machtigen tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Dit is de **autorisatiefunctie**. Het grote belang van deze functie komt ook tot uitdrukking in het feit dat deze functie ook wel de staatsrechtelijke functie wordt genoemd. Of zoals de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie het zegt: 'Het budgetrecht is een fundament van elke volksvertegenwoordiging, dus ook van de raad'.

In het verlengde van de autorisatiefunctie ligt de 2^e functie van de begroting, de **allocatiefunctie**. Omdat de middelen beperkt zijn, moet gekozen worden aan welke doeleinden wel of geen en aan welke minder of meer middelen worden besteed. Bij deze functie komt nadrukkelijk tot uiting dat het bij de begroting om zowel het beleid als de financiële vertaling gaat. In het BBV komt dat tot uitdrukking doordat de begroting bestaat uit een programmabegroting en een financiële begroting. In de programmabegroting wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten die nagestreefd worden, hoe men deze effecten wil gaan bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn en hoe deze worden ingezet.

In de derde plaats heeft het sluitstuk van de begroting, de jaarstukken, de **controlerende functie**. Deze functie is in het duale stelsel in belang toegenomen. Versterking van de controlerende functie van de raad is een van de oogmerken van de dualisering. Bij de controle zijn diverse aspecten van belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven: de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Door het vaststellen van de jaarrekening wordt het college decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid/beheer in het

betreffende jaar. Het jaarverslag moet verenigbaar zijn met de jaarrekening, wat wil zeggen dat de cijfers in beide documenten met elkaar overeenstemmen en de conclusies ten aanzien van de financiële positie eenzelfde beeld geven. Voorts is het jaarverslag van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Op het jaarverslag wordt hier verder niet ingegaan, omdat het jaarverslag zich, net zoals zijn tegenhanger de begroting, richt op beleid.

De raad maakt bij zijn controlerende taak gebruik van de controleverklaring waarin de accountant zijn oordeel geeft over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid. Ook kan de raad gebruik maken van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.

Tenslotte, heeft de raad tot taak ervoor te zorgen dat de begroting in evenwicht is. Voor deze taak is een adequaat inzicht in de financiële positie noodzakelijk. **Het geven van een goed inzicht in de financiële positie** is de vierde begrotingsfunctie. Van de eis dat de begroting in evenwicht is, mag worden afgeweken als aannemelijk gemaakt kan worden dat de begroting in de eerstvolgende jaren in evenwicht wordt gebracht (artikel 189, derde lid van de Gemeentewet). Voorts kan de raad besluiten tot instelling van een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie. Er is een Rekenkamercommissie ingesteld en de leden van de commissie Bestuur & Leven zijn lid van de rekenkamercommissie.

1.4 Bestuurlijke procedure

Het tijdspad van de begroting ziet er vanaf het moment van aanbieden tot het moment van vaststelling in de raad als volgt uit:

• Aanbieding begroting 2023 aan de commissie- en raadsleden	13-09-2022
• Inleveren (financieel) technische ambtelijke vragen (tot en met 23:59 uur*)	03-10-2022
• Inleveren politieke vragen (tot en met 23:59 uur*)	03-10-2022
• Verzending antwoorden (financieel) technische ambtelijke vragen	13-10-2022
• Benen-op-tafel-sessie (besloten)	18-10-2022
• Verzending antwoorden politieke vragen	25-10-2022
• Bijeenkomst ambtelijk (besloten & optioneel)	1/2-11-2022
• Behandeling begroting 2023 in raad (vanaf 13.00 uur)	09-11-2022

* Gelieve de vragen te nummeren (doornummeren), en het document te voorzien van paginanummers.

HOOFDSTUK 2 Van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023

2.1 Inleiding

Op basis van het vastgestelde onderdeel van de voorjaarsnota 2022 (Raadsbesluit d.d. 23.06.2022) is de financiële begroting 2023 – 2026 doorgerekend.

Een begroting die qua programma indeling is aangepast aan de eisen die de wet (BBV) vanaf begrotingsjaar 2017 stelt. Deze aangepaste indeling betreft de gewijzigde programma indeling op basis van de nieuwe taakvelden indeling. In bijlage A vindt u de programma / taakvelden indeling.

Tenslotte zijn er in de onderhavige begroting nog enkele mutaties als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en voortschrijdend inzicht opgenomen. In de volgende paragraaf worden deze mutaties inzichtelijk gemaakt en kort (per mutatie) toegelicht.

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023		2023		2024		2025		2026	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2022			-460.000		-520.000		-141.000	100.000	
2.) Mutaties begroting 2023		1.063.000		1.103.000		1.279.000		-529.000	
	<u>Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid</u>								
A.01	Salarissen en sociale lasten		-108.000		-95.000		-95.000		-54.000
A.02	Strategische visie		-20.000						
A.03	Intensivering Communicatie		-20.000		-20.000		-20.000		-20.000
A.04	Wachtgeld	53.000		85.000		45.000			
A.05	Bedrijfsvoering		-31.000		-32.000		-32.000		-32.000
A.06	Rente	127.000		165.000		95.000		47.000	
A.07	Algemene uitkering (gemeentefonds)	2.395.000		2.740.000		3.308.000		1.815.000	
A.08	Stelpost loon- prijsontwikkeling	112.000			-172.000		-479.000		-774.000
A.09	Taakmutaties		-849.000		-851.000		-854.000		-856.000
A.10	Kapitaallasten	1.000			-16.000		-16.000		-22.000
A.11	Diverse kleine mutaties PA		-3.000	1.000		2.000			4.000
	<u>Programma B - Verkeer en vervoer</u>								
B.01	Salarissen en sociale lasten		-4.000		-4.000		-4.000		-5.000
B.02	Kapitaallasten	20.000			-78.000		-84.000		-90.000
B.03	Diverse kleine mutaties PB	8.000			-10.000		0		0
	<u>Programma C - Economie & VHROSV</u>								
C.01	Salarissen en sociale lasten		-54.000		-55.000		-65.000		-53.000
C.02	Bovenstehuis, Geur en RO. Totaalaanpak		-45.000						
C.03	Evaluatie en update (spelregels) Vitaal Buitengebied Boekel		-20.000						
C.04	Actualiseren woonvisie		-50.000						
C.05	Omgevingsvisie						-25.000		-25.000
C.06	Economische beleidsvisie, inclusief centrummanagement				-10.000				
C.07	Pacht Hoekstraat 6/8		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000
C.08	Kapitaallasten	11.000		6.000		6.000		5.000	
C.09	Diverse kleine mutaties PC		-3.000		-3.000		-3.000		-3.000

Van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023		2023		2024		2025		2026	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
	<i>Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie</i>								
D.01	Salarissen en sociale lasten		-6.000		-7.000		-7.000		-9.000
D.02	Notitie recreatie en toerisme						-25.000		
D.03	Groenbeheerplan (inclusief bermen en bomen)				-40.000				
D.04	Groenonderhoud - uitvoering IBN	19.000		19.000		19.000		19.000	
D.05	Subsidie Molen	6.000		6.000		6.000		6.000	
D.06	Subsidie Boecult		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
D.07	Reserve Fonds Kunst & Cultuur		-11.000		-11.000		-11.000		-11.000
D.08	Kapitaallasten	10.000			-40.000		-39.000		-38.000
D.09	Diverse kleine mutaties PD	5.000		5.000		11.000		11.000	
	<i>Programma E - Sociaal domein</i>								
E.01	Salarissen en sociale lasten		-78.000		-72.000		-71.000		-73.000
E.02	Huisvesting vluchtelingen/statushouders / Vluchtelingenwerk		-25.000		-25.000		-25.000		-25.000
E.03	Visie preventieplan		-40.000		0		0		0
E.04	Visie op (burger)participatie		-35.000		-35.000		0		0
E.05	Participatie (inclusief burgerinitiatieven)		-30.000		-30.000		-30.000		-30.000
E.06	Cliëntondersteuning/ Sociaal Raadsliedenwerk		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
E.07	Versterken Integrale Toegang (fysiek sociaal loket)		-25.000		-25.000		-25.000		-25.000
E.08	Subsidie De Pionier		-15.000		-15.000		-15.000		-15.000
E.09	Bijdrage werkvoorzieningsschap		-23.000		-22.000		-49.000		-43.000
E.10	Kosten re-integratie		-27.000		-19.000		-9.000	1.000	
E.11	Jeugdhulp		-69.000		-69.000		-69.000		-69.000
E.12	Beschermd Wonen	110.000							
E.13	Kapitaallasten	5.000			-4.000		-3.000		-2.000
E.14	Diverse kleine mutaties PE		-6.000		-6.000		-6.000		-6.000
	<i>Programma F - Volksgezondheid en milieu</i>								
F.01	Salarissen en sociale lasten	24.000		28.000		34.000		35.000	
F.02	Evaluatie en update geurvisie		-60.000						
F.03	Groenonderhoud - uitvoering IBN		-24.000		-24.000		-24.000		-24.000
F.04	Voorziening vGRP		-99.000		-19.000		-9.000	11.000	
F.05	Kapitaallasten		-33.000		-121.000		-131.000		-157.000
F.06	Diverse kleine mutaties PF		-8.000		0		0		0
3.) Saldo begroting 2023 - 2026 (som van 1 + 2)		603.000		583.000		1.138.000			-429.000

Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2022

Betreft het saldo van de voorjaarsnota 2022 (Raadsbesluit 23.06.2022).

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2023

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

- A.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma A cf. het meest recente inzicht.
- A.02 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- A.03 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- A.04 Betreft vrijvallen van het wachtgeld zoals dit was opgenomen met de voorjaarsnota 2022.
- A.05 Betreft diverse posten op het vlak van bedrijfsvoering.
- A.06 Betreft doorbelaste rente over de activa zoals deze dient te worden doorgerekend naar de betreffende taakvelden. Met het opstellen van de begroting 2023 is er voor gekozen het rente percentage voor nieuwe geldleningen te verhogen van 2% naar 3%.
- A.07 Betreft bijstelling van de algemene uitkering (mei circulaire 2022) t.o.v. de december circulaire 2021 zoals deze in de voorjaarsnota 2022 is opgenomen.
- A.08 Betreft bijstelling van de stelpost loon- en prijsontwikkeling (mei circulaire 2022) t.o.v. de december circulaire 2021 zoals deze in de voorjaarsnota 2022 is opgenomen.
- A.09 Betreft bijstelling van de taakmutaties (mei circulaire 2022) t.o.v. de december circulaire 2021 zoals deze in de voorjaarsnota 2022 is opgenomen.
- A.10 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma A.
- A.11 Diverse kleine mutaties op programma A.

Programma B - Verkeer en vervoer

- B.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma B cf. het meest recente inzicht.
- B.02 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma B.
- B.03 Diverse kleine mutaties op programma B.

Programma C - Economie & VHRCSV

- C.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma C cf. het meest recente inzicht.
- C.02 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- C.03 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- C.04 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- C.05 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- C.06 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- C.07 De pacht overeenkomst van Hoekstraat 6/8 loopt in januari 2023 af.
- C.08 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma C.
- C.09 Diverse kleine mutaties op programma C.

Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

- D.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma D cf. het meest recente inzicht.
- D.02 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- D.03 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- D.04 Bij het opstellen van het nieuwe begraafplaatsbeleid is gebleken dat meer kosten gemaakt worden door IBN dan was voorzien. Hiermee ontstaat een voordeel op de post algemeen groenonderhoud. Zie F.03.
- D.05 Betreft subsidie voor onderhoud aan de molen.
- D.06 Betreft evenementen subsidie aan Boecult, daar waar dit voorheen werd gedekt uit de Reserve Fonds Kunst & Cultuur, zal dit vanaf 2023 vanuit de exploitatie worden gedekt.
- D.07 De bijdrage van de Reserve Fonds Kunst & Cultuur aan de exploitatie zal per 2023 komen te vervallen.
- D.08 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma D.
- D.09 Diverse kleine mutaties op programma D.

Programma E - Sociaal domein

- E.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma E cf. het meest recente inzicht.
- E.02 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.03 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.04 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.05 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.06 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.07 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- E.08 Cf. raadsbesluit Subsidieverhoging de Pionier – Venhorst, d.d. 23.06.2022.
- E.09 Betreft budgettaire neutrale bijstelling in relatie tot de inkomsten die voor dit onderwerp ontvangen worden via de algemene uitkering.
- E.10 Met deze bijstelling wordt het budget structureel voor alle jaren gelijk getrokken naar € 155.000.
- E.11 Betreft de verwachte kostenstijging als gevolg van het toegenomen vraag van jeugdhulp zoals in juni 2022 in beeld is gebracht.
- E.12 Regionaal is m.b.t. beschermd wonen een reserve aangehouden bij de centrumgemeente. Bij vaststelling van de regionale ontwikkelagenda is afgesproken dat een gedeelte van deze reserve terug vloeit naar de deelnemende gemeenten. De gemeente Boekel zal € 110.000 ontvangen in 2023.
- E.13 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma E.
- E.14 Diverse kleine mutaties op programma E.

Programma F - Volksgezondheid en milieu

- F.01 Betreft actualisatie salariskosten binnen programma F cf. het meest recente inzicht.
- F.02 Betreft middelen die beschikbaar worden gesteld cf. het collegeprogramma 2022-2026.
- F.03 Betreft overheveling van de kosten groenonderhoud aan de begraafplaatsen. Deze bijstelling heeft een relatie met D.04. Het verschil zit in de btw, deze is hier een kostencomponent.
- F.04 Als gevolg van uitgestelde investeringen in het vGRP zal het btw voordeel zich later voordoen dan was voorzien.
- F.05 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma F.
- F.06 Diverse kleine mutaties op programma F.

3.) Saldo begroting 2023 - 2026 (som van 1 + 2)

Stand na voorjaarsnota 2022 en mutaties binnen het bestaand beleid.

2.3 P.M. posten

Wanneer financiële effecten niet met voldoende betrouwbaarheid zijn in te schatten worden ze als PM-post (pro memorie) opgenomen, voor zover ze niet zijn opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing. Dit biedt een doorkijk naar de komende jaren, niet alleen 2023.

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid
Samenhangende Objectregistratie (SOR)
Onderzoek afhandeling bezwaren
Programma B - Verkeer en vervoer
Herinrichting Kerkstraat - afwaarderen N605 (stelpost begroot)
Oost - West verbinding
Herinrichting Sint Agathaplein (stelpost begroot)
Herinrichting diverse wegen in het kader van het vGRP
Provinciale Fietsroutes
Mobiliteitsvisie/ uitvoering
Programma C - Economie & VHROSV
Uitvoering Regiodeal - vitalisering buitengebied / buurtschappen
Invoering omgevingswet (digitalisering)
Uitvoering centrumontwikkeling / invulling visie
Economische beleidsvisie, inclusief centrummanagement
De Biezen (Woningbouw)
Intensivering samenwerking in de regio Brabant Noord Oost
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie
Peelrandbreuk / Geopark
Notitie en Uitvoering Kunst en Cultuur
Notitie en Uitvoering Recreatie en Toerisme
Uitvoering groenbeheerplan (inclusief bermen en bomen)
Uitbreiding zitbanken en afvalbakken
Onderzoek losloopgebied honden
Evaluatie (sport)accommodatiebeleid
Uitvoering vervangings- en uitbreidingsinvesteringen
Programma E - Sociaal domein
Uitvoering visie preventieplan
Programma F - Volksgezondheid en milieu
Duurzaamheid

2.4 Overzicht investeringen

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2023.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
vGRP Vervangen rioolgemalen Raadstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	112.500	0	0	0	0
vGRP Klimaat bestendig maken Bosberg					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	100.000	3.500.000	1.100.000	0	0
vGRP Klimaat bestendig maken Vogelenzang					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	850.000	850.000
Openbare Verlichting (vervangen armaturen)					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	103.000	155.000	154.000	0	0
Voertuigen buitendienst					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	50.000	50.000	50.000	0
Herinrichting centrum					
- Tijdelijke voorzieningen	35.000	400.000	0	0	0
- Definitieve voorziening	0	0	0	1.800.000	0
Herinrichting Kerkstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	0	1.500.000
Afgeleide projecten Randweg					
- Afsluiting Goor	0	100.000	0	0	0
Kluisstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	90.000	0	0	0	0
Wegbeheer bermen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	240.000	120.000	120.000	0	0
EVZ Meerkensloop					
- Dekking uit Vitaal Buitengebied Boekel	0	100.000	0	0	0
I&A					
Implementatie Office 365	67.000	0	0	0	0
Vervanging telefooncentrale	30.000	0	0	0	0
Zaaksysteem/DMS	150.000	0	0	0	0
Vervanging financieel systeem	50.000	0	0	0	0
Uitfaseren Bernheze	81.000	0	0	0	0
Nieuwe laptops (vervangings laptops 2021)	0	0	0	80.000	0
Implementatie nieuwe ICT dienstverlener	0	0	0	150.000	0
Zonnepanelen					
- De Horst	80.000	0	0	0	0
- Gemeentewerf	0	47.500	0	0	0
Vrachtwagen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	240.000	0	0	0	0
Herinrichting Regenboog terrein					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	60.000	0	0	0	0
Aankoop gronden Neerbroek 3					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	180.000	0	0	0	0
Verbouwing 't Stappertje					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	100.000	0	0	0	0
Totaal investeringen	1.718.500	4.472.500	1.424.000	2.930.000	2.350.000

Toelichting investeringen

Ter aanvulling op het overzicht investeringen zal per investering vanaf de jaarschijf 2022 een beknopte toelichting worden opgenomen, hiermee proberen wij de raad te faciliteren in een stukje historie, vindplaats, besluitvorming en status van het genoemde bedrag.

Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan

Raadsbesluit Kostendekkingsplan riolering – d.d. 04.10.2018.

Raadsbesluit Integrale en toekomstbestendige aanpak Bosberg – d.d. 28.03.2022.

Openbare Verlichting (vervangen armaturen)

Raadsbesluit Vervanging conventionele verlichting door LED-verlichting – d.d. 28.03.2022.

Voertuigen buitendienst

Met de voorjaarsnota 2022 zijn de vervangingsinvestering voor voertuigen van de buitendienst opnieuw herijkt en op basis van de verwachte investeringsbehoefte verwerkt.

Herinrichting centrum

Tijdelijke voorziening: Raadsbesluit Herinrichting centrum – d.d. 30.03.2021.

Met het opstellen van de begroting 2023 is het budget verhoogd van € 250.000 naar € 450.000 als gevolg van actuele inzichten in de te verwachten kosten.

Definitieve voorziening: Het te investeren bedrag is met de voorjaarsnota 2022 met € 850.000 verhoogd ten opzichte van de begroting 2022 naar € 1.800.000. In de toekomst zal hier bij de raad middels een separaat voorstel krediet worden gevoteerd.

Herinrichting Kerkstraat

Het te investeren bedrag van € 1.500.000 is met de voorjaarsnota 2022 opgevoerd. Het gaat hierbij om de herinrichting van het tracé kruising Wilhelminastraat/ Kerstraat tot en met Helfrichstraat/ Kerkstraat. In de toekomst zal hier bij de raad middels een separaat voorstel krediet worden gevoteerd.

Afgeleide projecten Randweg

Raadsbesluit Begroting 2019 – d.d. 08.11.2018. In het coalitie akkoord 2018 is afgesproken deze kosten op te voeren.

Kluisstraat

Raadsbesluit Snelheid verlagende maatregelen Kluisstraat – d.d. 14.10.2021.

Wegbeheer bermen

Raadsbesluit Begroting 2019 – d.d. 08.11.2018. In het coalitie akkoord 2018 is afgesproken extra te investeren in het beheer en onderhoud van wegbermen.

EVZ Meerkensloop

Raadsbesluit inzet budget "Versnelling uitvoering EVZ" – d.d. 30.10.2008. Met het opstellen van de voorjaarsnota 2022 is dekking voorzien middels een claim op de reserve vitaal buitengebied Boekel.

I&A

Betreft de te activeren investering cf. het I&A beleidsplan waar het college d.d. 12.04.2022 een besluit over heeft genomen en waarvan de financiële consequenties worden verwerkt in de voorjaarsnota 2022.

Zonnepanelen

Raadsbesluit plaatsen zonnepanelen op De Horst en de gemeentewerf – d.d. 13.12.2018.

Met het opstellen van de begroting 2023 zijn de verwachte kosten opnieuw in tijd uitgezet en aangepast.

Vrachtwagen

Raadsbesluit Vervanging vrachtwagen buitendienst – d.d. 14.10.2021.

Herinrichting Regenboog terrein

Raadsbesluit Slopen basisschool Regenboog – d.d. 12.12.2019.

Aankoop gronden Neerbroek 3

Raadsbesluit Aankoop gronden Neerbroek 3 - d.d. 24.06.2021.

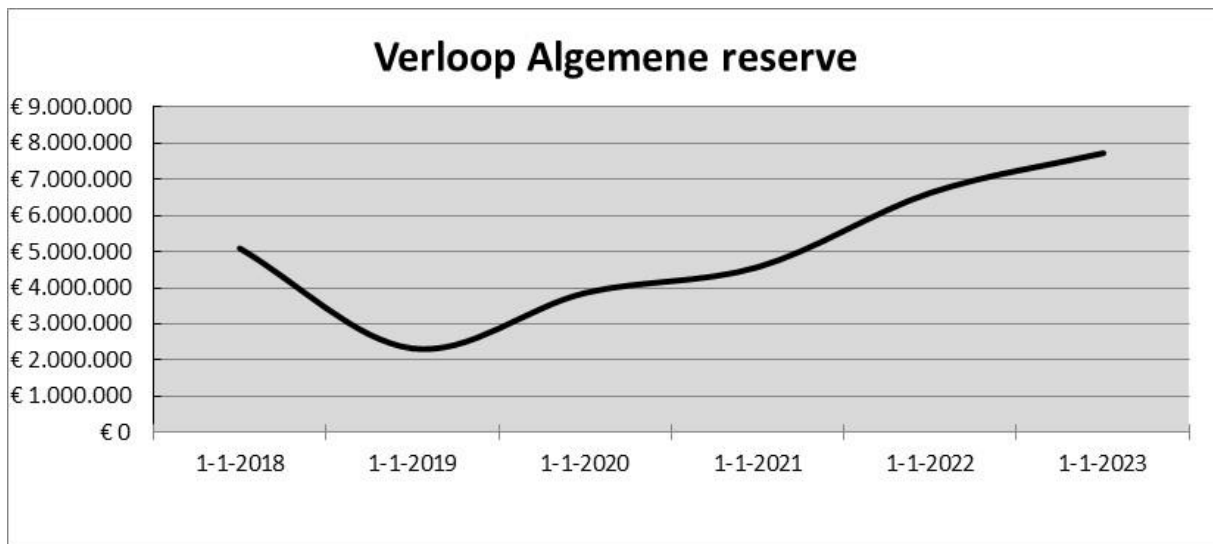
Verbouwing 't Stappertje

Raadsbesluit Bestemming locatie 't Stappertje – d.d. 14.10.2021.

2.5 Reserves en voorzieningen

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 01-01-2022 tot 01-01-2027 (incl. specificatie claims) treft u aan in de bijlagen B en C. Hierin zijn alle vermogensmutaties tot en met de voorjaarsnota 2022 verwerkt. In bijlage D vindt u een toelichting per reserve en voorziening. Een realisatie van het overzicht 'van voorjaarsnota 2022 naar begroting 2023' (conform paragraaf 2.1) resulteert in het volgende saldo van de Algemene Reserve:

Algemene reserve per 01-01-2023 bedraagt € 7.734.000.

*Bovenstaand grafiek vertoont het verloop van de algemene reserve in de periode 2018-2023.

In vergelijking met de begroting 2022 zien we per saldo een toename van € 1.676.000 van de geprognosticeerde stand van de Algemene Reserve aan het einde van de meerjarige begrotingsperiode. De voornaamste oorzaken hiervan is het voordeel van de jaarrekening 2021 € 1.800.000.

Ten behoeve van een stabiel financieel beleid, waarbij grote financiële uitschieters zowel in positieve als negatieve zin in enig jaar zoveel mogelijk worden gemitigeerd, worden (bestemmings)reserves en verplichte (spaar)voorzieningen gevormd. Er worden als het ware 'spaarpotjes' gevormd die in latere jaren worden ingezet ter dekking van lasten en/of projecten zodat de lasten daarvan niet op de dan lopende exploitatie drukken. Het vormen en aanwenden van (bestemmings)reserves en (spaar)voorzieningen dient echter wel op een verantwoorde basis te geschieden zodat er:

- voldoende dekkingsmiddelen overblijven om eventuele onvoorziene tegenvallers in de toekomst op te vangen;
- niet onnodig veel potjes worden gevormd waardoor de financiële ruimte in de begroting en/of exploitatie te zeer wordt ingeperkt.

De gemeente Boekel houdt rekening met een vaste reserve van circa € 1.000.000. In de nota Financieel Beleid 2021 is dit bedrag als vaste ondergrens bepaald. Dit bedrag is bedoeld om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. Voor reguliere aanspraken op het eigen vermogen zijn bestemming reserves gevormd die een bepaalde vooropgestelde bestemming hebben.

Voor meer en gedetailleerdere informatie met betrekking tot de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

Bijlage B	Overzicht van reserves en voorzieningen
Bijlage C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
Bijlage D	Toelichting op de gevormde reserves en voorzieningen

2.6 Baten en lasten programma's / taakvelden

De diverse programma's zijn opgebouwd uit de gemeentelijke taakvelden, gebaseerd op de indeling zoals deze door het Rijk is voorgeschreven.

Voor inzicht in de baten en lasten op programma / taakveld niveau, wordt verwezen naar de ter inzage gelegde financiële begroting, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Recapitulatie van de baten en lasten per programma, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per programma (splitsing Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien), inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per taakveld, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het realisatie jaar 2021.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het jaar 2022 inclusief mutaties voorjaarsnota 2022.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor de jaren 2023 tot en met 2026.

3.1 Programma A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

Portefeuillehouder

- C. van den Elsen

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over veiligheid; openbare orde en veiligheid, rampen en crisissen, toezicht en handhaving, maar ook over informatiebeveiliging en privacybescherming. De inwoners van Boekel mogen erop vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn. Daarnaast gaat het programma ook over dienstverlening en ondersteuning van het bestuur, bedrijfsvoering aspecten en de belangrijkste inkomsten van de gemeente Boekel de algemene uitkering en de OZB.

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden:

- Bestuur (raad, college, burgemeester, raadscommissies, regionale samenwerkingen, voorlichting, accountantscontrole).
- Burgerzaken (rijbewijzen, paspoorten en burgerschap, leges, verkiezingen, referenda).
- Beheer overige gebouwen (beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente in bezit heeft en niet in exploitatie neemt).
- Ondersteuning en organisatie (overheadkosten: loonkosten overhead, ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering, bestuursondersteuning).
- Treasury (financiering, beleggingen, dividenden etc.).
- OZB (uitvoering wet WOZ).
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds.
- Overige baten en lasten (stelposten, taakstellenden bezuinigingen, mutaties reserves, VPB etc.).
- Crisisbeheersing en brandweer (brandbestrijding, preventie, rampenbestrijding).
- Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde, aanpak ondermijning, preventie, APV, politie/Boa's, buurtpreventie).
- Stelsel van basisregistraties
- Informatiebeveiliging en privacybescherming

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Het Coalitieakkoord is vertaald in het collegeprogramma en is opgenomen in de meerjarenbegroting 2023 - 2026
- De inwoners van Boekel willen we activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten. Ook wordt meer ingezet op het betrekken van inwoners (waaronder de jeugd) bij de invulling van beleid.
- Het vermogen van de gemeente is voldoende van omvang om risico's en onvoorziene omstandigheden op de te kunnen vangen. De vermogensratio bedraagt >2.0 en wordt door de provincie beoordeeld als uitstekend.
- Een reëel sluitende meerjarenbegroting.
- Brandbestrijding en preventie goed op orde hebben.
- Rampenbestrijding: zorgen dat de organisatie is toegerust op de aanpak van crises en rampen.
- Voeren van Integraal veiligheidsbeleid.
- Het op orde houden van toezicht en handhaving.
- Handhaving APV.
- Een effectieve, betrouwbare en efficiënte dienstverlening richting de Boekelse inwoners tegen zo laag mogelijke kosten.
- Informatie en privacygevoelige gegevens van de burgers zijn beschermd.
- Burgers en bedrijven hebben toegang tot (online) dienstverlening die voldoet aan de normen van informatiebeveiliging.
- De Omgevingswet treedt per 1 januari 2023 in werking. Boekel is aangesloten op het digitale Stelsel Omgevingswet en wil de inwoners tijdig, digitaal, gedegen en veilig kunnen bedienen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- Uitvoering van collegeprogramma 2022-2026.
- Verder vormgeven jeugdadviesraad.
- Functioneren als een gemeentelijke regie organisatie die niet overnemend is, maar faciliteert en zo nodig ondersteunt.
- Het actualiseren van de Strategische Visie.

- Opstellen visie op participatie.
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- Via de brandweer Brabant Noord zorgen voor een adequate uitvoering van de brandbestrijding en preventie. De gemeente Boekel draagt hier financieel aan bij. De gemeente Boekel stuurt hier op via het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio en door periodiek overleg met vertegenwoordigers van de brandweer.
- De gemeentelijke taken op het gebied van rampenbestrijding worden via bevolkingszorg door de gemeenten in de regio Brabant-Noord gezamenlijk opgepakt.
- Uitvoering geven aan het Integraal Veiligheidsbeleid Maas & Leijgraaf.
- Planmatig wordt samengewerkt op basis van het beleidsplan Toezicht en Handhaving Fysieke leefomgeving. Het toezicht en de handhaving openbare orde vindt plaats door de gemeente, boa's en de politie. Zaken die bestuursrechtelijk opgepakt kunnen worden, worden opgepakt: denk hierbij aan feiten die gerelateerd zijn aan de APV en bijvoorbeeld het sluiten van panden waarin drugs wordt gevonden (Opiumbeleid).
- De APV wordt up-to-date gehouden en indien nodig aangepast.
- De boa's voeren hun taken op het gebied van controleren in de blauwe zone en APV-gerelateerde feiten uit.
- De aanpak van ondermijning is een belangrijk aandachtspunt. Coördinatie en afstemming verloopt onder andere via het signaleringsoverleg, het informatieknooppunt ondermijning en via de ambtenaar openbare veiligheid met de basisteam programmaleider ondermijning en het RIEC (regionaal informatie en expertisecentrum). Met de andere gemeenten van basisteam Maas en Leijgraaf, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst worden gezamenlijke projecten opgestart en uitgevoerd.
- Vanaf 2023 wordt de rechtmatigheidsverklaring door het college verstrekt.
- Implementatie Wet Digitale Overheid.
De reikwijdte en het doel van de wet is; het verbeteren van de digitale overheid door standaarden voor elektronisch verkeer, regels over informatieveiligheid en over de toegang van burgers en bedrijven tot online dienstverlening bij de (semi)overheid, verplicht te stellen.
- We richten onze digitale werkomgeving flexibel in. Informatiesystemen worden gemigreerd naar de cloud (Software as a Service). Dit maakt dat we sneller kunnen schakelen en maakt tijd en plaats onafhankelijk werken beter mogelijk.
- We bereiden ons voor op de Samenhangende Objectenregistratie (SOR).

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Belastingen Samenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- Regio Brabant Noordoost/AgriFood Capital
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Overige partijen

- Tasforce-RIEC Brabant-Zeeland (Regionaal Expertise en InformatieCentrum)

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstallen
- Gewelddsmisdrijven
- Diefstallen uit woning
- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	8.632.000	7.564.000	9.163.000	9.647.000	10.750.000	10.113.000
Totale baten (excl. reserves)	-20.072.000	-19.937.000	-21.679.000	-22.442.000	-23.450.000	-22.936.000
Saldo voor bestemming	-11.439.000	-12.373.000	-12.516.000	-12.795.000	-12.701.000	-12.823.000
Mutaties reserves	261.000	40.000	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-11.178.000	-12.333.000	-12.516.000	-12.795.000	-12.701.000	-12.823.000

3.2 Programma B. Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over mobiliteit, goede bereikbare kernen en voorzieningen met de juiste mix tussen leefbaarheid, gezondheid en economie.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Inwoners, bedrijven en overige gebruikers zijn tevreden over de bereikbaarheid. Daarbij is bereikbaarheid zeer van belang maar wordt deze wel ingekaderd door leefbaarheid en gezondheid. In 2023 ligt de nadruk op het vaststellen van de mobiliteitsvisie met daarin het Vervoersplan en een Uitvoeringsagenda.

- Bereikbaarheid.
De infrastructuur van de gemeente Boekel is dusdanig ingericht dat de bereikbaarheid gewaarborgd is. Dit draagt bij aan de economische ontwikkeling.
- Leefbaarheid en veiligheid.
Het verkeer veroorzaakt voor bewoners en gebruikers zo min mogelijk onveilige situaties, hinder van geluid of slechte luchtkwaliteit. De inrichting is zodanig dat een veilig gebruik wordt gestimuleerd.
- Toekomstbestendig.
De openbare ruimte is toekomstbestendig samen met onze burgers creëren we een duurzame, groene, gezonde en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- Het vaststellen van de visie voor de lange termijn middels de mobiliteitsvisie. Daarin aandacht voor een juiste mix van de diverse vormen van vervoer afgezet tegen maatschappelijk draagvlak.
- Goede aansluiting op het regionaal wegennet. Regionaal wordt gekeken naar een goede aansluiting van de N605 op de N264 (rondweg zuid Uden). Daarbij stellen wij het belang van een goede verkeerskundige ontsluiting voorop. We hebben begrip voor de bijkomende vraagpunten aangaande de leefbaarheid van Volkel maar zien dat als een opdracht voor Provincie en gemeente Uden.
- Faciliteren van de oprichting van een Stichting Buurtbus als alternatief voor de vervallen lijn 155.
- Doorontwikkelen van de pilot "Ritjes in Boekel" waarmee we proberen invulling te geven aan een laagdrempelige lokale oplossing voor vervoersvragen.
- In regionaal verband aandacht blijven vragen voor een aansluiting op de snelfietsroutes ten noorden, westen en zuiden van Boekel.
- Leefbare en veilige omgeving
 - Continueren regionale samenwerking in het ambtelijk overleg "Duurzaam bereikbaar" Regio Noord Oost Brabant (RNOB). Op het gebied van verkeer en mobiliteit afstemmen dat de aansluiting op de regio logisch en efficiënt is ingericht.
 - Uitvoering convenant verkeersveiligheid "Nul verkeersdoden" met als doel een gerichte, risicogestuurde, aanpak om de verkeersveiligheid op een beter niveau te krijgen.
 - Samen met VVN afdeling Boekel/Venhorst worden educatieve verkeersveiligheidsprojecten georganiseerd.
 - Uitvoeren snelheidsverlagende maatregelen op de Kluisstraat te Huize Padua.
 - Met de scholen, verkeersouders en handhaving rond het Kindpark de samenwerking op het gebied van verkeersveiligheid te continueren.
- Toekomstbestendig
 - Als regio overleggen wij met de provincie Noord Brabant over het openbaar vervoer en overleg met het Servicepunt regiotaxi over alternatieven voor ontbrekend openbaar vervoer, dit steeds meer vanuit het oogpunt / aanpak van gedeelde mobiliteit.
 - Voorbereiden aanpassingen St. Agathaplein t.b.v. ontwikkelingen aan de Zuidwand.
 - Laadpaalinfrastructuur. Verdere uitrollen van de laadpalen i.s.m. Vattenfall om daarmee de basis te leggen voor de klimaatdoelstellingen 2030

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Gemeenschappelijke Regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (GR-KCV/Regiotaxi)

Overige partijen

- Provincie Noord Brabant (concessiehouder openbaar vervoer)
- Ambtelijk overleg "Duurzaam bereikbaar", Regio Noord Oost Brabant (RNOB)
- De lokale partners van VVN
- Partners verkeersveiligheidsoverleg "Kindpark"
- ZLTO
- Flying Kiwi inzake de pilot "Ritjes in Boekel".

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Niet van toepassing

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	1.460.000	1.351.000	1.226.000	1.306.000	1.335.000	1.456.000
Totale baten (excl. reserves)	-589.000	-97.000	-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Saldo voor bestemming	871.000	1.254.000	1.159.000	1.239.000	1.268.000	1.389.000
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	871.000	1.254.000	1.159.000	1.239.000	1.268.000	1.389.000

3.3 Programma C. Economie & VHROSV

* Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder

- B. Brands
- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het bevorderen van de economische activiteiten en het verbeteren van de structuur voor zowel het buitengebied, de bedrijventerreinen als het centrum. Boekel moet een innovatieve en actieve plattelandsgemeente zijn met een goede balans en samenhang tussen de fysieke omgeving, sociaal maatschappelijke effecten en economische vooruitgang.

Het bebouwen en inrichten van het grondgebied wordt afgestemd op de lokale behoeften van alle doelgroepen waarbij het in de gemeente Boekel prettig leven is en er voldoende voorzieningen zijn voor alle leeftijds categorieën.

In de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant Werkt! zijn economie en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt verbindende, versterkende en communicerende pijlers. Maar ook de combinatie Economie en Duurzaamheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Het behouden en bevorderen van werkgelegenheid, zodat er in de gemeente Boekel voldoende economische ontwikkeling plaatsvindt.
- Het behouden en waar nodig verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente, door concrete plannen op te pakken samen met onze partners. Hierdoor zorgen we voor een samenleving waar het goed wonen is.
- Het bevorderen van de welvaart in economische en sociale zin, zodat onze burgers daar profijt van ondervinden.
- Transitie in de landbouw resulterend in een meer duurzame sector, waarbij we voorbereidingen treffen voor toekomstige ontwikkelingen in en rondom het buitengebied.
- Ruimte voor omschakeling en herontwikkeling in het buitengebied in samenhang met verbeteren van de omgevingskwaliteit, zodat leegstand kan worden voorkomen en de ruimte optimaal wordt benut.
- Realiseren van voldoende woningbouw voor alle doelgroepen. Dit doen we door actief in te zetten op nieuwe gevarieerde woningbouwplannen.
- Realiseren van voldoende bedrijventerrein, zodat we in onze lokale behoefte kunnen voorzien.
- Het realiseren van een compact centrum, waarin het voorzieningenniveau op orde is.
- Het faciliteren en stimuleren van duurzame ontwikkelingen in onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- Uitvoering geven aan de Gebiedsvisie Centrum Boekel en Bovenstehuis.
- Uitvoering geven aan het plan Zuidwand aan het Sint Agathaplein.
- Zorgdragen voor beschikbare bouw kavels en woningbouwontwikkelingen, zoals in project De Burgt fase 1 en Voskuilen.
- Ook dragen we zorg voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen, zoals Schutboom, Burgt fase 2 en de Biezen.
- Meewerken aan ontwikkelingen in het kader van Vitaal Buitengebied Boekel, waarbij er nieuwe functies worden toegekend aan bestaande locaties. Hiermee voorkomen we leegstand in het buitengebied en ontstaan er nieuwe economische dragers voor het buitengebied.
- Faciliteren sloop van ongewenste bebouwing in het buitengebied, zodat leegstand en verpaupering wordt tegengegaan.
- Het gebiedsproces om te komen tot een goed woon- en leefklimaat in buurtschap De Elzen afronden.
- Informeren en stimuleren voor het toepassen van circulaire en grondgebonden landbouw. Hiermee faciliteren we agrarische ondernemers die de bedrijfsvoering willen verduurzamen.
- Toeristische en recreatieve ontwikkelingen stimuleren en versterken, door ruimte te bieden aan goede initiatieven.
- Invulling geven aan de Ontwikkelingsvisie Dorpsmantel Noord West door de ontwikkeling van bedrijventerrein Lage Raam op te starten.

- Ontwikkelen van omgevingsplan Kommen, waarmee we de huidige gedateerde komplannen actualiseren. Hiermee bieden we een praktisch en toekomstbestendig hulpmiddel voor de burger dat zorgt voor helderheid over bouw mogelijkheden.
- Starten met gebiedsvisie Venhorst, waarin aandacht is voor zowel bedrijventerrein als woningbouw in de kern Venhorst.
- Starten met het opstellen van een economisch beleidsplan, waarin kaders en ambities zijn opgenomen voor de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de gemeente Boekel.
- Invulling geven aan de samenwerkingsovereenkomst met Ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte. Hiermee worden ruimte-voor-ruimte woningen gerealiseerd die zorgen voor een verdere invulling van de vitalisering van het buitengebied.

Verbonden partijen

- RNOB (Regio Noordoost Brabant) / Noordoost Brabant Werkt!
- ODBN

Overige partijen

- Ondernemersvereniging Boekel (OV Boekel)
- Peelrand Wonen
- ZLTO
- Regiogemeenten
- Provincie
- Ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte

Beleidsindicatoren

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)
- Nieuw gebouwde woningen
- Demografische druk

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	11.813.000	14.822.000	15.705.000	21.720.000	8.867.000	11.195.000
Totale baten (excl. reserves)	-11.614.000	-15.754.000	-15.312.000	-21.321.000	-8.521.000	-10.811.000
Saldo voor bestemming	199.000	-931.000	393.000	399.000	346.000	384.000
Mutaties reserves	12.000	67.000	-	-	-	-
Saldo na bestemming	210.000	-864.000	393.000	399.000	346.000	384.000

3.4 Programma D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder

- H. Willems
- B. Brands

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het faciliteren van een evenwichtig onderwijsaanbod, afgestemd op de lokale behoefte en in samenhang met de directe omgeving. Het faciliteren van een uitgebreid sportaanbod met daarin een stimulans voor onze inwoners om actief deel te nemen. Het faciliteren van de culturele ontwikkeling van de gemeenschap en het bevorderen van het recreatieve gebruik van onze buitenruimte. Veel van deze activiteiten worden feitelijk verzorgd door lokale verenigingen en organisaties. Die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen. Hierdoor kunnen we ontspannen middels sport en spel, genieten van muziek en toneel, onszelf ontwikkelen door onderwijs, kunst, fietsen en wandelen door de natuur. Om dit in stand te houden zijn veel vrijwilligers actief. Deze willen wij ondersteunen en helpen.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Een leven lang leren met goede onderwijsvoorzieningen van voorschoolse tot en met volwasseneneducatie.
- Voorkomen van voortijdig schoolverlaten en aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Gezamenlijk optrekken met het (basis)onderwijs en GGD om op grond van preventie en vroegsignalering een eventuele hulpvraag te voorkomen.
- Voorkomen van laaggeletterdheid en onderwijsachterstanden.
- Een maatschappelijk actieve (educatieve) bibliotheekvoorziening, ter versterking van (digitale) basisvaardigheden, leesbevordering, kennis en informatie, voorkomen van laaggeletterdheid in samenwerking met het Taalhuis Boekel.
- Een florierend verenigingsleven dat met inzet van veel vrijwilligers zorgt voor een breed aanbod van activiteiten.
- Wij willen dat verenigingen aanbod ontwikkelen voor bepaalde doelgroepen en samenwerking met elkaar zoeken.
- Wij willen een positieve sport- en beweegcultuur bij alle sportverenigingen en sportaanbieders stimuleren.
- Kunst & Cultuur zichtbaar in onze gemeenschap.
- Goed onderhouden kunstwerken binnen de gemeente Boekel waar inwoners en bezoekers van kunnen genieten.
- Goed onderhouden en duurzame accommodaties waar inwoners van de gemeente Boekel kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten.
- Een zichtbaar en beleefbaar landschap rondom de Peelrandbreuk, zowel lokaal als regionaal.
- De gemeente Boekel zowel lokaal als regionaal meer op de kaart door de samenwerking met de regio op te zoeken.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- Visie opstellen inzake onderwijsachterstanden en voorkoming van laaggeletterdheid samen met onze lokale partners.
- Versterken van de motoriek en weerbaarheid van jeugd/jongeren en aandacht voor specifieke problematieken samen met onderwijs en GGD (onderdeel van preventieplan).
- Versterking regionale samenwerking op het gebied van passend onderwijs en aandacht voor de 'scheiding' onderwijs/jeugdhulp.
- Bestending samenwerking (basis)onderwijs middels de lokale educatieve agenda.
- Voorkomen voortijdig schoolverlaten en inzetten op vroegsignalering en participatie.
- Opstellen van een notitie Kunst & Cultuur (waaronder onderhoud kunstwerken).
- Uitvoering geven aan de beleidslijn vervangings- en uitbreidingsinvesteringen op basis van binnenkomende verzoeken.
- Uitvoering geven aan het sport- en beweegakkoord – stimulering sport & bewegen / participatie. Dit doen we door middel van:
 - Samenwerking tussen sportverenigingen, beweegaanbieders en maatschappelijke partners stimuleren;

- Het aanbieden van cursusaanbod gericht op positieve sport- en beweegcultuur en jeugd, twee van de pijlers uit het vastgestelde sport- en beweegakkoord;
- Sport meer als middel in gaan zetten binnen het Sociaal Domein met aandacht voor sport en bewegen voor de minder kapitaalkrachtige jongeren;
- Versterken van het Sportplatform.
- Oprichten van een platform voor toeristisch-recreatieve ondernemers.
- Het landschap zodanig inrichten dat het wijstverschijnsel en de bijbehorende peelrandbreuk zichtbaar en beleefbaar wordt gemaakt.
- Middels de samenwerking Geopark Peelhorst en Maasvallei komen tot een Geopark waarbij de natuurlijke, educatieve en recreatief toeristische waarde van de Peelrandbreuk verder benut kan worden.
- In samenwerking met de regio Noord-Oost Brabant gezamenlijke verhaallijnen ontwikkelen. Dit resulteert in producten zoals themaroutes en arrangementen voor de toeristen.
- Benutten van de mogelijkheden initiatief Land van Ravensteijn.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)

Overige partijen

- Stichting GOO; Opvang en Primair Onderwijs
- Stichting SAAM Onderwijs
- Vereniging van eigenaren Octopus
- Stichting Binnensport Boekel
- Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
- Nia Domo
- Bibliotheek de Lage Beemden
- Sport- en cultuurverenigingen
- Beweegaanbieders
- KBO
- Stichting d'n Eik
- Visit Brabant (incl. vrijwilligers)
- Werkgroep Geopark Peelhorst en Maasvallei
- VVV Noord-Oost Brabant

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
- % Niet-wekelijkse sporters

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	3.161.000	4.075.000	2.530.000	2.593.000	2.564.000	2.544.000
Totale baten (excl. reserves)	-941.000	-503.000	-395.000	-365.000	-359.000	-359.000
Saldo voor bestemming	2.220.000	3.573.000	2.136.000	2.228.000	2.205.000	2.185.000
Mutaties reserves	35.000	-74.000	-	-	-	-
Saldo na bestemming	2.225.000	3.499.000	2.136.000	2.228.000	2.205.000	2.185.000

3.5 Programma E. Sociaal domein

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het Sociaal Domein betreft alle organisaties, diensten en voorzieningen in Boekel die onze inwoners ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (het meedoen) bevorderen. Het gaat hier over het welzijn van onze inwoners, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Aangevuld met de gemeentelijke vangnetvoorzieningen voor onze meest kwetsbare inwoners. Daarbij is onderscheid te maken tussen voorzieningen: van sociale basisvoorzieningen, eerstelijns zorg/ondersteuning, tweedelijns zorg / ondersteuning tot bescherming en veiligheid.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Inwoners met ondersteunings-, zorg- en/of werk- en inkomensvragen kunnen een beroep doen op de gemeente, waarbij:

- Iedereen prettig kan blijven wonen, werken en leven. Inclusief onze kwetsbare inwoners zoals kinderen, ouderen, vluchtelingen/statushouders, mensen met een minimum inkomen en mensen met een lichamelijke, psychiatrische, verstandelijke- of een arbeidsbeperking.
- Iedereen mogelijkheden heeft om mee te (blijven) doen in onze samenleving.
- Iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.
- Iedereen de ondersteuning of zorg krijgt die hij/zij nodig heeft, die:
 - Zo nauw mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en netwerk.
 - Zo tijdelijk, dichtbij en eenvoudig mogelijk is ingericht en zo specifiek en langdurig als noodzakelijk.
 - Het zelf oplossend vermogen van onze inwoners en de Boekelse gemeenschap vergroot.
 - Gekenmerkt wordt door een opbouw in verantwoordelijkheden: van eigen verantwoordelijkheid, sociale verantwoordelijkheid en professionele verantwoordelijkheid.
 - Problemen integraal aanpakt en in samenhang is met het aanbod van ondersteuning en zorg.
 - Oplossingen inzet in volgorde van beschikbaarheid van voorzieningen: algemene – collectieve – individuele voorzieningen.
 - In goede samenwerking tussen en met professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en inwoners tot stand komt.
 - Als uitgangspunt heeft *'één gezin, één plan'*.
- Iedereen die anderen zorg of hulp (willen) biedt, daarvoor alle ruimte en steun krijgt.
- Ruimte en stimulansen voor initiatieven mogelijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- In 2023 blijven we investeren in de integrale samenwerking in het Sociaal Domein.
- Versterking van de Integrale Toegang/Dorpsteam (sociaal 'loket' / aandacht GGZ problematiek) en het versterken van de zichtbaarheid.
- Realiseren van een 'virtueel gezondheidsplein' middels het opzetten van een website Sociaal Domein en het versterken van de informatievoorziening en communicatie middels social media en Boekels Weekblad.
- Versterken van (burger)participatie en ondersteunen van burgerinitiatieven.
- Uitvoering geven aan de regionale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en uitvoering geven aan de lokale doorvertaling hiervan.
- Opstellen van een woonvisie (met paragraaf wonen en zorg).
- Doorontwikkeling TransformatieopgaveJeugdzorg.
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- Opstellen visie op preventie inclusief uitvoeringsplan. Hieronder valt o.a.
 - preventieve gezondheid
 - preventie armoede
 - laaggeletterdheid/achterstandenbeleid
 - motoriek/zelfredzaamheid/weerbaarheid jeugd/jongeren
 - stimuleren van domotica ten behoeve van het 'langer thuis blijven wonen'

- Het versterken van de voorliggende voorzieningen / 0^e en 1^e lijn, op grond van preventie en vroegsignalering, om een eventuele hulpvraag te voorkomen.
- Stimuleren gezonde leefomgeving, leefstijl, zelfredzaamheid.
- Doorontwikkeling van de Veranderopgave Inburgering, met aandacht voor de opvang/huisvesting van asielzoekers, arbeidsmigranten en vluchtelingen (onderdeel van de woonvisie).
- Evaluatie van scenario 3 binnen het partnership van gemeenten met IBN.
- Evaluatie PIM Werkt.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost
- GGD Hart voor Brabant
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost
- Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant
- Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH BNO)
- Regio Noordoost Brabant

Overige partijen

- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
- Ons Welzijn
- Gemeente Meierijstad
- IBN
- GGZ Oost-Brabant
- Veilig thuis
- Vluchtelingenwerk Boekel

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Banen
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezinnen / Kinderen in armoede
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Personen met een bijstandsuitkering
- Personen met een lopend re-integratietraject
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	9.268.000	9.453.000	9.671.000	9.680.000	9.634.000	9.599.000
Totale baten (excl. reserves)	-2.055.000	-1.880.000	-1.872.000	-1.762.000	-1.762.000	-1.762.000
Saldo voor bestemming	7.213.000	7.573.000	7.799.000	7.918.000	7.872.000	7.837.000
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	7.213.000	7.573.000	7.799.000	7.918.000	7.872.000	7.837.000

3.6 Programma F. Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder

- B. Brands
- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma volksgezondheid en milieu heeft als doel dat alle inwoners in de gemeente Boekel leven, wonen en werken in een gezonde en veilige omgeving. Er wordt gestreefd naar een duurzame samenleving waarbij een gezonde leefstijl wordt gestimuleerd, de kwaliteit van de leefomgeving verbetert en een circulaire economie centraal staat.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- In de uitvoering willen we meer nadruk leggen op positieve gezondheid, waarbij aandacht is voor het bevorderen van de volksgezondheid van alle inwoners en het stimuleren van zelfregie.
- De innovatiekracht en efficiëntie van de GGD Hart voor Brabant in stand houden en waar nodig verbeteren, zodat de dienstverlening en de producten uit het basispakket en pluspakket richting onze inwoners optimaal is.
- Voldoen aan de zorgplichten zoals beschreven in het BRP en vGRP, dit betreft onder andere het inzamelen en transporteren van afvalwater en bestrijden van verontreiniging van het oppervlaktewater.
- Samenwerking met regiogemeenten in de watersamenwerking As50+ met als doel de gezamenlijke middelen dusdanig in te zetten dat deze maximaal renderen. Tevens draagt het samenwerken bij aan de krappe capaciteit van personeel in diverse gemeenten.
- Invulling geven aan de transitie duurzame veehouderij van de provincie Noord-Brabant.
- Een actueel overzicht hebben van de geursituatie afkomstig van veehouderijen.
- Streven naar een circulaire economie op het gebied van afval en hergebruik van grondstoffen.
- Het ontstaan van zwerfafval bestrijden middels communicatiecampagnes.
- Het netwerk zwerfafvalpikkers 'Schon Bezig', wat werkt met vrijwilligers, uitbreiden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

- Inzet op preventieve gezondheid, stimulering van de gezonde leefomgeving, leefstijl en zelfredzaamheid (onderdeel preventieplan Sociaal Domein).
- Het ontkoppelen van huishoudens van het RWA afvoer, opvangen op eigen terrein, nieuwbouw dient hieraan te voldoen, t.b.v. klimaatbestendig maken van de gemeente.
- Het klimaatbestendig inrichten van de wijk Boschberg (afkoppelen van het hemelwater van het gemengde rioolstelsel in de wijk, tegengaan van hittestress en bevorderen biodiversiteit).
- Het uitvoeren van onderhoud aan het rioolstelsel.
- Project operatie Steenbreek doorzetten t.b.v. van het klimaatbestendig maken van de gemeente Boekel.
- Uitvoering geven aan de actiepunten die volgen uit het duurzaamheidsplan, inclusief agenda.
- Door middel van keukentafelgesprekken met veehouders is bekeken wat de beste toekomstperspectieven zijn voor de ondernemers en de gemeente Boekel. Door het aanpassen van bedrijfsvoeringen en/of het omzetten van bedrijven wordt invulling gegeven aan de transitie duurzame veehouderij. Door deze actieve aanpak wordt de leefbaarheid in het buitengebied verbeterd.
- Het afronden van een nieuwe geurgebiedsvisie en een nieuwe geurverordening voor het hele grondgebied van de gemeente Boekel.
- Regio noordoost Brabant heeft via een regiodeal subsidie verworven voor het vitaliseren van het buitengebied. Hieraan wordt invulling gegeven doormiddel van het project Stallenaanpak. De gemeente Boekel neemt deel aan dit project.
- Samen met gemeente Land van Cuijk, uitvoering geven aan het visiedocument Circulaire Economie met daarin kaders om te komen tot een hogere percentage hergebruik van grondstoffen en het terug dringen van restafval.
- Door middel van het inzetten van De Beestenbende of een eigen jeugd zwerfafval club proberen we kinderen bewustwording bij te brengen over zwerfafval.
- Volwassen vrijwilligers die zwerfafval rapen blijven we stimuleren en zeker waarderen.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
- Gemeente Land van Cuijk; dienstverleningsovereenkomst afvalinzameling

Overige partijen

- Watersamenwerking As50+
- Hermes Groep (OV)
- BeestenBende
- Boekel Energie

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit

Wat mag het kosten?

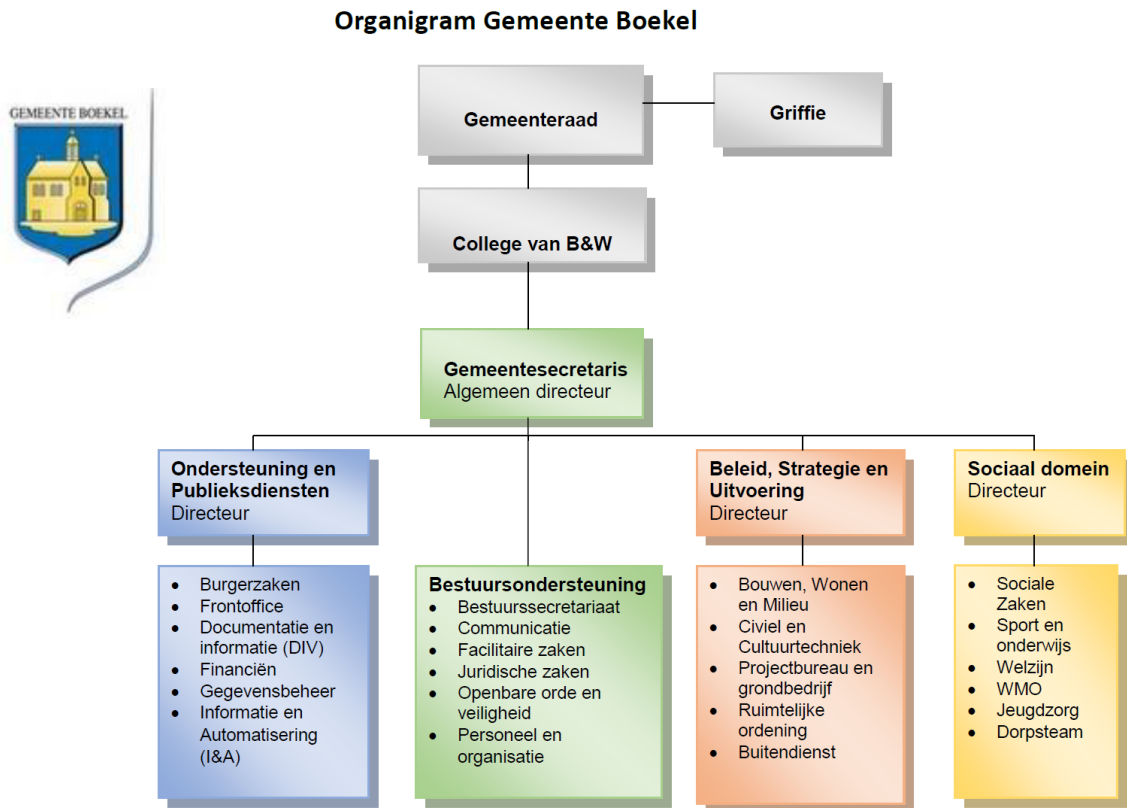
Totale lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten (excl. reserves)	3.287.000	3.447.000	3.679.000	3.715.000	3.764.000	3.833.000
Totale baten (excl. reserves)	-2.819.000	-2.574.000	-2.649.000	-2.705.000	-2.754.000	-2.805.000
Saldo voor bestemming	468.000	873.000	1.030.000	1.010.000	1.010.000	1.028.000
Mutaties reserves	161.000	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	630.000	873.000	1.030.000	1.010.000	1.010.000	1.028.000

3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2023 - 2026

Omschrijving	Lasten 2023	Baten 2023	Nadelig Saldo 2023	Batig Saldo 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Nadelig Saldo 2024	Batig Saldo 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Nadelig Saldo 2025	Batig Saldo 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Nadelig Saldo 2026	Batig Saldo 2026
A Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	4.504.000	170.000	4.334.000		4.978.000	249.000	4.729.000		6.018.000	251.000	5.767.000		5.334.000	697.000	4.637.000	
B Verkeer en vervoer	1.226.000	67.000	1.159.000		1.306.000	67.000	1.239.000		1.335.000	67.000	1.268.000		1.456.000	67.000	1.389.000	
C Economie & VHROSV	15.705.000	15.312.000	393.000		21.720.000	21.321.000	399.000		8.867.000	8.521.000	346.000		11.195.000	10.811.000	384.000	
D Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	2.530.000	395.000	2.136.000		2.593.000	365.000	2.228.000		2.564.000	359.000	2.205.000		2.544.000	359.000	2.185.000	
E Sociaal domein	9.671.000	1.872.000	7.799.000		9.680.000	1.762.000	7.918.000		9.634.000	1.762.000	7.872.000		9.599.000	1.762.000	7.837.000	
F Volksgezondheid en milieu	3.679.000	2.649.000	1.030.000		3.715.000	2.705.000	1.010.000		3.764.000	2.754.000	1.010.000		3.833.000	2.805.000	1.028.000	
Algemene dekkingsmiddelen *	190.000	21.406.000		21.216.000	190.000	22.087.000		21.897.000	190.000	23.084.000		22.894.000	190.000	22.124.000		21.934.000
Overhead *	4.414.000	103.000	4.312.000		4.424.000	107.000	4.317.000		4.486.000	115.000	4.371.000		4.535.000	115.000	4.419.000	
Heffing VPB *	55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000	
Bedrag onvoorzien *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's (incl. alg.dekk.mid overhead, VPB en onvoorzien)	41.974.000	41.974.000	21.216.000	21.216.000	48.662.000	48.662.000	21.897.000	21.897.000	36.913.000	36.913.000	22.894.000	22.894.000	38.741.000	38.741.000	21.934.000	21.934.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reservers per programma																
Geraamd Resultaat	41.974.000	41.974.000	0	0	48.662.000	48.662.000	0	0	36.913.000	36.913.000	0	0	38.741.000	38.741.000	0	0
Structureel begrotingssaldo			0	603.000			0	583.000			0	1.138.000			-429.000	0

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

4.1 Organisationschema

4.1.1 Organisatiestructuur

De gemeente Boekel wil een actieve en gastvrije gemeente zijn, gekenmerkt door veiligheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Daar is een bepaalde soort organisatie en dito medewerkers voor nodig: de overheid is regievoerend en faciliterend en legt de verantwoordelijkheid waar mogelijk terug bij de burgers en/of instellingen.

Om de beoogde dienstverlening richting de Boekelse burger en het bedrijfsleven te verwezenlijken is gekozen voor het directiemodel.

Met het directiemodel wordt een betere afstemming tussen de diverse disciplines nagestreefd, evenals een betere balans tussen strategie en uitvoering, maar wordt vooral ook de burgergerichtheid (vraaggericht werken en 1-loketgedachte) gestimuleerd.

In Boekel is gekozen voor een variant die het publieksmodel heet. Geen onderscheid meer tussen de harde en zachte sector, maar tussen een front- en een backoffice. De afstand van de burger tot de gemeentelijke organisatie is dan leidend voor de inrichting.

4.2 Bedrijfsvoering

4.2.1 Algemeen

Organisatiedoel

Zoals al in de vorige paragraaf is omschreven, wil de gemeente Boekel een actieve en gastvrije samenleving zijn, die gekenmerkt wordt door sociale cohesie en leefbaarheid.

Dit willen we bereiken door te kiezen voor een overheid, die de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk als verantwoord neerlegt bij haar burgers en/of instellingen.

Bovendien ziet de gemeente Boekel vergaande deregulering als een strategische opgave.

Gemeente Boekel is er voor haar burgers. Ze wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en burgers door te kiezen voor een andere rol van de overheid. Niet alleen meer transparantie en een betere communicatie, maar vooral meer zeggenschap geven aan onze burgers. Geen overheid die vooral controleert en beheerst, maar die regie voert en faciliteert. De inwoners van Boekel kunnen zelf meer vorm geven aan hun leefomgeving en toekomst. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar, de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid.

De gemeente wil daarnaast een betrouwbare overheid zijn met een goede dienstverlening naar haar inwoners. Zij stelt zich op als een proactieve partner in de richting van haar inwoners.

Organisatiestrategie

De gemeenteraad stelt de kaders in een meerjarenperspectief vast. De organisatiestrategie is er op gericht om te werken met een kleine, regie-voerende organisatie met deskundige generalisten.

Zij dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente.

Door de regiefunctie zal bezien worden welke de efficiëntste en effectiefste manier van uitvoeren van de taken zal zijn.

Daarbij zal gekeken worden naar samenwerking met derden (gemeenten en bedrijfsleven) op contractbasis, het outsourcen, het privatiseren, maar ook, indien het belang van de inwoners dat vraagt, het zelf realiseren door de inwoners en/of omwonenden.

De ingezette weg naar verdergaande deregulering en terugdringing van de bureaucratie zal, met oog voor behoud van de integraliteit, doorgezet worden. Daarbij zal de gemeente ook de (digitale) dienstverlening en de klantcontacten verder uitbouwen.

Organisatiecompetenties

Om de hiervoor benodigde organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie een optimale invulling kan worden gegeven, zal het management ernaar moeten streven bij elke medewerker de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Deze competenties worden onderscheiden in generieke en functiespecifieke competenties.

De generieke competenties zoals vastgesteld:

- Servicegericht;
- Initiatief;
- Zelfstandig;
- Flexibiliteit.

Anderzijds behoren medewerkers te beschikken over specifieke competenties, toegespitst op de functie die zij in de organisatie hebben. Zo dient bijvoorbeeld een leidinggevende over andere, specifieke competenties te beschikken dan een beleidsmedewerker.

Een organisatie als hiervoor omschreven word je niet zomaar. De cultuur binnen een organisatie is minstens net zo belangrijk. Hoe ga je met elkaar om, welke managementprincipes hanteer je? Ook dat gaat niet vanzelf. Daar blijven we tijd en energie in steken.

4.2.2 Personeelsbeleid

De organisatie is er op gericht om te werken als kleine, regie-voerende gemeente.

De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Ook bij de selectie van nieuwe personeel wordt daar nadrukkelijk op gelet.

Daarnaast is het personeelsbeleid er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar ook in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel. De toename van lokale economische activiteit (bijvoorbeeld op het gebied van bouwen en wonen), zorgt voor een toename van de hoeveelheid werkzaamheden op diverse taakvelden. Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaamheid, milieu en het sociaal domein, ook van invloed op de uitvoering van onze gemeentelijke taak. Met een arbeidsmarkt waarbij voor veel taakvelden de vraag groter is dan het aanbod, is het ook voor onze organisatie een uitdaging de juiste medewerkers te vinden om aan onze taak te voldoen. Voor een aantal specifieke taakvelden (zoals bijvoorbeeld ruimtelijke ordening) geldt dat nog meer. Sommige vacatures zijn nu al nauwelijks meer in te vullen en de verwachting is dat het aantal moeilijk te vullen vacatures dit de komende jaren alleen maar zal toenemen. Als gemeente zullen we dan ook meer dan in het verleden moeten inzetten op extra arbeidsvoorwaarden om in de markt een aantrekkelijke werkgever te blijven.

De gemeente Boekel is na 2 jaar coronacrisis weer zo goed als mogelijk terug naar de manier werken zoals we die daarvoor hadden. Voor een organisatie als de onze, waar we vanuit verschillende taakvelden makkelijk bereikbaar zijn voor elkaar en de buitenwereld, is dat een verademing. En komt onze manier van werken, met korte lijnen, open deuren en een zo klein mogelijke vergadercultuur, ten goede.

De coronacrisis heeft ons gedwongen te zoeken naar andere (digitale) werkvormen en daarom zijn deze dan ook met enige aanpassingen gerealiseerd. Omdat andere instanties, bedrijven en gemeenten ook na de coronacrisis blijvend op deze werkvormen zijn overgestapt, kunnen we hier als gemeentelijke partner dan ook passend (digitaal) mee communiceren.

Daarnaast is er in 2022 een vervolg gegeven aan een aantal onderwerpen die we vanwege de coronacrisis “on hold” hebben moeten zetten, zoals een organisatie-brede training “helder adviseren” voor onze beleidsmedewerkers.

Personeelssterkte

Voor de komende jaren varieert de formatie tussen de 60 en 65 fte (\pm 73 medewerkers) in de meerjarenbegroting. Dit moet niet gezien worden als een absoluut cijfer. Zo kan een toe- en/of afname van gemeentelijke taken leiden tot bijstelling van de personeelsformatie. Onder meer door de aantrekkende economie (o.a. meer bouwactiviteiten) en de in het collegeakkoord verwoorde ambities is de druk op de medewerkers aanzienlijk toegenomen en is onder andere ingezet op uitbreiding van de formatie.

Arbeidsomstandigheden

Binnen de organisatie wordt op diverse manieren aandacht geschonken aan de arbeidsomstandigheden. Een veilig, gezond, stimulerend maar ook prettig werkklimaat voor de medewerkers staat daarbij voorop. Per leeftijdscategorie wordt bijvoorbeeld aan iedere medewerker een PMO (periodiek medisch onderzoek) aangeboden. En hebben we aandacht voor werkdruk en vitaliteit.

Het ziekteverzuimpercentage ligt medio 2022 op 6,7%. Dit is hoger dan het ziekteverzuimpercentage in dezelfde periode in 2021 (4,5%). Doordat wij een relatief kleine organisatie zijn, betekent één langdurig ziektegeval al snel een aanzienlijke toename van het ziekteverzuimpercentage. Omdat dit soort verzuim veelal buiten de invloedssfeer van de werkgever valt, is daar zeer lastig op te sturen.

4.2.3 Samenwerking

De gemeente werkt op diverse terreinen samen. Soms omdat de Rijksoverheid dat oplegt (zoals in het geval van de Omgevingsdienst), maar meestal vanuit onze visie op samenwerking. Uitgangspunt

daarbij is dat samenwerking toegevoegde waarde moet hebben voor onze inwoners. Zowel in directe als in indirecte zin. Daarbij gaat het niet alleen om 'halen' maar vooral ook om 'brengen'. De samenwerking binnen de regio Brabant Noordooost is daar een voorbeeld van. Door deze samenwerking worden we er binnen deze regio uiteindelijk allemaal beter van. Een ander voorbeeld van samenwerking is de afvalinzameling samen met het Land van Cuijk. Ook op het vlak van de bedrijfsvoering zoeken we de samenwerking op als dat meerwaarde biedt. Zo wordt onze kantoorautomatisering beheerd door een extern ICT bedrijf.

4.2.4 Digitalisering en Informatiebeveiliging

De digitale werkomgeving faciliteert alle processen en dienstverlening van de gemeente. Ons doel is om een betrouwbare partner te zijn voor inwoners, organisaties, ketenpartners en medewerkers. Dit doen we door ervoor te zorgen dat processen en gegevens beschikbaar, nauwkeurig en soms ook vertrouwelijk zijn. Gemeentelijke informatie uit de digitale werkomgeving is soms privacygevoelig en soms kan informatie openbaar worden gemaakt.

Om ervoor te zorgen dat vertrouwelijke gegevens in de juiste handen komen/blijven en dat het risico op diefstal of gijzeling van gegevens zo klein mogelijk is sturen we aan op informatiebeveiliging. Daarom zetten wij structureel in op versterking van onze informatieveiligheid in de technische inrichting, processen en bewustzijn. Kern van het geldend normenkader, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), is het nemen van passende beheersmaatregelen op basis van risicoanalyse. Bij informatiebeveiliging hoort ook het beschermen van persoonsgegevens en het voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de privacywet, de AVG). De gemeente stuurt op privacy bewuste medewerkers en past risicogerichte beheersmaatregelen toe. Door op efficiënte wijze onze informatiebeveiliging in te richten zetten wij in op optimaal resultaat met doelmatige middelen. Desalniettemin zijn volledige zekerheid en garanties op het gebied van informatiebeveiliging in de praktijk nooit mogelijk. Daarom is naast preventie ook incidentmanagement een essentieel thema.

Anderzijds is niet alle informatie privacygevoelig. In de komende jaren gaan we meer informatie actief openbaar maken, zodat burgers en bedrijven hiervan kunnen profiteren. Om hieraan uitvoering te kunnen geven dient de informatiehuishouding op orde te zijn. Ook dit zal komende jaren een speerpunt zijn.

De gemeente Boekel maakt steeds meer gebruik van informatiesystemen in de cloud, omdat we als kleine gemeente niet de expertise en capaciteit hebben om deze systemen zelf te onderhouden. Deze strategie wordt in de komende jaren doorgezet. Dit maakt onze digitale organisatie flexibeler en professioneler. Contractmanagement wordt daardoor steeds belangrijker. Hierbij gebruiken we de GIBIT (Gemeentelijke Inkoop bij IT Toolbox) om de informatiebeveiliging van deze diensten te borgen.

De flexibele werkplek blijft ook na corona onderdeel van onze digitale werkomgeving. Het plaats onafhankelijk kunnen werken maakt onze dienstverlening weerbaarder tegen verstoringen. De belangrijkste randvoorwaarde is dat dit veilig kan. Hier treffen we speciale maatregelen voor. We zoeken hierbij naar een goede balans tussen kwaliteit, kosten en veiligheid.

4.2.5 Openbaarheidsparagraaf

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet verplicht bestuursorganen om op termijn verschillende categorieën documenten uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). De gemeente Boekel is begonnen met het in kaart brengen van de documenten, die onder deze categorieën vallen, en waar deze te vinden zijn. De komende periode gaan wij hiermee verder. Vervolgens zullen wij gefaseerd, per categorie, documenten actief openbaar maken, voor zover deze niet reeds openbaar worden gemaakt.

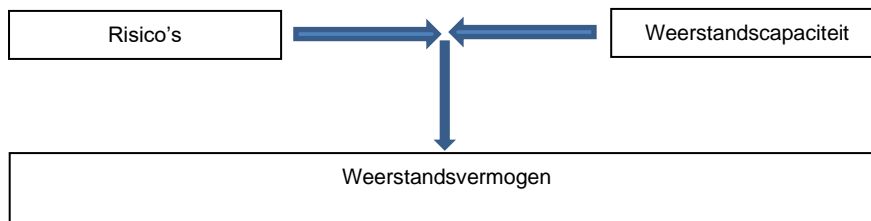
4.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.

Het gaat hier om risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, zoals met een gevormde voorziening of waarvoor een verzekering is aangegaan.

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.

Als onderdeel van risicomanagement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen.

Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomanagement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is. Dit beeld wordt jaarlijks twee keer geactualiseerd in de programmabegroting en – rekening.

4.3.1. Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen

Om een confrontatie van deze risico's met de weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst financieel te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: klein impact tussen de 1 & 9 % middel impact tussen de 10 & 49 % groot impact tussen de 50 & 100%
Effect	voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan, wordt als 'hoog' ingeschat (wegingsfactor 0,75). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico, ook wel het benodigd weerstandsvermogen voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen
€ 427.000	* 0,75	* 15%	* 3	= € 144.000

4.3.2. Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf

De belangrijkste financiële risico's exclusief het grondbedrijf worden in de onderstaande tabel weergegeven. Deze risico's zijn niet anderszins ondervangen en er zijn geen voorzieningen voor gevormd, waardoor deze relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen		
1	Openeindregelingen	Wmo	Middel	Middel	10%	Structureel	3	312.000
		Jeugdzorg	Middel	Middel	10%	Structureel	3	270.000
		Bijstandsverlening	Hoog	Middel	15%	Structureel	3	466.000
		Minimabeleid	Hoog	Middel	15%	Structureel	3	144.000
		Leerlingenvervoer	Middel	Klein	9%	Structureel	3	32.000
2	Uitvoering taakstelling Rijk sociaal domein	Domein Jeugd	Laag	Groot	75%	Structureel	3	137.000
		Domein Wmo	Laag	Groot	75%	Structureel	3	194.000
		Domein Participatie	Laag	Groot	75%	Structureel	3	378.000
3	Gemeentefonds	Uitkering gemeentefonds kan lager zijn dan geraamd	Middel	Middel	30%	Structureel	3	384.000
4	Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen	Laag	Groot	50%	Incidenteel	1	560.000
		Startersleningen	Laag	Middel	15%	Incidenteel	1	-
5	Randweg	Uitvoering binnen gestelde kaders / meerwerk etc.	Laag	Middel	15%	Incidenteel	1	40.000
6	Risico's op eigendommen	Rioolbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	3	24.000
		Wegbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	3	26.000
		Gebouwenbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	3	5.000
7	Informatiebeveiliging en privacy	Beveiligingsincidenten en datalekken	Laag	Middel	15%	Incidenteel	1	15.000
8	Planschade	Planschadeclaims	Middel	Klein	9%	Incidenteel	1	16.000
9	Sociale zaken	Vergoeding bij beëindiging samenwerking Meierijstad	Laag	Middel	15%	Incidenteel	1	1.000
							3.004.000	

1. Openeindregelingen

De gemeente loopt bij een 'openeindregeling' een financieel risico. Dit risico komt door het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken als een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn en ongeacht volumegroei in één jaar. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (Participatiewet, IOAW, IOAZ, en Bbz)
- Minimabeleid (o.a. individuele inkomensvoetstuk, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en bijzondere bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen)
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg

Door maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen in het Sociaal Domein doen er naar verwachting de komende jaren meer mensen een beroep op gemeentelijke voorzieningen. De coronacrisis en energiecrisis, met daarmee gepaard gaande energiearmoede, zijn onzekere factoren. Vaak ontvangen gemeenten vanuit het Rijk compensatie, maar de hoogte daarvan blijkt vaak pas achteraf. Zowel indexaties als personeelstekorten kunnen leiden tot hogere kosten bij leveranciers / dienstverleners, prijsstijgingen zijn lastig vooraf in te schatten.

2. Uitvoering taken Rijksoverheid sociaal domein

Doordecentralisatie beschermd wonen

Tot en met 31-12-2022 komt het volledige budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang binnen bij centrumgemeente Oss. Vanaf 2023 komt er een ingroeipad: gemeenten groeien in 10 jaar tijd toe van de huidige historische verdeling (via centrumgemeenten) naar een objectieve verdeling (over alle gemeenten). Wij blijven in de centrumgemeente constructie samen werken voor de regionale voorzieningen. Hierbij maken we wel steeds meer de beweging: lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal moet. In Boekel zullen we dus ook meer voorzieningen moeten ontwikkelen voor onder andere wonen met ondersteuning. We gaan in 2023 al kosten maken. Deze kosten zitten onder andere in ontmoetingsfuncties, meer ggz expertise in de toegang en nieuwe wonen met ondersteuning voorzieningen. Op dit moment kunnen we de hoogte van deze kosten nog niet inschatten.

Tariefverhogingen zorgaanbieders

Wegens indexering en betalen van reële kostprijzen stijgen de tarieven van zorgaanbieders ieder jaar. Bij nieuwe aanbestedingsrondes lopen we het risico aanzienlijk hogere prijzen te moeten betalen.

Nieuwe inkoopssystematiek Jeugdhulp

De nieuwe inkoopssystematiek is per 2022 volledig geïmplementeerd. In de nieuwe systematiek wordt in een driehoek (jeugdige en ouders/verzorgers, zorgaanbieder en medewerker Dorpsteam) bepaald welke zorg nodig is. Dit zorgt voor meer sturing en grip voor de lokale gemeente. Risico's die kunnen voortvloeien uit de nieuwe inkoopssystematiek zijn:

1. Met de nieuwe inkoopssystematiek rekenen we af op daadwerkelijk zorgverbruik (PxQ). Een risico is dat de Q in grote mate stijgt door deze opneemregeling.
2. De jeugdconsulent speelt een sleutelrol in de driehoek. Vanaf 2022 bepaalt de jeugdconsulent het volume (Q) van zorg dat ingezet wordt. Hierdoor kan er meer druk ontstaan op het Dorpsteam.

We kunnen nu nog niet goed inschatten of en wat de eventuele financiële effecten hiervan in 2023 gaan zijn.

Financieringssystematiek Participatiewet

Het budget om de bijstandsuitkeringen (BUIG) te betalen is gebaseerd op de gemaakte uitkeringskosten in jaar T-2. Dat betekent dat we met dit budget altijd achterlopen op de ontwikkeling van het klantenbestand. Ontstane tekorten moeten we aanvullen uit eigen middelen.

In casuïstiek speelt steeds vaker multi-problematiek waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot is. Maar ook op andere gebieden (minimabeleid, schuldhulpverlening) zal er meer inzet nodig zijn. De gevolgen van energiearmoede lopen naar verwachting op. De eventuele financiële effecten zijn hiervan nog niet in te schatten.

3. Uitkering gemeentefonds

Gemeenten ontvangen afhankelijk van omvang en samenstelling geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. De precieze omvang van deze uitkering is afhankelijk van veel factoren die aan verandering onderhevig zijn. Daarnaast kunnen politieke besluiten in Den Haag gevolgen hebben voor de grootte van de uitkering aan de gemeente Boekel. De uitkering uit het gemeentefonds is in de afgelopen jaren geen constante factor gebleken. Via circulaire informeert de Rijksoverheid de gemeenten over de verdeling van het gemeentefonds. Er bestaat hierdoor een risico dat de gemeente minder financiële middelen ontvangt dan oorspronkelijk zijn geraamd. De uitkering kan ook hoger zijn dan geraamd, maar vanwege het voorzichtigheidsbeginsel kijken we hier alleen naar nadelige effecten.

4. Afgegeven garanties

Gewaarborgde geldleningen woningbouw

De gemeente staat garant voor diverse leningen die PeelrandWonen en Brabant Wonen in het verleden zijn aangegaan. Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door het WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Per 1 augustus 2021 is de systematiek veranderd. Vanaf

dat moment geldt de nieuwe verdeelsleutel over gemeenten en gelden de andere wijzigingen voornieuwe leningen en herfinancieringen van bestaande leningen. De achtervang voor bestaande leningen blijft ongewijzigd, totdat deze leningen zijn afbetaald of vervangen door herfinanciering.

Nieuwe systematiek

Wanneer het deze betaalverplichting niet kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. Rijk en gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW (25% wordt verdeeld over alle gemeenten en 25% wordt toegerekend aan 1 gemeente die in de leningovereenkomst is vermeld). Dat betekent dat wanneer een corporatie in financiële problemen geraakt, het WSW zorgt dat rente en aflossing van leningen doorgaat. WSW betaalt dit uit eigen kapitaal. Dat kapitaal kan worden aangevuld door obligo bij alle deelnemende corporaties op te halen. Pas wanneer dat onvoldoende is, komen Rijk en gemeenten als achtervanger in beeld om renteloze leningen te verstrekken. Het risico voor de achtervangers is overigens beperkt, tot nu toe heeft WSW daar nooit een beroep op gedaan.

Voor wat betreft PeelrandWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Het WSW heeft voor een bedrag van € 22.310.000 geborgd, waarvan € 22.310.000 van de schuld toerekenbaar is aan de gemeente Boekel.

Voor wat betreft BrabantWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Het WSW heeft voor een bedrag van € 502.275.000 geborgd, waarvan € 105.000 van de schuld toerekenbaar is aan de gemeente Boekel. Over circa € 22.414.000 loopt de gemeente momenteel nog risico (situatie 31-12-2021).

Startersleningen

Vanaf 2014 heeft de gemeente 22 startersleningen verstrekt. Op dit moment zijn 15 startersleningen afgelost. Het openstaande bedrag dat door de gemeente verstrekt is bedraagt € 66.180,00 (stand 09-05-2022). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

Vanaf 2021 heeft de gemeente een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor startersleningen. Inmiddels is één starterslening voor een bedrag van € 25.000 gereserveerd. Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

Garantieverstrekingen – Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Op dit moment heet dit NHG (Nationale Hypotheek Garantie). Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat NHG thans voor de jaren van de liquiditeitsprognose geen aanspraken verwacht op de achtervangfunctie waarvan de gemeente Boekel deel uit maakt. Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang. In dit verband wordt in de overzichten een onderscheid gemaakt tussen hypotheekgaranties afgesloten voor 1 januari 2011 en afgesloten na deze datum.

5. Randweg

In 2017 heeft de raad de uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst waarin de kostendeling tussen gemeente en provincie is vastgelegd bekrachtigd. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is geschat op € 2,82 miljoen. Dat is in het voorjaar van 2017 vastgelegd en in de begroting is een bedrag van € 2,65 miljoen opgenomen waarbinnen dit moet kunnen worden

uitgevoerd. Binnen het project is aandacht voor de financiële risico's. Deze zijn ook gekwantificeerd en in de projectsom opgenomen.

Inmiddels is de Randweg opengesteld voor verkeer en wordt duidelijk dat het project naar alle waarschijnlijkheid binnen de beschikbaar gestelde budgetten kan worden afgerond. Zo is de grondverwerving afgerond binnen de gestelde kaders. Daarnaast is bij de uitvoering door Dura Vermeer ook geen hele grote afwijkingen geconstateerd. Bij de laatste projectevaluatie zijn nog geen substantiële kosten buiten de projectscope in beeld. Dit jaar wordt door de provincie de eindbalans opgemaakt. Naar verwachting zal eind 2022 de financiële eindafrekening worden opgesteld. Hierbij zijn wij afhankelijk van de eindbalans van de provincie. Ondanks herhaald verzoek is deze nog niet opgeleverd.

6. Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is een integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren wordt de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen jaarlijks bekeken. Aan de hand hiervan wordt vervolgens jaarlijks het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd. Deze actualisatie wordt jaarlijks vertaald naar de meerjarenbegroting.

De gemeente is eigenaar van enkele oudere gebouwen met een grotere onderhoudsbehoefte. In de afgelopen 1,5 jaar zijn de bouwkosten onder invloed van een aanhoudend grote vraag en schaarste schrikbarend gestegen. Met de recente gebeurtenissen in Oekraïne, de oplopende spanningen en de sancties tegen Rusland, lijkt er voorlopig geen zicht op verbetering. Daarom is de verwachting dat de onderhoudskosten de komende jaren flink zullen stijgen. Door een structurele en planmatige onderhoudsaanpak wordt getracht het (financiële) risico tot een minimum te beperken.

Voor het rioolbeheer wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van het vGRP 2017-2022. Op basis van uitgevoerde klimaatstresstesten wordt momenteel een nieuw vGRP opgesteld. Hierin komt meer aandacht voor klimaatadaptatie. In Boekel speelt vooral de noodzaak om water vast te houden tijdens droge perioden en het opvangen van water tijdens hevige buien. Afhankelijk van de te kiezen methodes en technieken gaan hierdoor de verwachte kosten toenemen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt.

7. Planschade

Er zijn enkele planschadeverzoeken ingediend in het kader van het bestemmingsplan N605-Randweg Boekel. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over verdeling van de kosten van de Randweg. Voor wat de planschade betreft komt 100% van de kosten voor rekening van de provincie. Verder zijn op dit moment elf incidentele planschadeverzoeken ingediend. De eventueel te betalen planschadevergoeding komt voor rekening van de gemeente, omdat de gemeente de plannen ontwikkeld. Of dit het geval zal zijn, zal moeten blijken uit een nog in te stellen planschadeonderzoek door het externe, onafhankelijke deskundige bureau.

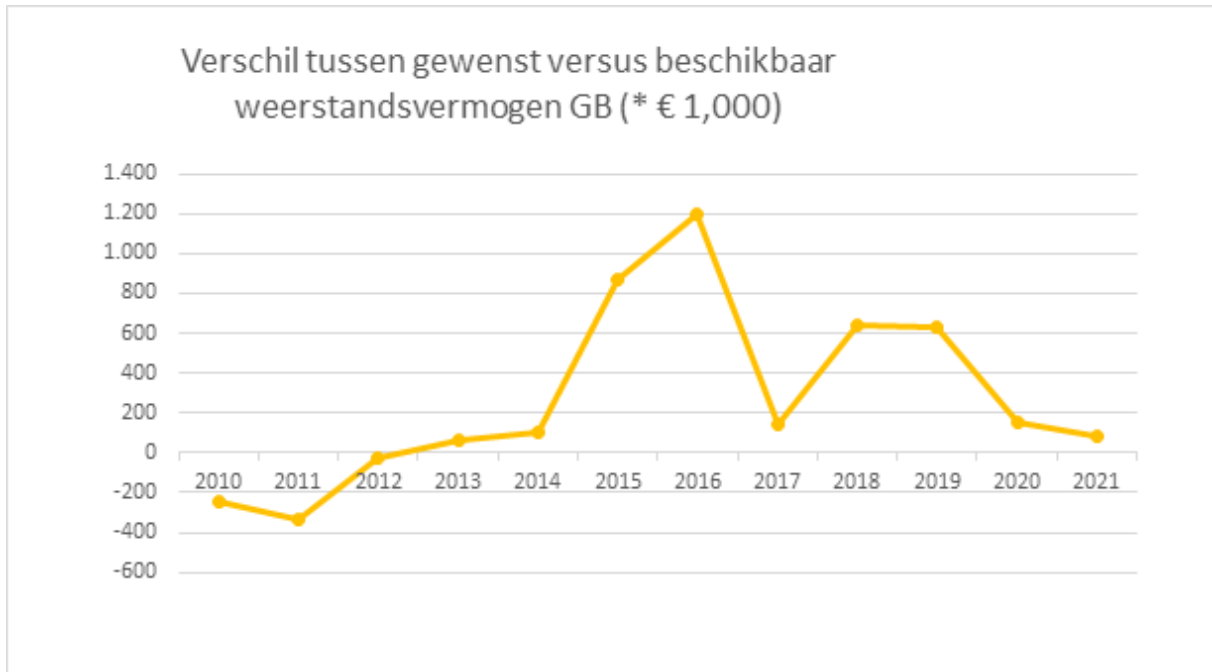
8. Sociale Zaken

Dienstverleningsovereenkomst Meierijstad – Boekel - Bernheze

De gemeente Boekel neemt vanaf 1 januari 2017 op het gebied van sociale zaken diensten af van de gemeente Meierijstad. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Inmiddels is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor een periode van 3 jaar (2020-2022). Het is de bedoeling na deze periode van 3 jaar, een overeenkomst aan te gaan voor onbepaalde tijd. Het bedrag dat de gemeente bij beëindiging van het contract moet betalen aan Meierijstad bedraagt drie jaar 25% van de gemiddelde loonsom. Gebaseerd op de huidige gemiddelde loonsom bedraagt dit in totaal € 65.432,46.

4.3.3. Financiële risico's Grondbedrijf

Voor het Grondbedrijf is een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Deze berekening is gemaakt op basis van de door Arcadis in 2022 opgestelde exploitatieberekeningen. Hiervoor zijn dezelfde rekenmodellen en systematiek gebruikt als de afgelopen jaren. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf in de grondexploitatie toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen in toekomst te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2022 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.994.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31-12-2021). Dit resulteert in een overschot op het weerstandvermogen van het grondbedrijf van € 80.000.

4.3.4. Niet gekwantificeerde en overige risico's

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2023	n.v.t.
2024	€ 433.000
2025	€ 883.000
2026	€ 1.294.000
2027	€ 1.680.000

Omgevingswet

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet, naar het zich nu laat aanzien per 1 januari 2023. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Belangrijke kostenpost van de Omgevingswet zal de aanpassing van de ICT met zich meebrengen. Het gaat hierbij om aanpassing van drie applicaties: vergunning en handhaving, de applicatie ruimtelijke ordening en Toepasbare regels.

Aan de technische eisen is vanuit gemeentelijk oogpunt voldaan. Echter de inrichting van de applicaties dient nog te gebeuren. We houden er rekening mee dat er nog meer zaken aankomen die geïmplementeerd moeten worden. Het is nu nog niet bekend wat er aankomt en wat de kosten zijn. We houden het in de gaten en anticiperen zo snel als mogelijk.

Inmiddels is duidelijk dat de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging bouw, welke tegelijkertijd in werking treedt met de Omgevingswet, een daling van de inkomsten van de bouwleges tot gevolg heeft. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot. De uitrol van het nieuwe systeem loopt momenteel al tot minimaal 2030. Dit is de overgangperiode die het Rijk heeft ingecalculeerd om te komen tot een goede overgang van de oude naar de nieuwe ruimtelijke regels binnen een gemeente.

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De toekomstige premies staan steeds onder druk vanwege verliezen bij verzekeraars. Eventuele stijging van de premies zijn het gevolg van het feit dat het gemiddelde claimgedrag blijft toenemen. Op dit moment wordt een risico inventarisatie uitgevoerd om te beoordelen of de dekking en de voorwaarden van de verzekering(en) toereikend zijn. Ook is inmiddels een cybersecurity verzekering afgesloten om het risico van mogelijke hacker-claims te kunnen afdekken.

Aandachtsgebied De Elzen

De gemeente is in overleg met buurtschap De Elzen en de daar gevestigde agrarische ondernemers om te komen tot verbetering van de leefsituatie ter plaatse. De provincie speelt hierin ook een belangrijke rol (ruimtelijk). Het is waarschijnlijk dat er aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Aandachtsgebied Bovenstehuis

De gemeente is in overleg met buurtschap Bovenstehuis om te komen tot verbetering van de leefsituatie ter plaatse. Het is waarschijnlijk dat er aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Hoger beroep Bestemmingsplan 'Omgevingsplan: Veegplan 5 en 6'

Op moment van schrijven lopen er twee hoger beroep zaken bij de Raad van State tegen Bestemmingsplan 'Omgevingsplan: Veegplan 5 en Veegplan 6. Het hoger beroep voor Veegplan 5 loopt momenteel nog. Op 17 augustus 2022 is een tussenuitspraak gedaan. Het is nog niet bekend wanneer het hoger beroep voor Veegplan 6 gaat lopen. Wanneer de uitspraak in het nadeel van de gemeente uitvalt zullen hieruit aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Invoering Omgevingswet en Bestemmingsplan: Omgevingsplan Buitengebied 2016

Naar alle waarschijnlijkheid treedt medio 2023 de Omgevingswet in werking. Dit heeft ook gevolgen voor de manier van werken met het bestemmingsplan: Omgevingsplan Buitengebied 2016. Het is waarschijnlijk dat door de invoering van de Omgevingswet het Bestemmingsplan: Omgevingsplan Buitengebied 2016 herzien moet worden. Echter zijn er nog veel onduidelijk- en onzekerheden. De gevolgen hiervan kunnen wij nog niet kwantificeren.

Bodembeleid

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt gaat het bodembeleid over van de provincie naar de gemeente. Het is nog niet bekend wat de hiermee gemoeide kosten zijn.

Energietransitie gemeente Boekel (RES)

De risico's voor de komende jaren kunnen voortkomen uit ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek op Boekels grondgebied. Denk aan ontwikkelingen op het gebied van windturbines en zonnenvelden. De kosten worden meestal grotendeels gedragen door de projectontwikkelaars, maar ook voor gemeente Boekel kan een dergelijke ontwikkeling onvoorziene kosten met zich meebrengen. Zo brengt een grootschalig project kosten met zich mee in de vorm van interne of externe begeleiding. Momenteel -- en naar alle waarschijnlijkheid de komende vijf jaar -- komen dergelijke grootschalige projecten op het gebied van zon en wind niet voor, gezien de onmogelijkheid stroom terug te leveren aan het netwerk. Desondanks wordt deze toekomstige mogelijkheid meegenomen in de risicoparagraaf.

Stormschade en droogte

Door klimaatverandering bestaat er een toenemend risico op stormschade en droogte. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente waarvoor geen voorziening is getroffen. Bij stormschade kan de gemeente schadeclaims krijgen door bijvoorbeeld omgewaaide bomen en de gemeente maakt op dat moment veel kosten om bomen te verwijderen en wegen indien nodig begaanbaar te maken.

Bij aanhoudende droogte maakt de gemeente aanvullende kosten voor het bewateren van perken en bloemen. Het water daarvoor mag dan niet worden onttrokken aan oppervlaktewateren en wordt ingekocht bij een lokale bronhouder. De kosten bij stormschade en het bewateren zijn niet in te schatten, omdat deze geheel afhankelijk zijn van de weersomstandigheden.

Werving personeel

In de huidige krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om bepaalde specialistische functies te vervullen. Deze vacatures staan daardoor soms langer dan gewenst open, waardoor de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komt. Het kan dan noodzakelijk zijn om te kiezen voor (tijdelijke) externe inhuur. Dit brengt een risico op aanvullende kosten met zich mee. Afgelopen jaar is het gelukkig goed gelukt om specialistische functies in te vullen via vacatures. Er bestaat hier echter geen eenduidig beeld, waardoor het niet mogelijk is om dit risico te kwantificeren.

Frauderisico's

Van iedere overheidsorganisatie wordt verwacht dat zij volkomen integer en onkreukbaar is. Helaas bestaan er risico's op fraude en misbruik van gegevens en middelen van de gemeente. De gemeente Boekel voert regelmatig een uitgebreide frauderisicoanalyse uit waarin frauderisico's worden geïdentificeerd, geclassificeerd en worden gekoppeld aan beheersmaatregelen. De gemeente Boekel gaat op deze manier bewust om met risico's op fraude en misbruik van middelen. Desondanks blijven er restisico's op fraude en misbruik bestaan.

Gemeentelijke belastingen

Door de corona maatregelen konden diverse risico's ontstaan bij het innen van gemeentelijke belastingen door de BSOB. Zo kon de daadwerkelijk geïnde toeristenbelasting dalen of kunnen belastingen oninbaar worden door een toename in faillissementen. Corona heeft geen significant effect gehad op de gemeentelijke belastingen.

Pensioenfondsen wethouders

Op dit moment is de gemeente "het pensioenfonds" voor wethouders. Er zijn plannen om per 2026 een algemeen pensioenfonds te realiseren. Wanneer zo'n pensioenfonds een feit is, zullen alle opgebouwde pensioenrechten moeten worden overgedragen van de gemeente naar dat

pensioenfonds. Omdat de details nog niet duidelijk zijn en ook nog niet te zeggen is over welk bedrag het gaat, lopen we daar wel een risico dat het over te dragen bedrag groter is dan wij nu reserveren.

Oorlog Oekraïne

Gemeenten hebben vanuit de Veiligheidsregio de opdracht om, afhankelijk van de schaalgrootte van de gemeente, vluchtelingen uit de Oekraïne te huisvesten voor onbepaalde tijd. Dit betekent dat de gemeente locaties vrijspeelt om een x-aantal bedden te realiseren. Deze locaties dienen volledig ingericht te zijn; deze kosten zijn niet aan de voorkant te begroten. Na inschrijving in het BRP ontvangen vluchtelingen leefgeld en de gastgezinnen hebben eveneens recht op een vergoeding. De kosten die gemoeid zijn met de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne is op dit moment niet te voorspellen; dit is afhankelijk van aantallen, de duur van de opvang, het aantal opvanglocaties etc. Het Ministerie heeft vergoeding van de kosten toegezegd, maar hier is nog geen duidelijkheid over.

De oorlog in Oekraïne heeft tot gevolg gehad dat de prijzen voor gas en elektra sterk zijn gestegen en erg onzeker is hoe deze kosten zich verder gaan ontwikkelen. Dit heeft ook invloed op de kosten gas en elektra voor de gemeente Boekel. Op verschillende momenten in de contractperiode wordt een percentage van de prijzen over de contractperiode vastgelegd. De definitieve prijzen voor gas en elektra en daarmee de uiteindelijke kosten zijn nog niet bekend. Gezien de grillige markt en sterk stijgende kosten, als gevolg van de oorlog waarvan het verloop, duur en impact onduidelijk is, blijft het risico dat de huidige bijgestelde ramingen niet toereikend zijn om het effect op te vangen.

Informatiebeveiliging en privacy

Als informatieverwerkende organisatie werken we veel met (persoons)gegevens. Het risico bestaat dat gegevens onbedoeld vrijkomen (datalek), dat gegevens onrechtmatig verwerkt worden of dat niet voldoende wordt voldaan aan administratieve verplichtingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan bij overtreding van de AVG een boete opleggen van maximaal 20 miljoen euro of 4% van de wereldwijde omzet.

Daarnaast proberen kwaadwillende partijen schade aan te richten door phishing, ransomware, hacking, of door misbruik te maken van kwetsbaarheden in ketensoftware. De risico's gaan verder dan de directe schade, omdat verstoringen in de continuïteit van de bedrijfsvoering grote indirecte schade kunnen veroorzaken. De directe en indirecte schade van een volledige hack kan in de miljoenen lopen.

De gemeente Boekel heeft al veel maatregelen genomen om de informatieveiligheid en privacy van burgers en medewerkers te borgen, maar er bestaat geen garantie op 100% veiligheid. We houden daarom altijd rekening met risico's door beveiligingsincidenten en datalekken.

4.3.5. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

De financiële risico's van de gemeente Boekel dienen te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt eerst de weerstandscapaciteit bepaald.

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- Fondsvorming vanuit de grondverkopen is stopgezet en geen mogelijkheid meer om de fondsen te laten groeien / te voeden in de toekomst.

De hiervoor genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 31-dec-2022)	<u>€ 7.856.000</u>
Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen	€ 7.856.000

4.3.6. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 0
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 7.856.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 491.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 2.012.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 10.359.000

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007.

Op grond van doorrekeningen van de begroting 2023 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2022 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is. In tegenstelling tot ons verleden halen we nu meer OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2023 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 3.3.5. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 1.1.2021 (aanslag 2022) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2021. In de onderstaande overzichten wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

Soort	WOZ-waarde	Boekwaarde	Stille reserve
Diversen	€ 635.000	€ 144.000	€ 491.000
Totaal			€ 491.000

Ten opzichte van 2022 zijn de stille reserves afgenomen door het vervallen van een aantal boekwaarden c.q. stille reserves (sloop Regenboog, trafo's, Stappertje).

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd:

Categorie	m2	prijs per m2	Stille reserve
Terrein (grasland)	8.188	€ 9,00	€ 74.000
Terrein (akkerland)	71.456	€ 9,00	€ 643.000
Terrein (natuur)bos	759.414	€ 1,50	€ 1.139.000
Erf - tuin	1.563	€ 100,00	€ 156.000
Totaal			€ 2.012.000

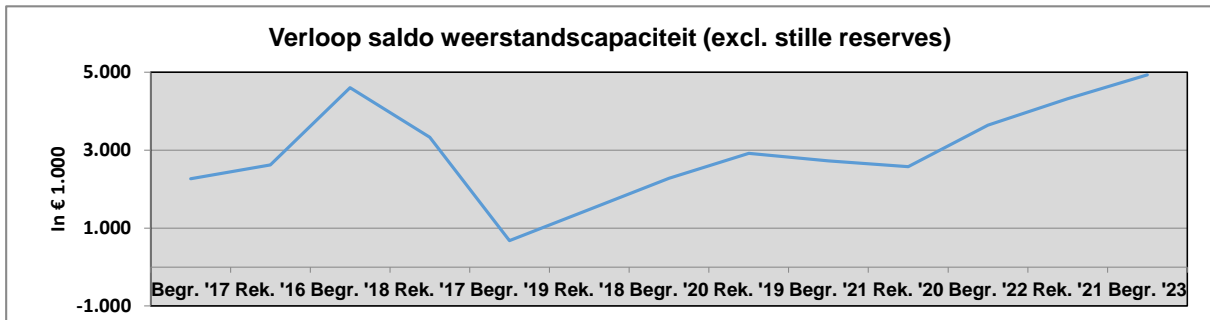
Inventarisatie maart 2022

4.3.7. Weerstandsvermogen/ capaciteit – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

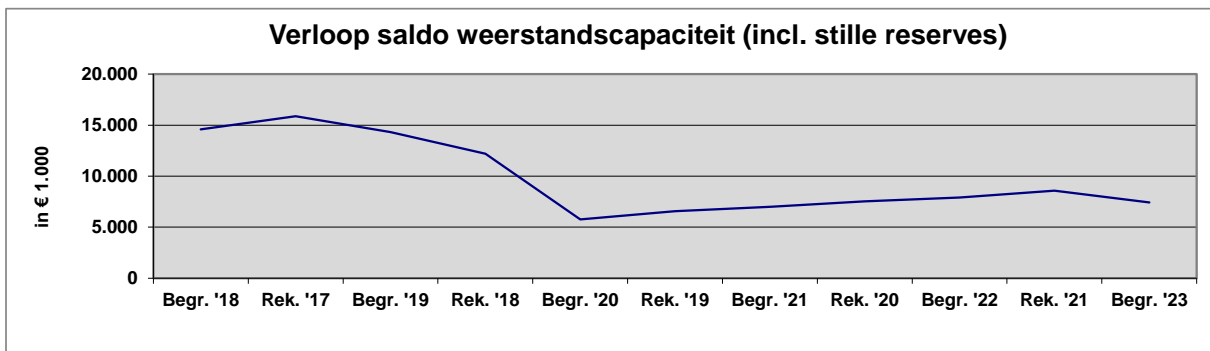
Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 3.004.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 4.3.5)	€ 7.856.000
	€ 4.852.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 80.000
	€ 4.932.000

Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 3.004.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 4.3.6)	€ 10.359.000
	€ 7.355.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 80.000
	€ 7.435.000

Conclusie:

Bovenstaande overzichten geven de impact aan van de investeringen en risico's op de vermogenspositie van de gemeente Boekel. Hieruit blijkt dat vrij aanwendbare reserves van de gemeentelijke exploitatie, na rekening houden met deze investeringen en claims, nog € 7.856.000 bedraagt.

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente Boekel, inclusief stille reserves, bedraagt € 10.359.000, een afname t.o.v. 2022 van € 67.000. Voor een groot gedeelte is dit te danken aan het positieve saldo van de jaarrekening 2021 ad en het vervallen van een aantal boekwaarden c.q. stille reserves (sloop Regenboog, trafo's, Stappertje).

Bij bovenstaande bedragen is de vaste reserve van € 1.000.000 niet inbegrepen, evenals het overschot op het weerstandsvermogen van de grondexploitatie van € 80.000.

De gekwantificeerde risico's zijn opnieuw herijkt en bedragen € 3.004.000.

Hierbij dient nog wel vermeld te worden dat niet alle ambities van de nieuwe coalitie financieel vertaald zijn in een meerjarig perspectief en kunnen nog mogelijke aanspraken ontstaan op de reservepositie van de gemeente.

Grondbedrijf

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2022 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.994.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (d.d. 31.12.2021). Dit resulteert in een overschot op het weerstandvermogen van het grondbedrijf van € 80.000.

Resumé

Dit betekent dat ook na genoemde investeringen voldoende ruimte aanwezig is om de nog niet gekwantificeerde risico's (inclusief eerdergenoemde (juridische) claims) te kunnen bekostigen. Daarbij dient vermeld te worden dat vanuit het voorzichtigheidsbeginsel alleen de lasten/risico's zijn benoemd en dat mogelijke voordelen niet zijn opgenomen.

Ook zijn de stille reserves buiten beschouwing gelaten, terwijl een deel van de stille reserves ook als buffer zou kunnen worden gebruikt (bijvoorbeeld te verkopen akkerland).

Wel zijn de stille reserves opnieuw beoordeeld naar de uitgangspunten die ook de provincie in hun nieuw GTK (Gemeenschappelijk Toezicht Kader) hanteert. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een stille reserve als zodanig gekwalificeerd mag worden mits deze reëel onderbouwd is op basis van marktwaarde (officiële taxatie), het object geen gebruiksnut meer heeft en het object op korte termijn beschikbaar moet kunnen komen. Hierdoor daalt de weerstandscapaciteit.

Kijken we naar de ratio van het weerstandscapaciteit inclusief grondbedrijf (beschikbare weerstandscapaciteit versus risico's) dan bedraagt die voor 2023: 3,43.

Volgens het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 van de provincie is dit ratio uitstekend te noemen.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	≥ 2.0	uitstekend
B	$1.4 < 2.0$	ruim voldoende
C	$1.0 < 1.4$	voldoende
D	$0.8 < 1.0$	matig
E	$0.6 < 0.8$	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Uit de hiervoor vermelde gegevens kan geconcludeerd worden dat de uitvoering van de kerntaken van de gemeente Boekel niet onder druk komen staan en het vermogen van voldoende omvang is om de investeringen en risico's, zoals die op dit moment bekend zijn, te kunnen bekostigen.

4.3.8 Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 zijn de volgende kengetallen een verplicht onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing geworden.

Gebleken is dat gemeenteraden het lastig vinden om de financiële positie van hun gemeente te interpreteren en daarop te sturen. Om hen daarbij te ondersteunen is er, bij de vernieuwing van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten, een aantal kengetallen ontwikkeld. Deze zijn met ingang van de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verplicht gesteld.

De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad. Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- Netto-schuldquote (zonder correctie)
- Netto-schuldquote (met correctie)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze aandachtsgebieden vormen met de sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Signaleringswaarden kengetallen

De kengetallen maken het de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente. De gezamenlijke provinciale toezichthouders zijn van mening dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt, voor de toezichthouder ook belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeenten.

Oorspronkelijk was het idee dat gemeenten een eigen beleid met bijbehorende normen dienden vast te stellen met betrekking tot de kengetallen. Dit idee heeft de eindstreep niet gehaald. In de ministeriële regeling is nu slechts opgenomen, dat het behulpzaam kan zijn dat de kengetallen worden gerelateerd aan bijvoorbeeld de signaleringswaarden zoals die bij stresstesten worden gehanteerd. De gezamenlijke toezichthouders zijn van mening dat zonder (normen)kaders er geen conclusies getrokken kunnen worden. Er is door de toezichthouders op 10 september 2015 besloten om, voor het verkrijgen van een goed en uniform beeld, signaleringswaarden te benoemen. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de legenda's onder de figuren is per kengetal te zien welke signaleringswaarden zijn besloten en in welke categorie deze vallen.

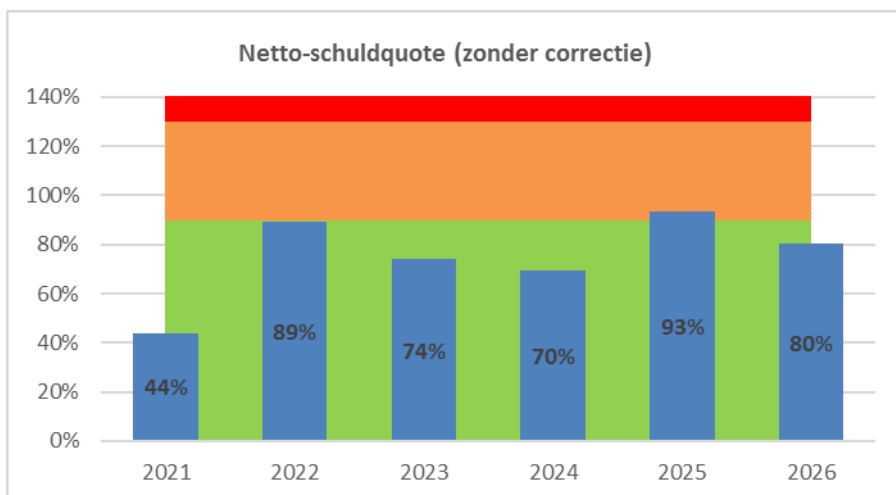
Hierna volgt een toelichting van de kengetallen, waarna ze in de onderstaande figuren zijn opgenomen.

4.3.8.1 Netto-schuldquote (zonder correctie)

Het kengetal netto schuld als aandeel van de inkomsten zegt het meest over de financiële (vermogens)positie van een gemeente. Dit kengetal wordt wel de netto-schuldquote genoemd. De netto-schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het eigen vermogen in de vorm van reserves zegt daar weinig over. Het eigen vermogen geeft aan in hoeverre het gemeentebezit vrij van schuld is. Dat zegt niets over de hoogte van de schuld waarmee het bezit wel is belast. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het exploitatie totaal van de baten. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De netto-schuldquote (zonder correctie) wordt als volgt berekend:

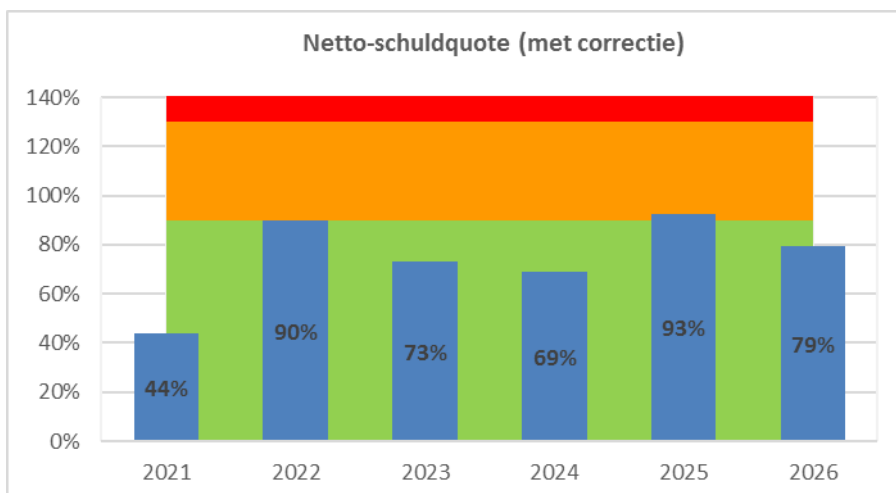
$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

4.3.8.2 Netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto-schuldquote (met correctie) wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva}) - / - (\text{langlopende uitzettingen} + \text{kortlopende vorderingen} + \text{liquide middelen} + \text{overlopende activa})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat er bij verstrekte leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug kunnen worden betaald wordt ook de netto-schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

De netto-schuldquote en netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, laten zien dat er vanaf 2023 meer ruimte ontstaat. In 2025 is voorzichtigheid geboden bij het maken van investeringskeuzes waarbij vreemd vermogen dient te worden aangetrokken.

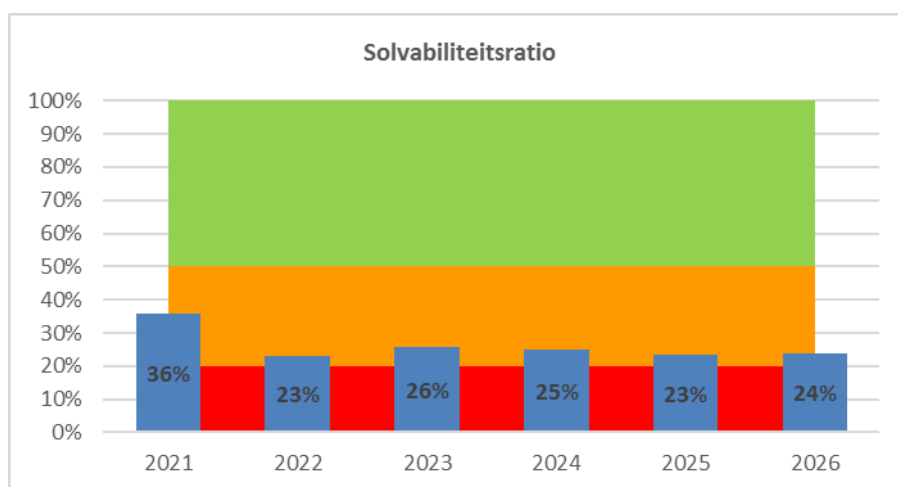
Ten opzichte van de begroting 2022 heeft de netto-schuldquote zich negatief ontwikkeld.

4.3.8.3 Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het activabezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Een methode is het bekijken in hoeverre de in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

Het solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}}$$

Algemene normwaarden solvabiliteit	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 50%
Voorzichtigheid is geboden	20 - 50%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Het solvabiliteitsratio voor 2023 bedraagt 26%. Dat betekent dat de organisatie veel bezit heeft wat met vreemd vermogen (schuld) gefinancierd is. Dit beeld trekt zich meerjarig door.

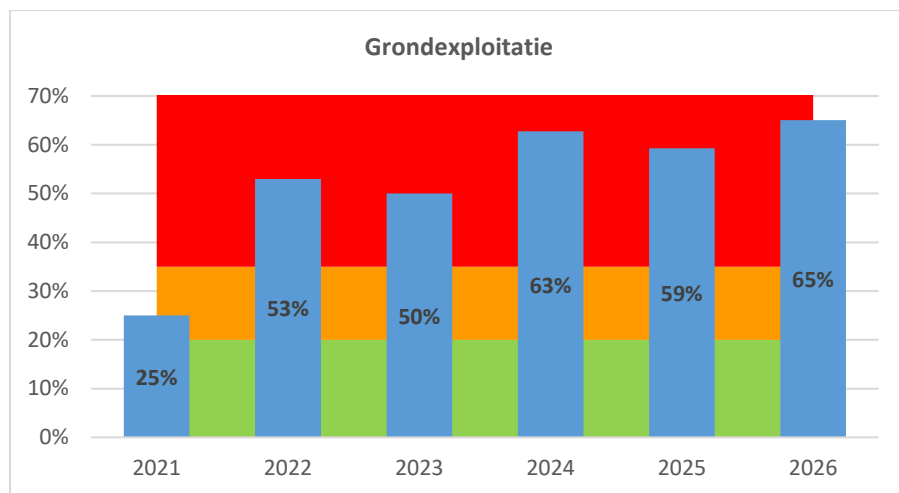
Ten opzichte van de begroting 2022 is het solvabiliteitsratio meerjarig positief ontwikkeld.

4.3.8.4 Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het kengetal grondexploitatie wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{boekwaarde in- en nog niet in exploitatie genomen gronden}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Algemene normwaarden grondexploitatie	Ratio Grondexploitatie
Veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	> 35%
Redelijk veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	20 - 35%
Normale hoeveel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	< 20%

De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen binnen de verwachte termijnen zoals in de grondbedrijf rapportage 2022 zijn vermeld worden gerealiseerd.

De ratio grondexploitatie voor 2023 bedraagt 50%, dit is een kritieke waarde. Vanaf 2023 stijgt de ratio.

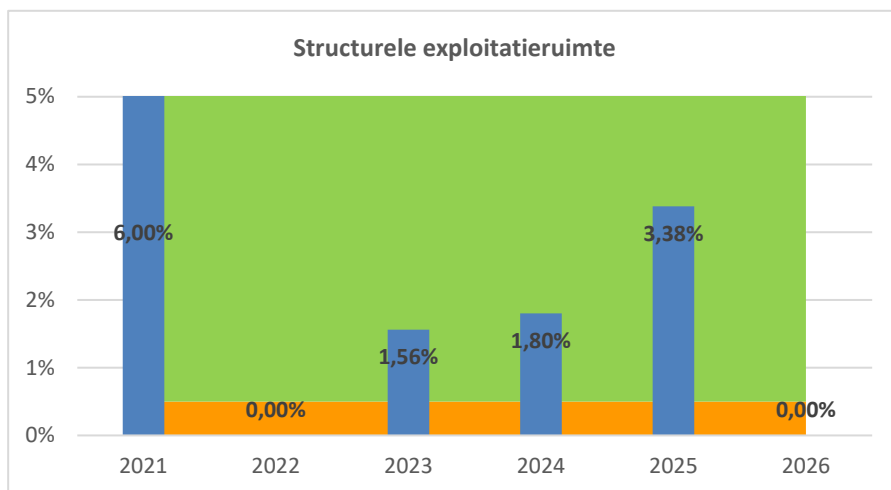
Ten opzichte van de begroting 2022 is de grondexploitatie ratio negatief ontwikkeld.

4.3.8.5 Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Dit kengetal is tevens van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten. De structurele exploitatie ruimte wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{structurele baten} - \text{structurele lasten}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Algemene normwaarden structurele exploitatieruimte	Ratio Exploitatie ruimte
Beschikbare structurele exploitatieruimte	> 0%
Vrijwel geen structurele exploitatieruimte	0%
Geen structurele exploitatieruimte	< 0%

Op basis van het kengetal blijkt dat er beperkte structurele exploitatieruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen tot en met 2025. Vanaf 2026 is er geen exploitatieruimte. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten maar kan nieuwe investeringsplannen in de weg staan.

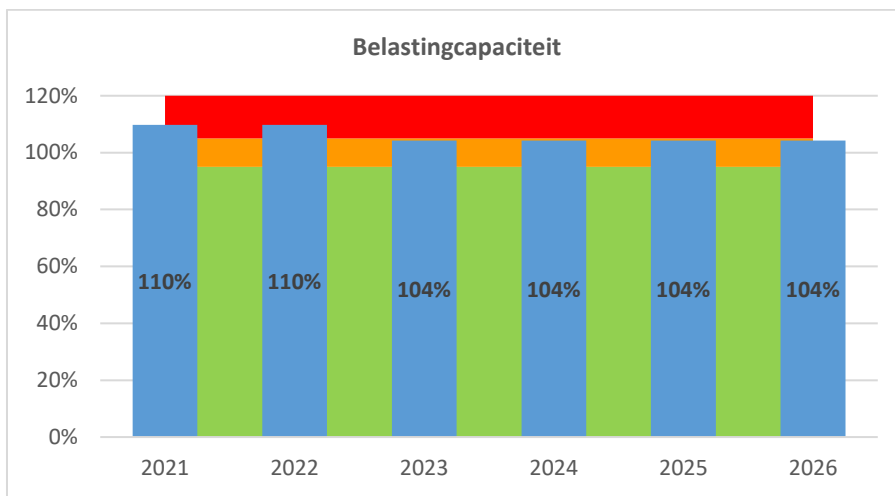
De structurele exploitatieruimte 2023 heeft zich positief ontwikkeld ten opzichte van begroting 2022.

4.3.8.6 Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar)}}{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar)}}$$

Algemene normwaarden belastingcapaciteit	Ratio Belastingcapaciteit
Ruimte in belastingcapaciteit	> 0%
Vrijwel geen ruimte in belastingcapaciteit	0%
Geen ruimte in belastingcapaciteit	< 0%

De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten landelijk in 2022 bedragen € 904.

De gemiddelde woonlasten voor inwoners van de gemeente Boekel zijn volgende een voorlopige berekening € 942,62. Het kengetal komt daarmee op 104% te staan. De woonlasten van Boekel voor 2023 liggen daarmee 4% boven het landelijk gemiddelde.

Ten opzichte van de begroting 2022 is de belastingcapaciteit positief ontwikkeld.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente op peil te houden is infrastructuur benodigd. Voor zover deze infrastructuur in beheer en onderhoud is bij de gemeente zijn deze opgenomen in deze paragraaf en hebben we het over kapitaalgoederen. We denken hierbij aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

4.4.1 Wegen

Beleidskader

In de raadsvergadering van 13 december 2018 is het beleidsplan 2019-2023 vastgesteld. Daarbij is geconstateerd dat er een uitbreiding van het areaal heeft plaatsgevonden van 0,6%. Wij beheren circa 830.000 m2 verhardingen.

Geconcludeerd wordt dat Boekel voorlopig vasthoudt aan een relatief (op basis van normen) laag budget. Om eventuele problemen of afname in kwaliteit tijdig te kunnen constateren blijven we tweejaarlijks het gehele wegennet controleren. In 2022 is de volgende inspectie gepland. Aan de hand hiervan zullen de financiële consequenties voor het jaar 2023 en verder in beeld worden gebracht.

Financiële consequentie

In het wegenbeheerplan 2019-2023 wordt voorzien in een storting in de voorziening wegbeheer van € 340.000 structureel per jaar. Dit is inclusief € 20.000 voor kleine herbestratingen.

4.4.2 Riolering / Water

Beleidskader

Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 - 2022 (vGRP Boekel 2017-2022). Het vGRP is op 1 juni 2017 door de Raad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater de komende periode gaat invullen.

De gemeente Boekel beheert in totaal 60,1 km vrij verval riolering dat wordt afgepompt door in totaal 17 rioolgemalen. Verder heeft de gemeente in het buitengebied nog 368 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 67 km persleiding.

Om aan de vGRP te voldoen dient er het nodige onderhoud te worden uitgevoerd de komende jaren.

Financiële consequenties

In de raadsvergadering van 4 oktober 2018 is het geactualiseerde kostendeckingsplan vastgesteld. De rioolheffing voor 2023 bedraagt € 228,12 voor een gemiddelde woning.

4.4.3 Groen

Beleidskader – Integraal onderhoudsbestek

Beleed op het gebied van groenvoorzieningen wordt (vijf) jaarlijks bijgesteld in het groen-onderhoudsbestek. In totaal beheert de gemeente 26,4 hectare plantsoenen, 75 hectare bossen/parkbos, 30,1 hectare gras- en sportvelden, 6,8 hectare bermen, 14,4 hectare overig (denk hierbij aan de vijvers, watergangen en dierenweides) en een onbekend areaal boomsingels als vrijstaande bomen. In 2018 is een nieuw integraal onderhoudsbestek voor het onderhoud van de openbare ruimte aanbesteed en gegund voor 5 jaar aan IBN voor de periode van 2019 – 2023. Jaarlijks worden de mutaties in de openbare ruimte verwerkt in het bestek. In dit bestek zijn naast het onderhoud van de plantsoenen, ook het onderhoud van de gazons, het vegen van de goten en de onkruidbestrijding opgenomen.

Beleidskader – Bomen/Snoeibestek

Het bomenonderhoud en het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles is in het voorjaar 2022 opnieuw aanbesteed voor een periode van 4 jaar. Eind 2021 is het bomenonderhoudsplan vastgesteld waardoor er meer risicogericht gewerkt wordt.

Begroting – Integraal onderhoudsbestek

Voor de uitvoering van het integraal IBN onderhoudsbestek is in de begroting 2023 een bedrag opgenomen van € 377.000.

Begroting – Bomen/Snoeibestek

Er is € 90.000 opgenomen voor het uitvoeren van onderhoud aan bomen (bomenbestek). Dit bedrag wordt gebruikt voor regulier snoeiwerk, het uitvoeren van boomveiligheidscontroles, kappen van bomen en boomonderzoeken.

4.4.5 Gebouwen

Beleidskader:

De gemeente Boekel heeft een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, is hierin opgenomen.

Het onderhoud dat wordt beschouwd als klein en dagelijks onderhoud is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Het Meerjaren Onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Het plan is begin 2022 bijgewerkt voor de periode 2022 – 2027 met een doorkijk naar de periode 2028 – 2041. Dit plan is financieel meerjarig vertaald in de voorjaarsnota 2022 en daarmee opgenomen in de begroting 2023.

Uitvoeringsniveau:

Per gebouw is er een contractkostenplan, en een onderhoudskostenplan. Daarnaast is de regelgeving omtrent de te activeren kosten (voorheen CAPEX) aangescherpt. Dit betekent dat onderhoud ten laste van de voorziening zal worden gebracht.

Voorheen werden onderhoudskosten boven de € 25.000 geactiveerd, dit is niet meer toegestaan.

Financiële consequentie

De storting in de voorziening onderhoud gebouwen bedraagt € 165.000 structureel per jaar.

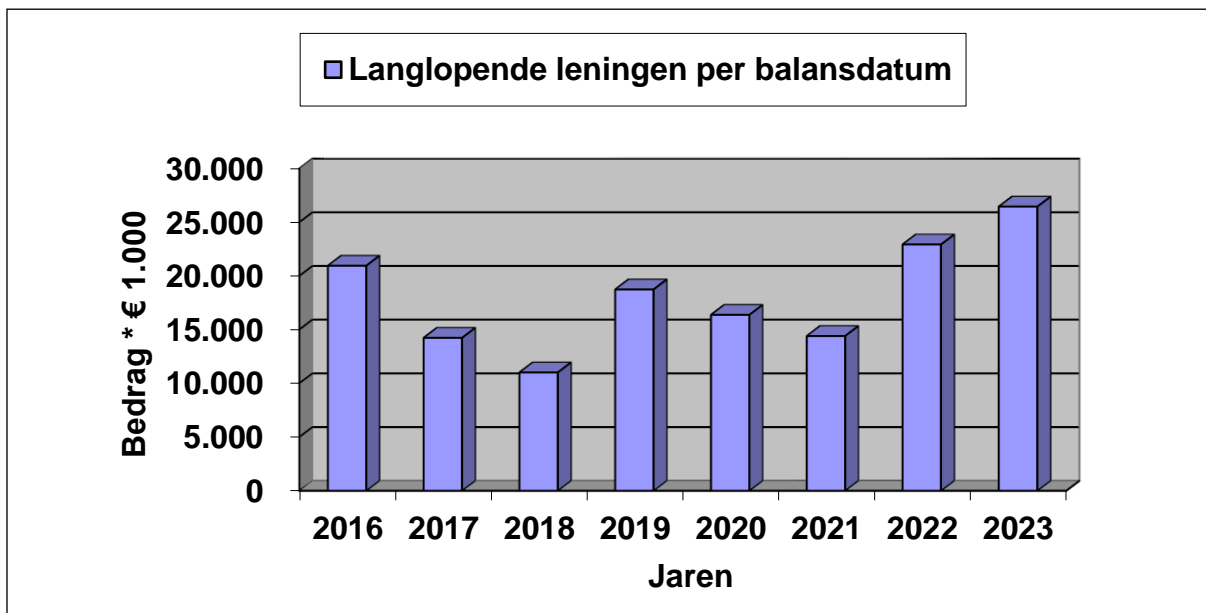
Begroting:

De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2023 € 50.932

4.5 Financiering

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen en het voldoen aan de wettelijke regelingen en toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet Fido). Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar overigens zo veel als mogelijk gebruik van wordt gemaakt aangezien de rentelasten hierover over het algemeen lager zijn. Het risico van kort geld ligt in de toekomst, op het moment dat de lening afloopt en herfinanciering aan de orde is. Kan op dat moment in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage geleend worden, of ontstaan er als gevolg van hogere rentelasten (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang- en kort vreemd vermogen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage I) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2023 naar verwachting één nieuwe langlopende lening zal worden afgesloten van € 5.000.000. Hierbij is rekening gehouden met een rente percentage van 3%. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de liquiditeitsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2022 wordt gerealiseerd. De geplande aflossing op langlopende leningen bedraagt in 2023 € 1.470.000, met een bijbehorende rentelast van € 522.000. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2023 op met € 3.530.000 tot € 26.460.000.

Daar het merendeel van de in het verleden aangetrokken geldleningen betrekking hebben op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet moeten leiden is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is losgelaten en worden nieuwe langlopende leningen aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 (of meer) dan 10 jaar bedragen.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die met het opstellen van de voorjaarsnota jaarlijks wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Ongeveer 50% van de kosten van de langlopende geldlening heeft een directe relatie met de grondexploitatie. De toegerekende rente aan het grondbedrijf is gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar jaren en staat voor 2023 en verder op 1,5%.

4.5.1 Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe-) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd vanaf één jaar). Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm.

De renterisiconorm wordt bij gemeenten berekend door een vastgesteld percentage van 20% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. De renterisiconorm dient jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag opgenomen te worden. De renterisiconorm bij de begroting wordt meerjarig neergezet.

Het renterisico kan gestuurd worden door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen rekening te houden met de vervalkalender en renteherzieningen van de bestaande vaste schuld. Ook de keuze tussen de aflossingsvorm (lineair, annuïtair en fixe) beïnvloedt de aflossingen per jaar en dus ook het renterisico van de komende jaren. Het verlengen van de gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille verlaagt het renterisico.

Berekening renterisico en toetsing aan norm volgens een overzicht opgenomen zoals is voorgesteld in de handreiking treasurystatuut 2015 door het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijkrelaties.

Renterisiconorm 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Variabelen renterisiconorm				
Renteherzieningen (1)	0	0	0	0
Aflossingen (2)	1.470	1.720	1.970	1.970
Renterisico (1 + 2)	1.470	1.720	1.970	1.970
Begrotingstotaal jaar T	41.974	48.662	36.913	38.741
Renterisiconorm Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2023-2026	8.395	9.732	7.383	7.748
Renterisiconorm 2022-2025	1.679	1.946	1.477	1.550
Renterisico Boekel	18%	18%	27%	25%

4.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het ministerie van financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de berekening van de kasgeldlimiet van begroting 2023 opgenomen.

Conform artikel 1 van de wet fido en artikel 2 lid 1 van de regeling ufd0 wordt middels een ministeriële regeling een percentage vastgesteld voor de berekening van de kasgeldlimiet. Momenteel is dit percentage vastgesteld op 8,5%. Voor de kasgeldlimiet geldt een minimumbedrag van € 300 000. Dit percentage is ook opgenomen in het treasury statuut van gemeente Boekel van 2015. Hieronder is het overzicht opgenomen zoals is voorgesteld in de handreiking treasury statuut 2015 door het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties.

Kasgeldlimiet	Begroting	Werkelijk			
		1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
1 Toegestane kasgeldlimiet					
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in een bedrag	3.308.391	3.308.391	3.308.391	3.308.391	3.308.391
2 Omvang vlottende korte schuld	2.444.264	2.442.000	2.442.000	2.442.000	2.442.000
Opgenomen gelden < 1 jaar	2.264	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant	107.000	107.000	107.000	107.000	107.000
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0	0
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	2.335.000	2.335.000	2.335.000	2.335.000	2.335.000
3 Vlottende middelen	151.000	151.000	151.000	151.000	151.000
Contante in kas	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Tegoeden in rekening-courant	0	0	0	0	0
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	144.000	144.000	144.000	144.000	144.000
4 Toets kasgeldlimiet					
Totaal netto vlottende schuld	2.293.264	2.291.000	2.291.000	2.291.000	2.291.000
Toegestane kasgeldlimiet	3.308.391	3.308.391	3.308.391	3.308.391	3.308.391
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	1.015.127	1.017.391	1.017.391	1.017.391	1.017.391

4.5.3 Renteschema

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten transparant in de begroting op te nemen. Dit advies is overgenomen in het wijzigingsbesluit zoals verwerkt in artikel 13 van het vernieuwde BBV vanaf 1 januari 2016.

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand schema worden deze uiteengezet.

Renteschema		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 351.670
b.	De externe rentebaten	-/- € 0
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 351.670
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 280.512
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- € 0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 280.512
d1.	Rente over eigen vermogen	+/- € 0
d2.	Rente over voorzieningen	+/- € 0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 71.158
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 71.158
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 0

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

4.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex (CPI) over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar (2018-2022), door het Centraal Planbureau berekend op 1,94%. In de onderhavige paragraaf is de OZB opbrengst 2023 hiermee verhoogd. In de meerjarenraming (2024-2026) wordt rekening gehouden met 1% prijsindex.

De onroerende zaakbelasting wordt met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van hoofdstuk IV van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet-WOZ) wordt vastgesteld.

Voor het jaar 2023 worden de WOZ waarden van alle onroerende zaken door de BSOB opnieuw vastgesteld naar de waarde peildatum 1 januari 2022. Tussen de waarde peildatum en het belastingjaar, waarvoor een waarde wordt vastgesteld, ligt een periode van 1 jaar. De nieuwe totale waarde van alle WOZ objecten zal worden gebruikt om de OZB tarieven voor 2023 te berekenen. Op het moment van de voorbereidingen voor de begroting 2023 zijn de definitieve waarden, zoals gebruikelijk, nog niet voorhanden. Aangezien de definitieve WOZ waarden nog niet bekend zijn kunnen de OZB tarieven dan ook nog niet definitief worden bepaald en vastgesteld.

Daarnaast heeft de Raad aangegeven vanaf 2020 de tarieven te koppelen aan de landelijke trends en gemiddelden. Zowel de meicirculaire als Coelo (Centrum voor Onderzoek Economie van de Lagere Overheden) bieden informatie om tot deze landelijke gemiddelden te komen. Gezien de rekentarieven van de huidige meicirculaire 2022 dusdanig grote verschillen vertoont t.o.v. vorig jaar zijn de werkelijk gemiddelde OZB tarieven van Nederland gebruikt. De huidige meicirculaire veroorzaakt door de grote impact van de herverdeeffecten een trendbreuk en kan voor dit jaar niet meer als vergelijking t.o.v. vorig jaar worden gebruikt. De cijfers van Coelo zijn gebaseerd op de werkelijke landelijke OZB tarieven voor 2022.

In de raadsvergadering van 15 december 2022 zullen de tarieven ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

De raming van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2023 bedraagt € 3.107.000. Hierbij is rekening gehouden met de hierboven vermelde CPI van 1,94%. Na 2023 wordt rekening gehouden met een prijsindexering van 1%. De autonome groei in 2023 bedraagt € 39.000.

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten OZB	2023	2024	2025	2026
ozb eig. w oning	€ 2.018.000	€ 2.070.000	€ 2.122.000	€ 2.175.000
ozb eig. niet w oning	€ 667.000	€ 678.000	€ 689.000	€ 699.000
ozb gebr. Niet w oning	€ 422.000	€ 429.000	€ 437.000	€ 444.000
Totaal	€ 3.107.000	€ 3.177.000	€ 3.248.000	€ 3.318.000

Ter vergelijking is in de onderstaande tabel opgenomen wat de opbrengst zou zijn wanneer de rekestarieven / rekenpercentages van Coelo worden gehanteerd, die gebaseerd zijn op het werkelijk landelijk gemiddelde. De totale OZB-opbrengsten zouden in dat scenario, per saldo € 122.903 lager zijn.

Belastingcapaciteit 2023					
Onroerende Zaak Belastingen	Opbrengst meerjarenraming 2023	Tarieven 2023 Begroting	Rekestarieven (meicirculaire 2022)	(Norm) Opbrengst o.b.v. rekestarieven	meer (+) minder (-) opbrengst t.o.v. norm
ozb gebr. niet w oning	€ 421.865	0,2151%	0,2127%	€ 406.971	€ 14.894
ozb eig. niet w oning	€ 667.413	0,2935%	0,2796%	€ 692.426	€ -25.013
ozb eig. w oning	€ 2.018.081	0,1156%	0,0857%	€ 1.895.179	€ 122.902
Totaal	€ 3.107.359	0,62410%	0,5780%	€ 2.994.576	€ 122.903

Ter vergelijking zijn in onderstaande tabel de tarieven voor 2022 opgenomen zoals die in deze regio worden toegepast.

OZB 2022							
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet-woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet-woning	Gemeente	Gemiddeld betaalde ozb woningen
's-Hertogenbosch	0,0731	Someren	0,1620	Someren	0,1282	Geldrop-Mierlo	292
Geldrop-Mierlo	0,0756	Geldrop-Mierlo	0,1792	Heusden	0,1330	's-Hertogenbosch	308
Maashorst	0,0816	Son en Breugel	0,1969	Geldrop-Mierlo	0,1456	Maashorst	324
Son en Breugel	0,0841	Meierijstad	0,2038	Son en Breugel	0,1623	Land van Cuijk	354
Bernheze	0,0991	Deurne	0,2139	Deurne	0,1831	Oss	370
Heusden	0,1010	Heusden	0,2310	Sint-Michielsgestel	0,1934	Son en Breugel	378
Meierijstad	0,1019	Nuenen c.a.	0,2411	Nuenen c.a.	0,1935	Heusden	398
Someren	0,1031	Helmond	0,2419	Helmond	0,1936	Meierijstad	408
Oss	0,1041	Laarbeek	0,2532	Meierijstad	0,1946	Someren	424
Asten	0,1046	Boekel	0,2570	Maashorst	0,2061	Bernheze	427
Laarbeek	0,1095	Maashorst	0,2594	Boekel	0,2071	Laarbeek	432
Land van Cuijk	0,1185	Asten	0,2698	Laarbeek	0,2071	Asten	437
Deurne	0,1188	Oss	0,2711	Gemert-Bakel	0,2073	Helmond	449
Nuenen c.a.	0,1231	Sint-Michielsgestel	0,2975	Land van Cuijk	0,2124	Deurne	471
Helmond	0,1269	Bernheze	0,2992	Asten	0,2210	Boekel	517
Sint-Michielsgestel	0,1275	Gemert-Bakel	0,3033	Oss	0,2279	Sint-Michielsgestel	550
Boekel	0,1320	Land van Cuijk	0,3059	Bernheze	0,2353	Gemert-Bakel	551
Gemert-Bakel	0,1380	's-Hertogenbosch	0,3136	's-Hertogenbosch	0,2512	Nuenen c.a.	560
Vught	nbn	Vught	nbn	Vught	nbn	Vught	nbn
Gemiddelde	0,1068	Gemiddelde	0,2500	Gemiddelde	0,1946	Gemiddelde	425

Bron: Coelo Atlas 2022; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2022

4.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en verwerking van restafval te beperken tegen een kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt, wordt voor 2023 geschat op 4.354. Het totaal aantal objecten van 4.398 wordt gecorrigeerd met 109 objecten i.v.m. leegstand en een toename 65 objecten. De geraamde kosten bedragen € 1.070.500 (incl. BTW, inclusief overhead).

Het tarief is voor 2023 op basis van het voorgaande berekend op € 246 (was in 2022 € 238).

Dit betreft het vaste tarief en dat geldt zowel voor een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van de opdrukkzakken.

De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend.

Afvalstoffenheffing	Uitgaven (incl. BTW)	Inkomsten
Vuilinzameling		
Totale kosten, overhead, papier, luiers, mini milieustraat	€ 270.810	
Totale opbrengsten oud papier en verkopen		€ 93.000
Vuilverwerking		
Totale kosten, stortrechten, vegen, snoeiafval, glas etc.	€ 56.991	
Totale opbrengsten		€ -
Diversen inzameling en verwerking		
Totale kosten, overhead, bijdragen Land van Cuijk, vergoeding zw erfafval, kunststof, verpakkingsafval	€ 1.021.819	
Totale opbrengsten, vergoeding zw erfafval en verpakkingsafval		€ 112.500
Bijdrage voorziening afvalstoffen		€ 90.000
Hondentoiletten		
Totale kosten, frezen terreinen	€ 4.840	
Totale opbrengsten		€ -
Ongediertebestrijding		
Totale kosten, onkruid- en bestrijdingsmiddelen en meststoffen	€ 4.235	
Totale opbrengsten		€ -
Overhead		
Totale kosten organisatie gemeente Boekel	€ 7.262	
Opbrengsten		
Totale opbrengsten uit afvalstoffenheffing		€ 1.070.457
Totaal	€ 1.365.957	€ 1.365.957

Op basis van het gemiddeld gebruik kwam het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2022 uit op € 248 voor een éénpersoonshuishouden en € 257 voor een meerpersoonshuishouden.

Afstoffenheffing 2022			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Heusden	120	Heusden	184
Asten	151	Deurne	213
Deurne	161	Someren	218
Someren	176	Asten	226
Vught	180	Land van Cuijk	231
Maashorst	188	Meerijstad	240
Bernheze	195	Bernheze	248
Laarbeek	195	Maashorst	251
Meerijstad	195	's-Hertogenbosch	252
's-Hertogenbosch	200	Gemert-Bakel	254
Nuenen c.a.	219	Boekel	257
Gemert-Bakel	222	Laarbeek	264
Land van Cuijk	223	Oss	266
Son en Breugel	232	Sint-Michielsgestel	284
Oss	236	Nuenen c.a.	285
Sint-Michielsgestel	237	Son en Breugel	290
Geldrop-Mierlo	237	Helmond	298
Boekel	248	Vught	301
Helmond	261	Geldrop-Mierlo	336
Gemiddelde	204		258

Bron: Coelo Atlas 2022; tarieven afvalstoffen van omliggende gemeenten 2022

4.6.3 Rioolheffing

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel.

De Raad heeft op 1 juni 2017 het vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2017-2022 vastgesteld. In dit vGRP is een overzicht opgenomen van de aanwezige voorzieningen in relatie tot de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater plus de voorgenomen maatregelen op deze terreinen.

Medio 2018 is gestart met het opstellen van een actueel kostendekkingsplan. Meerdere factoren maakten het noodzakelijk dit kostendekkingsplan opnieuw op te stellen. De raad heeft op 4 oktober 2018 het nieuwe kostendekkingsplan vastgesteld.

Op dit moment worden alle factoren doorgerekend en op basis van het kostendekkingsplan 2018-2022 kan een eerste indicatie worden afgegeven. Dit is indicatief, de werkelijke tarieven worden op 15 december 2022 door de raad vastgesteld.

Op basis van het laatst vastgestelde kostendekkingsplan zijn de tarieven in 2019 eenmalig met 16,4% verhoogd. Om alle toekomstige investeringen mogelijk te maken is het noodzakelijk dat de rioolheffing vanaf 2020 jaarlijks met 4% moet stijgen. De planperiode van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan loopt van 2017-2022, het kostendekkingsplan is een tussentijds kosten actualisatie van het vGRP. In dit plan zijn alle kosten en investeringen in beeld gebracht en is het tarief daarop berekend zodat jaarlijks een 100% kostendekkendheid wordt gehanteerd.

Momenteel wordt gewerkt aan de actualisatie van het VGRP 2023-2027. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend bij het opstellen van de begroting 2023 maar worden wel meegenomen bij de vaststelling van de tarieven op 15 december 2022.

Het tarief dat in rekening wordt gebracht is gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³.

Categorie	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
t/m 50m3	€ 175	€ 181	€ 189	€ 196
51 t/m 150 m3	€ 203	€ 211	€ 219	€ 228
151 t/m 250 m3	€ 241	€ 250	€ 260	€ 271
251 t/m 500 m3	€ 280	€ 269	€ 303	€ 315
501 t/m 5.000 m3	€ 1,24	€ 1,30	€ 1,35	€ 1,41
5.001 t/m 10.000 m3 *	€ 0,90	€ 0,93	€ 0,96	€ 1,01
10.000 t/m 25.000 m3 *	€ 0,58	€ 0,60	€ 0,62	€ 0,65
25.000 t/m 50.000 m3 *	€ 0,18	€ 0,19	€ 0,20	€ 0,20
> 50.000 m3 *	€ 0,06	€ 0,06	€ 0,07	€ 0,07

* Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m3 wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m3 afgevoerd water.

Rioolrechten 2022			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen c.a.	75	's-Hertogenbosch	130
Sint-Michielsgestel	125	Sint-Michielsgestel	155
's-Hertogenbosch	130	Oss	174
Oss	174	Someren	174
Someren	174	Helmond	188
Maashorst	180	Son en Breugel	192
Land van Cuijk	182	Maashorst	194
Helmond	188	Geldrop-Mierlo	199
Boekel	189	Gemert-Bakel	200
Son en Breugel	192	Bernheze	203
Deurne	197	Nuenen c.a.	205
Geldrop-Mierlo	199	Meierijstad	211
Meierijstad	199	Heusden	212
Gemert-Bakel	200	Boekel	219
Bernheze	203	Laarbeek	220
Heusden	212	Vught	228
Laarbeek	220	Land van Cuijk	242
Vught	228	Asten	271
Asten	271	Deurne	300
Gemiddelde	186		206

Bron: Coelo Atlas 2022; Rioolrechten van omliggende gemeenten 2022

4.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Het tarief voor 2022 bedraagt € 1,12 per overnachting en is afgestemd op het niveau van de tarieven van omliggende gemeenten.

Overeenkomstig de meerjarenbegroting wordt het tarief voor het jaar 2022 geïndexeerd met 1,94 % en komt daarmee voor 2023 op € 1,14 per overnachting.

4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten

Leges grafrechten en begraafrechten

De kosten voor het beheer en onderhoud van de totale begraafplaats worden bekostigd uit het totaal aan reserveringen. Het aantal vestigingen van grafrecht en verlengingen loopt sterk terug. Mensen kiezen steeds vaker voor cremieren. Reeds vanaf 2012 zien we een daling van aanvragen van zo'n 40%. In 2020 werd door deze terugloop het tarief met 15% verhoogd. De dalende tendens zet zich voort waardoor de opbrengsten de kosten niet dekken. In 2020 is ruim 10% minder opbrengst ontvangen dan werd begroot.

In 2022 zal een uitgebreide analyse en een beleidsafweging plaatsvinden om de kosten en opbrengsten voor zowel de gemeente als de inwoners in een reëel perspectief te plaatsen. De resultaten daarvan worden in oktober 2022 gepresenteerd en daarmee ook de nieuwe tarieven voor 2023.

Voor 2023 gaan we nu uit van de prijsindexering van 1,94% Er zal wederom een additionele stijging nodig zijn, maar de hoogte hiervan wordt in oktober duidelijk.

Gemeente	Begraven 20 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)	Verlenging 10 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)	Begraven 20 jaar, kindergraf	Vergelijking Boekel (=100%)	Urnenplaats 20 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)
Boekel	€ 1.990	100%	€ 649	100%	€ 1.774	100%	€ 1.703	100%
Maashorst	€ 2.689	135%	€ 918	141%	€ 1.440	81%	€ 1.661	98%
Cuijk	€ 2.736	137%	€ 912	141%	€ 1.263	71%	€ 1.436	84%
Gemert-Bakel	€ 1.790	90%	€ 580	89%	€ 895	50%	€ 1.495	88%
Meierijstad	€ 2.540	128%	€ 750	116%	€ 1.982	112%	€ 1.584	93%
Oss	€ 1.870	94%	€ 700	108%	€ 815	46%	€ 1.355	80%
Son en Breugel	€ 2.124	107%	€ 801	123%	€ 1.858	105%	€ 2.114	124%
Bernheze	€ 2.480	125%	€ 835	129%	€ 2.298	130%	€ 1.888	111%
Nuenen	€ 2.541	128%	€ 907	140%	€ 1.345	76%	€ 1.682	99%
Boxtel	€ 2.611	131%	€ 1.145	176%	€ 790	45%	€ 2.046	120%
Deurne	€ 1.902	96%	€ 952	147%	€ 1.140	64%	€ 1.902	112%
Gemiddelde	€ 2.298	115%	€ 832	128%	€ 1.418	80%	€ 1.715	101%

4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten.

Voor 2023 worden de tarieven verhoogd op basis van de consumenten prijsindexpercentage van 1,94%. Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiervoor wordt uiteraard geen verhoging doorgevoerd.

Op dit moment is nog niet volledig helder wat de impact is van de Omgevingswet die per 1 januari 2023 waarschijnlijk van kracht zal worden. Bij het opstellen van de primaire begroting 2023 wordt zoveel mogelijk geanticipeerd op basis van de dan voorhanden informatie en kennis.

4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men kwijtschelding vragen. Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten, afvalstoffenheffing en onroerend zaakbelasting. Geen kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgeden, toeristenbelasting en leges.

4.6.8 Lastenontwikkeling

Onderstaande tabel geeft over 2019 - 2022 de totale heffingen weer in euro's per inwoner van gemeenten in de omgeving van Boekel.

Totaal gemeentelijke heffingen - euro/inwoner	2019	2020	2021	2022
Geldrop-Mierlo	381	402	419	435
Sint-Michielsgestel	387	430	445	467
Boxmeer	444	452	466	*
Grave	427	459	481	*
Laarbeek	381	469	485	491
Meierijstad	445	465	481	493
Bernheze	446	470	488	496
Someren	422	481	486	506
Landerd	464	479	489	*
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	489	491	505	518
Boekel	441	483	503	523
Oss	489	495	532	539
Sint Anthonis	486	510	513	*
Mill en Sint Hubert	488	525	532	*
Son en Breugel	428	461	511	544
Gemert-Bakel	479	514	534	550
Cuijk	421	514	543	*
Deurne	504	520	550	556
Helmond	535	545	565	567
Uden	543	562	563	*
Asten	467	508	544	571

Bron: CBS / *Door samenvoeging zijn de gegevens van de volgende gemeenten niet voorhanden: Boxmeer, Grave, Landerd, Sint Anthonis, Mill en Sint Hubert, Cuijk, Uden.

De totale gemeentelijke heffingen bestaan uit:

Onroerendezaakbelasting woningen, Onroerendezaakbelasting niet-woningen, Parkeerheffingen, Precariobelasting, Toeristenbelasting, Overige belastingen, Rioolheffing, Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing, Secretarieleges burgerzaken, Begraafplaatsrechten, Leges wonen en bouwen, Overige leges.

In onderstaande tabel is opgenomen hoe vanaf 2020 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2020 t/m 2023				
	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde waarde woning	€ 276.000	€ 300.000	€ 305.000	€ 390.000
Eenheid	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,1516%	0,1460%	0,1454%	0,1156%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 418,28	€ 437,85	€ 443,53	€ 450,84
Afvalstoffenheffing	€ 193,00	€ 204,00	€ 238,00	€ 246,00
Rioolrecht	€ 203,00	€ 211,00	€ 219,00	€ 228,00
Lasten totaal	€ 814,28	€ 852,85	€ 900,53	€ 924,84

4.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2023

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor middels de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De 3 titels uit de legesverordening worden elk afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld, kruissubsidiëring binnen het totaal van de leges is toegestaan;
- Bij Titel 3 geldt dat behalve als geheel, tevens per hoofdstuk de maximale 100% kostendekkend geldt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (m.u.v. 1e controle na oplevering) v.w.b. titel 2;
- De gecompenseerde BTW op kosten (BTW-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen.

Totaaloverzicht kostendekkendheid leges begroting 2023		Lasten excl.			Totale		
		overhead en BTW	Overhead	BTW/BCF	Lasten	Baten	Kosten-dekking Percentage
					€	€	
Titel 1	Algemene dienstverlening						
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 32.603	€ 3.660	€ 811	€ 37.074	€ 9.500	25,62%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	€ 306.072	€ 31.767	€ 6.671	€ 344.510	€ 95.250	27,65%
Hoofdstuk 3	Rijbew ijzen						
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	€ 47.640	€ 4.169	€ 875	€ 52.684	€ 12.500	23,73%
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiesersregister *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	€ 278	€ 33	€ 7	€ 318	€ 100	31,41%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 695	€ 83	€ 18	€ 796	€ 250	31,41%
Hoofdstuk 10	Kinderopvang	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Hoofdstuk 11	Leegstandsw et *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 15	Winkeltijdenw et *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 16	Wet op de Kansspelen	€ 1.668	€ 200	€ 42	€ 1.910	€ 600	31,41%
Hoofdstuk 18	Kabels en leidingen	€ 30.692	€ 3.335	€ 1.309	€ 35.336	€ 10.000	28,30%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	€ 8.338	€ 1.001	€ 210	€ 9.549	€ 3.000	31,42%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
	Totaal titel 1	€ 427.986	€ 44.248	€ 9.943	€ 482.177	€ 131.200	27,21%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning						
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	€ 290.515	€ 25.262	€ 11.605	€ 327.382	€ 305.200	93,22%
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling concept aanvraag						
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning						
Hoofdstuk 4	Vermindering en teruggaaf						
N.v.t.	N.v.t.						
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van w i j z i g i n g p r o j e c t						
Hoofdstuk 7	Bestemmingsplanherzieningen en/of w i j z i g i n g e n z o n d e r a c t i v i t e i t e n						
Hoofdstuk 8	In deze titel niet benoemde beschikking						
	Totaal titel 2	€ 290.515	€ 25.262	€ 11.605	€ 327.382	€ 305.200	93,22%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn						
Hoofdstuk 1	Drank en Horecaw et	€ 10.834	€ 1.300	€ 273	€ 12.407	€ 1.250	10,07%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen	€ 8.668	€ 1.040	€ 218	€ 9.927	€ 1.000	10,07%
Hoofdstuk 3	Gebruiksvergunning in verband met brandveiligheid *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 4	Prostitutiebedrijven *	-	-	-	-	-	-
	Totaal titel 3	€ 19.502	€ 2.340	€ 491	€ 22.334	€ 2.250	10,07%
	Diversen						
	Graf- en begrafenisrecht	€ 138.062	€ 2.708	€ 18.523	€ 159.293	€ 90.000	56,50%
	Totaal Diversen	€ 138.062	€ 2.708	€ 18.523	€ 159.293	€ 90.000	56,50%
	Totaal totale legesverordening	€ 876.065	€ 74.558	€ 40.563	€ 991.186	€ 528.650	53,34%

* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot!

In regionaal verband is ervoor gekozen om in 2023 kennis en ervaring op te doen m.b.t. de kostenopbouw en kostentoe rekening inzake milieuleges. Dat zal de basis zijn om een tot een verantwoorde en maximale kostendekkendheid te komen. De heffing van milieuleges zal eerst in 2024 worden ingevoerd.

4.7 Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar gemeente Boekel bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt.

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV in de uitgave van 2016, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijke belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;

- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting kunnen de onderdelen c, d en e niet altijd worden ingevuld. Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen:

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.		
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 165.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 485.000	€ 485.000
	Vreemd vermogen	€ 684.000	€ 688.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.		
Risico's	n.v.t.		

GGD Hart voor Brabant			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.		
Financieel belang	De bijdrage 2023 bedraagt € 410.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 6.846.000	€ 6.040.000
	Vreemd vermogen	€ 13.000.000	€ 13.000.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.		
Risico's	De algemene reserve is in 2023 met € 2,4 miljoen groot genoeg voor het dekken van de risico's		

Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Ze verzorgen de administratie en gebruiken voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.		
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 1.145.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 1.848.000	€ 1.848.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.		
Risico's	In de sociaal-economische afspraken Wsw tussen het Werkvoorzieningschap en IBN-Holding B.V. worden de wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd. Onderdeel hiervan is de afspraak dat binnen IBN-holding B.V. voldoende weerstandsvermogen wordt gevormd om toekomstige mogelijke risico's te kunnen opvangen. Deze risico's zijn voor rekening van IBN-holding B.V. De activiteiten van het Werkvoorzieningschap en de daarmee samenhangende kosten zijn voor de komende 3 à 4 jaar goed te ramen.		

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.		
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 439.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 8.403.000	€ 8.445.000
	Vreemd vermogen	€ 6.046.000	€ 6.046.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	In 2023 wordt een structureel positief resultaat gepresenteerd van € 40.000.		
Risico's	n.v.t.		

Brabant Historisch Informatiecentrum			
Bestuurlijk belang	Burgemeester		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarpplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarpplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.		
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 37.200.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 1.444.000	€ 1.265.000
	Vreemd vermogen	€ 113.000	€ 113.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.		

resultaat in het begrotingsjaar	
Risico's	n.v.t.

Veiligheidsregio Brabant-Noord										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 696.400. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer Brabant-Noord € 680.000 GHOR € 16.400									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 7.500.000</td> <td>€ 7.500.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 6.865.000</td> <td>€ 6.865.000</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 7.500.000	€ 7.500.000	Vreemd vermogen	€ 6.865.000	€ 6.865.000
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ 7.500.000	€ 7.500.000								
Vreemd vermogen	€ 6.865.000	€ 6.865.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.									
Risico's	De veiligheidsregio monitort de risico's en die van hun partners voortdurend. De organisatie loopt geen risico voor de continuïteit..									

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)										
Bestuurlijk belang	Wethouder									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is									
Financieel belang	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 8.445.000</td> <td>€ 8.445.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 21.370.000</td> <td>€ 21.370.000</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 8.445.000	€ 8.445.000	Vreemd vermogen	€ 21.370.000	€ 21.370.000
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ 8.445.000	€ 8.445.000								
Vreemd vermogen	€ 21.370.000	€ 21.370.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is € 92.000.									
Risico's	n.v.t.									

Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)										
Bestuurlijk belang	Wethouder									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Dit geldt voor al het onderwijs: basisscholen, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC's). De geformuleerde ambities voor de periode 2020-2024 zijn: - Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan 3 maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - Geen enkele jongere (16-23 jaar) in een kwetsbare positie valt tussen wal en schip; - Het RBL VNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 26.000.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.									
Risico's	Het RBL BNO hanteert een maximale reserve van 10% op de begroting. De regionale afspraak is dat een overschot boven deze 10% terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. Als er extra middelen nodig zijn, wordt een verzoek hiervoor door het RBL BNO voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.									

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2015										
Bestuurlijk belang	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het ontvangen rijksbudget Wmo.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Risico's	n.v.t.									

Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015										
Bestuurlijk belang	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouden Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het ontvangen rijksbudget Wmo.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Risico's	n.v.t.									

Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarderen van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 185.000.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.									
Risico's	Geconstateerd is dat over de afgelopen jaren de hoeveelheid WOZ-bezwaren fors toegenomen is. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de impact van de NCNP-bureaus. Het effect hiervan, op de begroting van BSOB, is tweeledig. Enerzijds is er fors meer personele inzet benodigd om deze bezwaren af te handelen (welke veelal door inhuurmedewerkers wordt uitgevoerd) en anderzijds stijgen de proceskosten fors. BSOB doet er alles aan om deze kosten zo laag mogelijk te houden, maar de verwachting is dat deze kosten in de komende jaren nog gemaakt worden.									

Openbaar Onderwijs Oost Brabant			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Coördinatie en uitoefening bevoegd gezag openbaar onderwijs in Bernheze, Oss, St. Oedenrode, Uden, Veghel, Boekel en Landerd.		
Financieel belang	Allen gezamenlijk.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	Er worden geen kosten gemaakt.		
Risico's	n.v.t.		

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

Vennootschappen en coöperaties

Brabant Water N.V.			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening		
Financieel belang	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 674.000.000	€ 684.000.000
	Vreemd vermogen	€ 523.000.000	€ 534.000.000
	Recentere gegevens zijn niet bekend.		
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	Het jaar 2021 kende een positief resultaat van € 10.500.000. Recentere gegevens zijn niet bekend.		
Risico's	n.v.t.		

Stichtingen en verenigingen

Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH BNO)			
Bestuurlijk belang	Burgemeester		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.		
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 10.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.

De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2023 is nihil.
Risico's	De verwachting is dat de komende jaren het aantal casussen toeneemt qua aantal en complexiteit.

Vereniging van eigenaren Octopus										
Bestuurlijk belang	Ambtelijk									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren									
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 5.500.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t. geen begroting / jaarrekening bekend									
Risico's	n.v.t.									

RNOB										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordoost-Brabant. Dit doel wordt verwezenlijkt door de ontwikkeling van projecten en programma's, het stimuleren van economische samenwerking en innovatie, actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen, het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium, het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en ondernemingen en alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling. Daarnaast is er nog een bestuursconvenant met gemeenten en waterschappen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2023 is geraamd op € 44.200.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2023</th> <th>31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td><i>geen gegevens bekend</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td><i>geen gegevens bekend</i></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>		Vreemd vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>	
	1-1-2023	31-12-2023								
Eigen vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>									
Vreemd vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>									
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2021 van Regio Noordoost-Brabant is op het moment van opstellen van deze begroting nog niet bekend.									
Risico's	n.v.t.									

4.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw en investeringen op maatschappelijke terreinen. Het grondbeleid heeft daarnaast natuurlijk een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen meer en meer een belangrijk onderdeel van de totale exploitatie.

Gelet op de risico's, zeker in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is niet voor niets een afzonderlijke paragraaf over het grondbedrijf verplicht gesteld.

4.8.1 Visie

Taak van het grondbedrijf is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente. De gemeente Boekel heeft de komende jaren nog een fors woningbouwprogramma te realiseren. Ondanks de covid-19 crisis is de vraag naar woningen het laatste jaar gestegen. Volgens de prognoses zullen de komende jaren circa 60 woningen per jaar gebouwd moeten worden. Een aantal ontwikkelingen worden actief door de gemeente opgepakt.

Waar het strategisch gemeentelijk van belang is, zal afgewogen worden of grondpositie of ontwikkelingen door derden of in combinatie met de gemeente, noodzakelijk of gewenst is.

Het spreekt voor zich dat eventueel gemaakte of te maken kosten door de gemeente bij grondexploitatie met derden verrekend zullen worden via een overeenkomst of vast te stellen exploitatieplan.

Momenteel is nog zeer beperkt grond beschikbaar voor vestiging van bedrijven. Voor de toekomst zal worden gekeken naar een uitbreiding van het bedrijventerrein zowel in Boekel als in Venhorst.

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- De Donk fase 1;
- De Donk fase 2 ;
- Peelhorst;
- De Run;
- De Burgt fase 1;
- De Burgt fase 2;
- Voskuilen III;
- Schutboom;
- Tuinstraat;
- Vlonder West fase 3;
- Venhorst Bedrijventerrein;
- Neerbroek Vlonder Noord;
- De Driedaagse;
- Lage Raam fase 1;
- Centrumplan Boekel.

Naast projecten van de gemeente Boekel worden er ook door particulieren projecten geïnitieerd, de zogenaamde passieve complexen. Hierbij ligt het initiatief bij de particulier. De gemeente Boekel sluit of heeft exploitatieovereenkomsten (zogenoemde anterieure overeenkomsten) afgesloten met deze (particuliere) ontwikkelaars. Hierin wordt afgesproken onder welke voorwaarden en vergoeding van kosten de gemeente haar medewerking wil verlenen aan het initiatief.

Gronduitgifte

Nieuwe uitgifte van kavels is voorzien in de plannen De Burgt (fase 1b), Schutboom en Tuinstraat.

4.8.2 Beleid inzake reserve en risico

In de gemeente Boekel is sprake van zeer omvangrijke activiteiten in het kader van grondexploitatie. Binnen de grondbedrijf rapportage worden uitsluitend de actieve complexen beschouwd. Alle complexen voorzien in de geprognoseerde behoefte aan woningen en bedrijven. De omvangrijke activiteiten leiden ook tot een flinke boekwaarde. Totaal een positief getal (€ 10 miljoen) geeft aan dat er meer kosten dan opbrengsten zijn geboekt. In onderstaande tabel is daarvan een detaillering gegeven.

GRONDBEDRIJF COMPLEXEN	Boekwaarde 31-12-2021
Woningbouw	
De Donk fase 1	-/- 140.728
De Donk fase 2	-/- 171.734
Peelhorst	-/- 319.018
De Run	-/- 1.060.090
De Burgt fase 1	5.016.207
De Burgt fase 2	869.830
Voskuilen III	104.981
Schutboom	1.810.097
Tuinstraat	149.230
Bedrijventerrein	
De Vlonder West fase 3	368.808
Venhorst Bedrijventerrein	-/- 51.760
De Driedaagse	349.717
Lage Raam fase 1	34.326
Mix	
Centrumplan	1.394.884
Neerbroek Vlonder Noord	1.667.104

Tabel 1: Boekwaarde per d.d. 31.12.2021 cf. grondbedrijf rapportage 2022

Weerstandsvermogen

In de afgelopen jaren zijn forse investeringen gedaan in het kader van dorpsontwikkeling en grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van de gebieden zijn in beperkte mate particuliere partijen betrokken. Veel plannen kenmerken zich door een lange looptijd en grote investeringen. Naar aanleiding hiervan is het noodzakelijk dat jaarlijks een toets wordt uitgevoerd op het beschikbare weerstandsvermogen voor grondexploitatie.

Het nemen van risico's zal niet alleen moeten worden gezien in relatie tot het grondbedrijf, maar tevens in relatie tot andere geprioriteerde of te prioriteren plannen / projecten in Boekel. Tegen deze achtergrond achten wij het noodzakelijk dat het beschikbare weerstandsvermogen wordt getoetst en gerapporteerd, in het kader van de grondexploitatie.

Er is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen. Deze analyse laat een overschot zien op het wenselijk weerstandsvermogen van circa € 80.352

Risicoanalyse

De prioriteit zal liggen bij het beperken van de risico's en het afwegen van mogelijke investeringen. Het vaststellen van de jaarlijkse grondexploitatie door de raad is een belangrijk instrument voor de raad om de koers uit te zetten en adequaat te kunnen sturen op risico's. Uit de grondbedrijfrapportage blijkt dat de komende jaren een gefaseerde en beperkte uitgifte van zowel woningbouwkwavels als bedrijfskwavels is voorzien. De verwachting is dat de komende jaren de prognoses worden gerealiseerd. Echter verdere afboekingen en / of het vormen van voorzieningen kan toch op bepaalde projecten noodzakelijk zijn.

Woningen	2023	2024	2025	2026
Sociale huur	0 won	13 won	0 won	9 won
Starterswoning	0 won	8 won	6 won	9 won
Rijwoning	26 won	27 won	23 won	4 won
Tweekapper	8 won	20 won	15 won	8 won
Vrijstaand / vrije kavel	24 won	8 won	4 won	11 won
Contractwoningen	15 won	15 won	0 won	2 won
Appartement – sociale huur	16 won	0 won	9 won	0 won
Appartement – koop	20 won	28 won	15 won	34 won
Exploitatieovereenkomsten (ontwikkeling door derden)	15 won	0 won	0 won	0 won
TOTAAL AANTAL WONINGEN	124 won	119 won	72 won	77 won

Tabel 2 uitgifte planning woningbouw cf. grondbedrijfrapportage 2022

Bedrijfskwavels	2023	2024	2025	2026
De Vlonder West fase 3				
Bedrijfskavel				
Venhorst Bedrijventerrein				
Bedrijfskavel				
Neerbroek Vlonder Noord				
Bedrijfskavel				
De Driedaagse				
Bedrijfskavel				
Lage Raam fase 1		11.915 m²	13.609 m²	18.033 m²
Bedrijfskavel		11.915 m ²	13.609 m ²	18.033 m ²
TOTAAL AANTAL M² BEDRIJFSKAVELS		11.915 m²	13.609 m²	18.033 m²

Tabel 3 uitgifte planning m² bedrijfskwavels cf. grondbedrijfrapportage 2022

De Raad heeft meerdere instrumenten voor het beheersen van de grondexploitatie. Zo kennen we de jaarlijkse beoordeling van het weerstandsvermogen in combinatie met de jaarlijkse vaststelling van de geactualiseerde grondexploitaties en informatie over de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar. We rekenen per jaar met een grondwaarde stijging van 4% in 2022 en 3% tot en met 2024, vervolgens 2% in 2025 en 2026 en daarna jaarlijks met 1%.

Reserves

De algemene reserve van het grondbedrijf en de vaste reserve van het grondbedrijf blijven intact en kunnen eventueel worden aangewend voor de dekking van toekomstige risico's.

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid				
A	0.	<i>Bestuur en ondersteuning</i>		
A	0.1	Bestuur	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	0.2	Burgerzaken	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Burgemeester van den Elsen	Hans van Zutven
A	0.4	Overhead	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	0.5	Treasury	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.61	OZB woningen	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.62	OZB niet-woningen	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.63	Parkeerbelasting	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.64	Belastingen overig	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.8	Overige baten en lasten	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.9	Vennootschapsbelasting	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.10	Mutaties reserves	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	1.	<i>Veiligheid</i>		
A	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	1.2	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
Programma B - Verkeer en vervoer				
B	2.	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>		
B	2.1	Verkeer en vervoer	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.2	Parkeren	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.3	Recreatieve havens	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.4	Economische havens en waterwegen	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.5	Openbaar vervoer	Wethouder Willems	Hans van Zutven
Programma C - Economie & VHROSV				
C	3.	<i>Economie</i>		
C	3.1	Economische ontwikkeling	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.4	Economische promotie	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>		
C	8.1	Ruimtelijke ordening	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.3	Wonen en bouwen	Wethouder Brands	Hans van Zutven
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie				
D	4.	<i>Onderwijs</i>		
D	4.1	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	4.2	Onderwijshuisvesting	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>		
D	5.1	Sportbeleid en activering	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.2	Sportaccommodaties	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.4	Musea	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.5	Cultureel erfgoed	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.6	Media	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Brands	Hans van Zutven

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma E - Sociaal domein				
<i>E</i>	6.	<i>Sociaal domein</i>		
E	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.2	Wijkteams	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.3	Inkomensregelingen	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.4	Begeleide participatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.5	Arbeidsparticipatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
Programma F - Volksgezondheid en milieu				
<i>F</i>	7.	<i>Volksgezondheid en milieu</i>		
F	7.1	Volksgezondheid	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
F	7.2	Riolering	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.3	Afval	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.4	Milieubeheer	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Wethouder Brands	Hans van Zutven

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027

Nummer	SALDO VAN REKENING						
980310	Saldo van de rekening algemene dienst	1.800.637	0	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO VAN REKENING	1.800.637	0	0	0	0	0

	ALGEMENE RESERVES						
980010	Vaste reserve	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
980011	Algemene reserve	6.636.463	7.734.398	7.734.398	7.734.398	7.734.398	7.734.398
980061	Algemene reserve grondbedrijf	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370
	TOTAAL ALGEMENE RESERVES	9.710.833	10.808.769	10.808.769	10.808.769	10.808.769	10.808.769

	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES						
980230	Egalisatiereserve Boecult	82.772	87.772	87.772	87.772	87.772	87.772
980231	Monumentenbeleid	40.000	0	0	0	0	0
980233	Fonds kunst & cultuur	114.627	88.627	88.627	88.627	88.627	88.627
980234	Fonds bovenwijkse voorzieningen	17.627	17.627	17.627	17.627	17.627	17.627
980235	Fonds groen voor rood	15.664	15.664	15.664	15.664	15.664	15.664
980237	Vitaal Buitengebied Boekel	328.398	149.937	49.937	49.937	49.937	49.937
980239	Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	69.188	69.188	69.188	69.188	69.188	69.188
980242	Herplantverplichtingen	156.658	143.658	143.658	143.658	143.658	143.658
	TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	824.935	572.474	472.474	472.474	472.474	472.474

	VOORZIENINGEN						
980410	Wegbeheer	738.153	266.602	23.602	43.602	63.602	83.602
980411	Onderhoud gebouwen	186.114	50.932	70.401	133.054	102.241	4.117
980412	Pensioenverplichtingen	378.079	438.079	498.079	558.079	618.079	678.079
980413	Verliesgevende complexen	7.778.000	7.778.000	7.778.000	7.778.000	7.778.000	7.778.000
980414	Gemeentelijk rioleringsplan	855.024	855.024	855.024	855.024	855.024	855.024
980415	Afvalstoffenheffing	336.031	258.900	168.900	168.900	168.900	168.900
980510	Dubieuze debiteuren	103.718	103.718	103.718	103.718	103.718	103.718
	TOTAAL VOORZIENINGEN	10.375.119	9.751.255	9.497.724	9.640.377	9.689.564	9.671.440

	RECAPITULATIE						
	SALDO VAN REKENING	1.800.637	0	0	0	0	0
	ALGEMENE RESERVES	9.710.833	10.808.769	10.808.769	10.808.769	10.808.769	10.808.769
	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES	824.935	572.474	472.474	472.474	472.474	472.474
	VOORZIENINGEN	10.375.119	9.751.255	9.497.724	9.640.377	9.689.564	9.671.440
	TOTAAL GENERAAL	22.711.523	21.132.498	20.778.967	20.921.620	20.970.807	20.952.683

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen												
S=structureel / I=incidenteel	S/I	Saldo 01-01-'22	begroting 2022	Saldo 01-01-'23	begroting 2023	Saldo 01-01-'24	begroting 2024	Saldo 01-01-'25	begroting 2025	Saldo 01-01-'26	begroting 2026	Saldo 01-01-'27
980310: Saldo van de rekening algemene dienst		1.800.637	-1.800.637	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo Algemene Dienst 2021	I	1.800.637	-1.800.637			0		0		0	
980010: Vaste reserve		1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Geen mutaties												
980011: Algemene reserve		6.636.463	1.097.936	7.734.398	0	7.734.398	0	7.734.398	0	7.734.398	0	7.734.398
	Voordelig saldo rekening 2021	I		1.800.637		0		0		0		0
	Afkopen overeenkomst - IV Langstraat	I		-293.951		0		0		0		0
	Uitvoeringsagenda Duurzaamheid	I		-275.000		0		0		0		0
	Allonge Molenakker 4	I		-173.750		0		0		0		0
	Opheffen reserve Monumentenbeleid	I		40.000		0		0		0		0
980061: Algemene reserve grondbedrijf		2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370
Geen mutaties												
980230: Egalisatiereserve BoeCult		82.772	5.000	87.772	0	87.772	0	87.772	0	87.772	0	87.772
	Van reserve Fonds kunst en cultuur (kunst Boecult)	I		5.000		0		0		0		0
980231: Monumentenbeleid		40.000	-40.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Opheffen reserve Monumentenbeleid	I		-40.000								
980233: Fonds kunst en cultuur		114.627	-26.000	88.627	0	88.627	0	88.627	0	88.627	0	88.627
	Naar reserve Boecult	I		-5.000		0		0		0		0
	Deelname de Cultuurloper 2021-2024	I		-6.000		0		0		0		0
	Aanpassing kunstwerk De Kei - Venhorst	I		-15.000		0		0		0		0
980234: Fonds bovenwijkse voorziening		17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627
Geen mutaties												
980235: Fonds groen voor rood		15.664	0	15.664	0	15.664	0	15.664	0	15.664	0	15.664
Geen mutaties												
980237: Vitaal buitengebied Boekel		328.398	-178.461	149.937	-100.000	49.937	0	49.937	0	49.937	0	49.937
	Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel	I		-99.211		0		0		0		0
	RvR Titel inzake Molenakker 4	I		-151.250		0		0		0		0
	Storting Ontwikkelingsbijdrage 2022	I		72.000		0		0		0		0
	EVZ Meerkensloop	I		0		-100.000		0		0		0
980239: Egalisatiereserve Stg. Speeltrein		69.188	0	69.188	0	69.188	0	69.188	0	69.188	0	69.188
Geen mutaties												
980242: Herplantverplichtingen		156.658	-13.000	143.658	0	143.658	0	143.658	0	143.658	0	143.658
	Afronding Putakker	I		-13.000		0		0		0		0

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980010 Vaste reserve

De vaste reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Conform geldende Nota financieel is de minimale omvang van deze reserve € 1.000.000.

980011 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de begroting 2023 zijn alle claims tot en met 2026, voor zover deze per 1 juli 2022 bekend waren, geactualiseerd.

980061 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. In de begroting 2023 zijn alle claims tot en met 2026, voor zover deze per 1 juli 2022 bekend waren, geactualiseerd.

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

980230 Egalisatiereserve Boecult

Dit betreft een egalisatiereserve, het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

980231 Monumentenbeleid

Deze reserve zal ultimo 2022 worden afgesloten zoals besloten met de voorjaarsnota 2022.

980233 Fonds kunst & cultuur

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats. In de begroting 2023 zijn er vanaf 2023 geen claims meer op het Fonds kunst & cultuur.

980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats. In de begroting 2023 zijn er vanaf 2023 geen claims meer op het Fonds bovenwijkse voorzieningen.

980235 Fonds groen voor rood

Voor infrastructurele voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds grote werken gevormd. Jaarlijks wordt dit bedrag met de rapportage van de grondexploitatie geëvalueerd. In de huidige grondexploitatie vindt afdracht van fondsvorming niet meer plaats. In de begroting 2023 zijn er vanaf 2023 geen claims meer op het Fonds groen voor rood.

980237 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel. In de begroting 2023 zijn alle claims tot en met 2026, voor zover deze per 1 juli 2022 bekend waren, geactualiseerd.

980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten voor onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve, Cf. Raadsbesluit 15 december 2016.

980241 Herplantverplichtingen

De reserve herplantverplichtingen betreft een egalisatie reserve om invulling te geven aan herplant inzake een verleende kapvergunningen. Medio 2020 is de reserve gevormd om de nog in te vullen verplichting uit het verleden te kunnen voldoen. Tevens zal jaarlijks de ontvangen herplant vergoedingen gestort worden in de reserve zodat deze ontvangen middelen geormerkt zijn. In de begroting 2023 zijn alle claims tot en met 2026, voor zover deze per 1 juli 2022 bekend waren, geactualiseerd.

VOORZIENINGEN

980410 Voorziening wegbeheer

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan.

980411 Voorziening onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen.

980412 Voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

980413 Voorziening verliesgevende complexen

De voorziening is gevormd voor het afdekken van verliesgevende grondbedrijfcomplexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de meest recente notitie grondbeleid van de commissie BBV.

980414 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980415 Voorziening afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn, met uitzondering van de BTW-component. Daarop wordt het tarief afvalstoffenheffing gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van afvalstoffenheffing te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980510 Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand en BSOB, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht incidentele lasten en baten

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	30.000	10.000	0	0
A1	Cursussen, congressen, studiebijeenkomst - Raad	0	5.000	0	0
A2	Inhuur ICT	10.000	0	0	0
A3	Strategische visie	20.000	0	0	0
A4	Verzekeringen	0	5.000	0	0
B	Verkeer en vervoer	60.000	10.000	0	0
B1	Inspectie bruggen	0	10.000	0	0
B2	Mobiliteitsvisie	60.000	0	0	0
C	Economie & VHROSV	375.000	140.000	15.000	0
C1	Aanpak de Elzen	50.000	15.000	15.000	0
C2	Aanpak Bovenstehuis	45.000	0	0	0
C3	Bestemmingsplan Kommen	150.000	65.000	0	0
C4	Omgevingsvisie	50.000	50.000	0	0
C5	Gebiedsvisie Venhorst	20.000	0	0	0
C6	Economische beleidsvisie	0	10.000	0	0
C7	Woonvisie	50.000	0	0	0
C8	Bijdrage VVV	10.000	0	0	0
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	22.000	57.000	25.000	0
D1	Groenbeheerplan	0	40.000	0	0
D2	Feestverlichting	10.000	5.000	0	0
D3	Cultuurloper	12.000	12.000	0	0
D4	Notitie recreatie en toerisme	0	0	25.000	0
E	Sociaal domein	75.000	35.000	17.000	0
E1	Preventievisie	40.000	0	0	0
E2	Subsidie Supermarkt Venhorst	0	0	17.000	0
E3	Visie op (burger)participatie	35.000	35.000	0	0
F	Volksgezondheid en milieu	126.000	44.500	32.000	32.000
F1	Geurvisie	60.000	0	0	0
F2	Inhuur Duurzaamheid	66.000	0	0	0
F3	Transitievisie Warmte	0	44.500	32.000	32.000
Totaal incidentele lasten		688.000	296.500	89.000	32.000

Toelichting

A1	Betreft eenmalige extra budget cursussen (enz.) voor de raadsleden.
A2	Betreft eenmalige kosten voor inhuur om het ICT landschap te herijken.
A3	Betreft eenmalige kosten voor opstellen strategische visie.
A4	Betreft eenmalige kosten voor taxatie herbouwwaarde brandverzekering.
B1	Betreft eenmalige kosten voor inspectie van bruggen.
B2	Betreft eenmalige kosten voor het opstellen van een mobiliteitsvisie.
C1	Betreft eenmalige kosten voor aanpak de Elzen
C2	Betreft eenmalige kosten voor aanpak Bovenstehuis
C3	Betreft eenmalige kosten voor opstellen bestemmingsplan kommen.
C4	Betreft eenmalige kosten voor opstellen omgevingsvisie
C5	Betreft eenmalige kosten voor opstellen gebiedsvisie Venhorst
C6	Betreft eenmalige kosten voor opstellen economische beleidsvisie
C7	Betreft eenmalige kosten voor opstellen woonvisie
C8	Betreft eenmalige kosten voor een bijdrage aan de VVV.
D1	Betreft eenmalige kosten voor opstellen groenbeheerplan.
D2	Betreft eenmalige kosten voor van de feestverlichting in Boekel (2023) en Venhorst (2024).
D3	Betreft kosten inzake cultuurloper.
D4	Betreft eenmalige kosten voor opstellen notitie recreatie en toerisme.
E1	Betreft eenmalige kosten voor opstellen preventievisie.
E2	Betreft eenmalige kosten voor subsidie Supermarkt Venhorst.
E3	Betreft eenmalige kosten voor visie op (burger)participatie.
F1	Betreft eenmalige kosten voor Geurvisie
F2	Betreft eenmalige kosten inhuur medewerker duurzaamheid.
F3	Betreft kosten inzake transitievisie warmte.

Programma Omschrijving	2023	2024	2025	2026
------------------------	------	------	------	------

SPECIFICATIE Baten

A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	0	0	0	0
	-				
B	Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	-				
C	Economie & VHROSV	0	0	0	0
C1	Inbreng gemeentegrond	0	0	38.000	0
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0
	-				
E	Sociaal domein	110.000	0	0	0
E1	Beschermd Wonen	110.000	0	0	0
F	Volksgezondheid en milieu	90.000	0	0	0
F1	Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	90.000	0	0	0
	Totaal incidentele baten	200.000	0	0	0
	Totaal incidentele baten	200.000	0	0	0
	Totaal incidentele lasten	-688.000	-296.500	-89.000	-32.000
	Saldo incidentele baten/lasten	-488.000	-296.500	-89.000	-32.000

Toelichting

C1	Betreft eenmalige inbreng van gemeentegrond.
E1	Betreft eenmalige bijdragen inzake afwikkelingen regionale reserve bescherm wonen.
F1	Betreft onttrekking voorziening afvalstoffenheffing

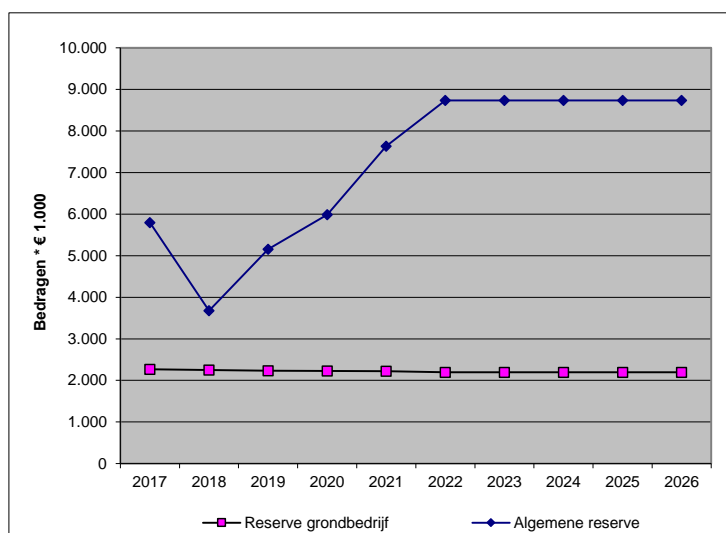
Bijlage F - Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen

	2017 31-dec	2018 31-dec	2019 31-dec	2020 31-dec	2021 31-dec	2022 31-dec	2023 31-dec	2024 31-dec	2025 31-dec	2026 31-dec
Algemene reserve vast	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
vrij	4.797.241	2.675.972	4.154.421	4.987.586	6.636.463	7.734.398	7.734.398	7.734.398	7.734.398	7.734.398
SUBTOTAAL	5.797.241	3.675.972	5.154.421	5.987.586	7.636.463	8.734.398	8.734.398	8.734.398	8.734.398	8.734.398
Bestemmingsreserves	533.065	594.716	731.035	1.028.559	677.017	450.556	350.556	350.556	350.556	350.556
Grondbedrijf vast	401.261	401.261	401.261	401.261	0	0	0	0	0	0
vrij	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370
fondsvorming	193.863	173.909	158.869	153.743	147.918	121.918	121.918	121.918	121.918	121.918
SUBTOTAAL	2.268.234	2.248.280	2.233.240	2.228.114	2.222.288	2.196.288	2.196.288	2.196.288	2.196.288	2.196.288
Reserves / EV TOTAAL (excl. rekeningresultaat)	8.598.540	6.518.967	8.118.695	9.244.258	10.535.768	11.381.243	11.281.243	11.281.243	11.281.243	11.281.243
Rekeningresultaat	3.351.000	1.482.949	737.522	1.130.523	1.800.637					

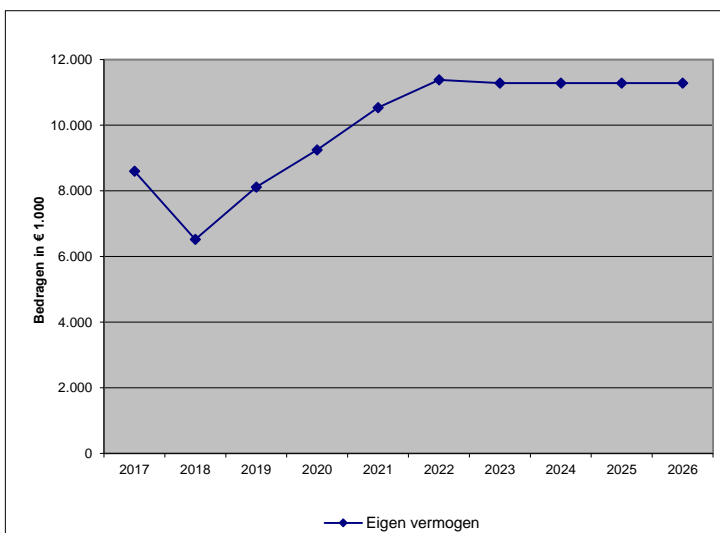
Reserves / EV TOTAAL (incl. rekeningresultaat)	11.949.540	8.001.916	8.856.217	10.374.781	12.336.404
---	-------------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------

Incidentele baten	3.158.500	1.107.000	1.486.000	1.325.000	2.942.000
lasten	49.600	139.000	836.000	267.000	1.125.000
SALDO	3.108.900	968.000	650.000	1.058.000	1.817.000
Rekeningresultaat (excl. incidentele B&L)	242.100	514.949	87.522	72.523	-16.363

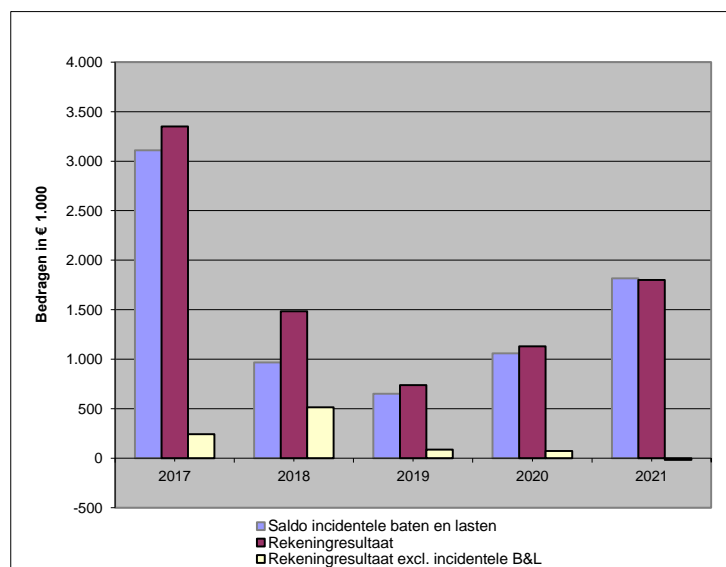
SALDO mutatie eigen vermogen	3.021.617	-3.947.624	854.301	1.518.564	1.961.623
-------------------------------------	------------------	-------------------	----------------	------------------	------------------

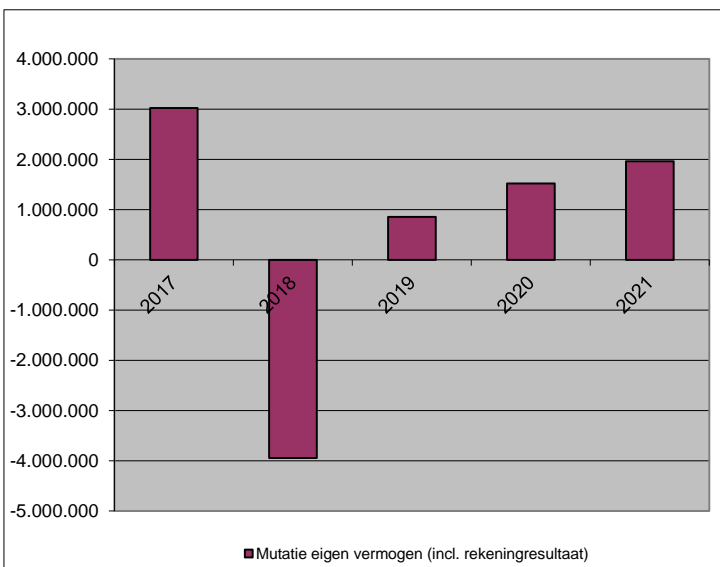
Figuur 1: ontwikkeling van de algemene reserve en reserves grondbedrijf

Figuur 2: ontwikkeling van de reserves / eigen vermogen

Figuur 3: incidentele baten versus rekeningresultaat

Figuur 4: mutatie eigen vermogen

Bijlage G - Begrotingsgegevens EMU 2023

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar T-1, T en T+1 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo.

Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Bedragen x € 1.000		2022 (T-1)	2023 (T)	2024 (T+1)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	279	603	583
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.127	1.085	1.242
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	520	585	585
- 4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.055	4.353	1.304
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	510	749	442
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		-639	-2.828	663

Bijlage H - Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2023-2026

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	1-1-2023	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2025	31-12-2025	1-1-2026	31-12-2026
Vaste activa								
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	23.803	26.790	26.790	26.808	26.808	28.459	28.459	29.431
Financiële vaste activa	483	483	483	483	483	483	483	483
Totaal vaste activa	24.286	27.273	27.273	27.290	27.290	28.941	28.941	29.914
Vlottende activa								
Voorraden	17.245	17.436	17.436	20.383	20.383	19.944	19.944	13.971
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.668	2.668	2.668	2.668	2.668	2.668	2.668	2.668
Liquide middelen	140	140	140	140	140	140	140	140
Overlopende activa	148	148	148	148	148	148	148	148
Totaal vlottende activa	20.201	20.392	20.392	23.339	23.339	22.900	22.900	16.927
TOTAAL ACTIVA	44.486	47.665	47.665	50.629	50.629	51.842	51.842	46.841

PASSIVA	1-1-2023	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2025	31-12-2025	1-1-2026	31-12-2026
Vaste passiva								
Eigen vermogen	11.381	11.884	11.281	11.864	11.281	12.420	11.281	10.852
Voorzieningen	1.870	1.616	1.616	1.759	1.759	1.808	1.808	1.790
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	23.053	26.583	26.583	29.863	29.863	27.893	27.893	25.923
Totaal vaste passiva	36.304	40.083	39.480	43.486	42.903	42.120	40.982	38.565
Vlottende passiva								
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.268	4.668	5.271	4.230	4.812	6.807	7.946	5.362
Overlopende passiva	2.914	2.914	2.914	2.914	2.914	2.914	2.914	2.914
Totaal vlottende passiva	8.182	7.582	8.185	7.144	7.726	9.721	10.860	8.276
TOTAAL PASSIVA	44.486	47.665	47.665	50.630	50.629	51.841	51.842	46.841

Bijlage I - Staat van opgenomen geldleningen

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2023	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2023	Stand 01-01-2024	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2024
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 240.000	€ 0	€ 9.510	€ 40.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 7.774	€ 40.000	€ 160.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 1.440.000	€ 0	€ 49.732	€ 180.000	€ 1.260.000	€ 1.260.000	€ 0	€ 43.009	€ 180.000	€ 1.080.000
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 2.750.000	€ 0	€ 77.322	€ 250.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000	€ 0	€ 70.234	€ 250.000	€ 2.250.000
€ 10.000.000	2039	0,632%	€ 8.500.000	€ 0	€ 51.885	€ 500.000	€ 8.000.000	€ 8.000.000	€ 0	€ 48.725	€ 500.000	€ 7.500.000
€ 10.000.000	2042	3,000%	€ 10.000.000	€ 0	€ 296.219	€ 500.000	€ 9.500.000	€ 9.500.000	€ 0	€ 281.219	€ 500.000	€ 9.000.000
€ 5.000.000	2043	3,000%	€ 0	€ 5.000.000	€ 37.808	€ 0	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 0	€ 148.110	€ 250.000	€ 4.750.000
€ 5.000.000	2044	3,000%	€ 0	€ 0			€ 0	€ 0	€ 5.000.000	€ 37.808	€ 0	€ 5.000.000
			€ 22.930.000	€ 5.000.000	€ 522.476	€ 1.470.000	€ 26.460.000	€ 26.460.000	€ 5.000.000	€ 636.879	€ 1.720.000	€ 29.740.000

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2025	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2025	Stand 01-01-2026	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2026
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 160.000	€ 0	€ 6.030	€ 40.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 0	€ 4.290	€ 40.000	€ 80.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 1.080.000	€ 0	€ 36.286	€ 180.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 0	€ 29.563	€ 180.000	€ 720.000
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 2.250.000	€ 0	€ 63.147	€ 250.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000	€ 0	€ 56.059	€ 250.000	€ 1.750.000
€ 10.000.000	2039	0,632%	€ 7.500.000	€ 0	€ 45.565	€ 500.000	€ 7.000.000	€ 7.000.000	€ 0	€ 42.405	€ 500.000	€ 6.500.000
€ 10.000.000	2042	3,000%	€ 9.000.000	€ 0	€ 266.219	€ 500.000	€ 8.500.000	€ 8.500.000	€ 0	€ 251.219	€ 500.000	€ 8.000.000
€ 5.000.000	2043	3,000%	€ 4.750.000	€ 0	€ 140.610	€ 250.000	€ 4.500.000	€ 4.500.000	€ 0	€ 133.110	€ 250.000	€ 4.250.000
€ 5.000.000	2044	3,000%	€ 5.000.000	€ 0	€ 148.110	€ 250.000	€ 4.750.000	€ 4.750.000	€ 0	€ 140.610	€ 250.000	€ 4.500.000
			€ 29.740.000	€ 0	€ 705.966	€ 1.970.000	€ 27.770.000	€ 27.770.000	€ 0	€ 657.255	€ 1.970.000	€ 25.800.000

Bijlage J - Beleidsindicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,09	2022
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,09	2022
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	595	2022
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	19%	2022
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% % van totale lasten	11%	2022
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	7	2021
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	2021
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	1,8	2021
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	2021
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	2021
3. Economie	Functiemenging	%	46,7	2021
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	161,8	2021
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	2019
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	9	2021
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1	2021
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-wekelijkse sporters	%	42,9	2020
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	543,1	2021
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	2015
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2	2020
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	73	2020
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Geen data	2020
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	148,2	2021
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	114	2020
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,1	2021
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,7	2021
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Geen data	2021
6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	540	2021
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	32	2020
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	35	2020
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	309	2021
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	17,7	2021
8. Vhrosv	Demografische druk	%	71,6	2022
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	848	2021
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	886	2021

Bron:<http://www.waarstaatjegemeente.nl> - d.d. 21.07.2022